

Medlemmer i Rødøy kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Onsdag 14. februar 2024 kl. 09.00

Møtested: Rødøy rådhus, formannskapssalen

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
01/24	Godkjenning av protokoll fra utvalgets møte 4. desember 2023 Godkjenning av protokoll fra skriftlig behandling av møteplan 2024
02/24	Redegjørelse fra administrasjonen: Status for økonomi og regnskap
03/24	Kontrollutvalgets oppfølging av forvaltningsrevisjon 2024
04/24	Dialog med revisor
05/24	Revisors uttalelse etter forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen: Årsoppgjørdisponeringer
06/24	Plan for forvaltningsrevisjon. Plan for eierskapskontroll. 2024-2027
07/24	Medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn
08/24	Orienteringer
09/24	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (470 37 452)

Tjongsfjorden, 6. februar 2024

Arne Tore Bang (s)
Leder kontrollutvalget

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, kommunedirektør, revisor: BDO AS, varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering (varamedlemmer møter kun etter særskilt innkalling).

SAK 01/24

Godkjenning av protokoll fra utvalgets møte 4. desember 2023 Godkjenning av protokoll fra skriftlig behandling av møteplan 2024

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

- a) Rødøy kontrollutvalg, 4. desember 2023: Protokoll fra kontrollutvalgets møte
- b) Rødøy kontrollutvalg, 29. desember 2024: Protokoll fra skriftlig behandling

Bakgrunn for saken:

Protokoll fra kontrollutvalgets forrige møter legges frem for endelig godkjenning.

Protokoll fra utvalgets skriftlige behandling av møteplan inneholder følgende møtedatoer:

Onsdag 14. februar
Fredag 7. juni
Onsdag 25. september
Onsdag 4. desember

Møtet 25. september 2024 kolliderer med kommunestyremøte samme dag, og bør derfor flyttes.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 4. desember 2023 godkjennes.

Protokoll fra skriftlig behandling av møteplan godkjennes. Møtedato 25. september 2024
endres til

Inndyr, 6. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder

PROTOKOLL – RØDØY KONTROLLUTVALG

Møtedato: Mandag, 4. desember 2023, kl 09.00 – 12.00

Møtested: Møterom formannskapssalen, Rødøy rådhus

Saksnr.: 29/23 - 34/23

Til stede:

Arne Tore Bang, Rødøy fellesliste (RFL)leder
Sten Våtvik, Ap/KrF, nestleder
Marit Hagtvedt, RFL, medlem
Monica Karlsen, Ap/KrF, medlem

Forfall:

Varamedlemmer:

Ingen innkalt. Sent meldt forfall

Øvrige:

Kommunedirektør Harald Einar Erichsen, sak 32/23
Oppdragsansvarlig revisor Harald Halvorsen, Deloitte (Teams), sak 30/23
Sekretariatsleder Lars Hansen, Salten Kontrollutvalgsservice KO

Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:

Ingen.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
29/23	Orientering om saker fra forrige periode – Utvalgets arbeid i den kommende perioden
30/23	Dialog med revisor
31/23	Virksomhetsplan for kontrollutvalget 2024
32/23	Redegjørelse om status for økonomi, regnskap, bemanning av funksjoner og kommende oppfølging av vedtak vedr forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
33/23	Orienteringer
34/23	Eventuelt

29/23 Orientering om saker fra forrige periode – Utvalgets arbeid i den kommende perioden

Forslag til vedtak:

Saken legges frem til orientering og drøfting.

Omforent forslag til vedtak:

Saken tas til orientering

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering

30/23 Dialog med revisor

Saken ble behandlet før sak 29/23.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Rødøy kommune tar dialog med revisor til orientering.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget i Rødøy kommune tar dialog med revisor til orientering.

31/23 Virksomhetsplan for kontrollutvalget 2024

Forslag til vedtak:

Virksomhetsplan 2024 oversendes kommunestyret med de endringer som kom frem i møtet.

Omforent forslag til vedtak:

Virksomhetsplan 2024 oversendes kommunestyret med de endringer som kom frem i møtet. Utvalget ber sekretariatet undersøke om kontrollutvalget kan bli mer synlig på kommunens hjemmeside.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Virksomhetsplan 2024 oversendes kommunestyret med de endringer som kom frem i møtet. Utvalget ber sekretariatet undersøke om kontrollutvalget kan bli mer synlig på kommunens hjemmeside.

32/23 Redegjørelse om status for økonomi, regnskap, bemanning av funksjoner og kommende oppfølging av vedtak vedr forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Saken ble behandlet før sak 31/23.

Kommunedirektør Harald Einar Erichsen møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

For den delen av redegjørelsen som angår *Status for bemanning av funksjoner innen regnskap / økonomi* tok utvalget opp spørsmålet om lukking av dører.

Debatten om lukking av møtet ble holdt for lukkede dører. Dørene ble deretter åpnet og organet stemte over forslaget om lukking.

Vedtak

Med hjemmel i kommunelovens §11-5 andre ledd vedtok kontrollutvalget å behandle denne delen av saken for lukkede dører. Begrunnelsen er at det foreligger lovbestemt taushetsplikt jfr. off. § 13 samt fvl. § 13.

Møtet ble åpnet når redegjørelsen om *Status for bemanning av funksjoner innen regnskap / økonomi* var avsluttet.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag til vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

33/23 Orienteringer

Sekretariatet orienterte om

- Vedlagte dokumenter
- Kommende folkevalgtopplæring for kontrollutvalg, på Teams 18. desember.

Omforent forslag til vedtak:

Orienteringene tas til orientering.

Til neste møte ber utvalget om sak angående medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Orienteringene tas til orientering.

Til neste møte ber utvalget om sak angående medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn.

34/23 Eventuelt

Det fremkom ikke ytterligere saker til behandling.

Vågaholmen, 4. desember 2023

Lars Hansen

Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes:

Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer,
Rødøy kommune v/ ordfører og kommunedirektør,
Revisor: Deloitte AS

PROTOKOLL – RØDØY KONTROLLUTVALG

Møtedato: Fredag 29. desember 2023 (frist)

Møtested: Skriftlig saksbehandling

Saksnr.: 35/23

Til stede / deltagere i behandlingen:

Arne Tore Bang, RFL, leder
Stein Våtvik, Ap/KrF, nestleder
Monica Karlsen, Ap/KrF, medlem
Marit Hagtvedt, RFL, medlem
Knut Kvarv, RFL, medlem

Forfall:

Ingen

Varamedlemmer:

Ingen

Øvrige:

Sekretariatsleder Lars Hansen, Salten Kontrollutvalgsservice KO

Merknader:

Ingen.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
35/23	Møteplan 2024 for kontrollutvalget

35/23 Møteplan 2024 for kontrollutvalget

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2024:

Onsdag 14. februar
Fredag 7. juni (uttalelse til kommuneregnskap)

Onsdag 25. september
Onsdag 4. desember

Ytterligere møter avholdes ved behov.

Votering:

Samtlige av kontrollutvalgets medlemmer har ved svar på e-post sluttet seg til forslag til vedtak.

Vedtak:

Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2024:

Onsdag 14. februar
Fredag 7. juni (uttalelse til kommuneregnskap)

Onsdag 25. september
Onsdag 4. desember

Ytterligere møter avholdes ved behov. Ytterligere møter avholdes ved behov.

Inndyr, den 29. desember 2023

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes:
Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer
Rødøy kommune v/ ordfører og kommunedirektør,

SAK 02/24**Redegjørelse fra administrasjonen: Status for økonomi og regnskap****Saksgang:**
Kontrollutvalget**Møtedato:**
14.02.2024**Vedlegg:**

- Ingen

Bakgrunn for saken:

Saken er satt på dagsorden i samsvar med Virksomhetsplan for 2024. Ut over den formelle behandlingen av kommuneregnskapet, har kontrollutvalget med jevne mellomrom fått informasjon om regnskap og kommunens økonomiske situasjon.

I utvalgets møte 4. desember 2023, sak 32/23, ga administrasjonen en kortfattet muntlig status for økonomi og regnskap, samt en status for bemanning av funksjoner innen regnskap / økonomi. Grunnet langvarig sykemelding har det vært utfordrende for kommunen å ivareta funksjoner innen økonomi / regnskap. For å avhjelpe dette har kommunen høsten 2023 inngått avtale om å leie inn økonomisjefkompetanse. I tillegg har kommunen ved nyttårsskiftet skiftet revisor, slik at BDO nå er kommunens revisor.

Frist for avleggelse av regnskap er 22. februar.

Ut fra at saken er satt på dagsorden er kommunedirektøren bedt om å møte i kontrollutvalget å redegjøre og svare på eventuelle spørsmål fra utvalget. Det er bedt om at orienteringen inkluderer

- Forventet økonomisk resultat for 2023
- Status for bemanning av funksjoner innen regnskap / økonomi, samt overgang til ny revisor fra 1.1.2024

- Forventet fremdrift i forhold til avleggelse av kommunens regnskap / årsberetning 2023

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Inndyr, 6. februar 2024

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 03/24

Kontrollutvalgets oppfølging av forvaltningsrevisjon 2024

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

- Sekretariatet 6.12.2023, brev til kommunedirektøren: Kontrollutvalgets kommende oppfølging av kommunestyrets vedtak 77/2021 Rapport forvaltningsrevisjon Innkjøp

Bakgrunn for saken:

Saken er satt på dagsorden etter avtale med utvalgets leder.

Kontrollutvalget skal ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 *påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om vedtaket er fulgt opp.*

Som nevnt i sak 32/23 (4.12.2023) gjenstår oppfølging av kommunestyrets vedtak når det gjelder følgende revisjoner / kontroller:

- Forvaltningsrevisjon Saksforberedelse og vedtaksoppfølging (noe oppfølging gjenstår)
- Forvaltningsrevisjon Helse og omsorg (noe oppfølging gjenstår)
- Forvaltningsrevisjon Innkjøp (all oppfølging gjenstår)
- Eierskapskontroll (all oppfølging gjenstår)

Utvalget drøftet fremdrift og prioritering av oppfølging i møte 4. desember 2023. I utvalgets virksomhetsplan for 2024 er det dermed lagt opp til at oppfølging av punkt A og C settes på dagsorden juni 2024, mens B og D settes på dagsorden september 2024.

Kontrollutvalget har i to av sine møter i 2023 tatt opp sak om oppfølging av forvaltningsrevisjon Innkjøp, men har ikke fått konkret tilbakemelding fra administrasjonen om oppfølging av kommunestyrets vedtak. Etter avtale med utvalget har sekretariatet 6.12.2023 sendt brev til kommunedirektøren om utvalgets planlagte oppfølging av henholdsvis forvaltningsrevisjon Innkjøp og forvaltningsrevisjon Saksforberedelse og vedtaksoppfølging.

I brevene ble det bedt om en skriftlig tilbakemelding som skisserer aktiviteter som skal gjennomføres frem mot utvalgets møte i mai / juni 2024, for å følge opp kommunestyrets vedtak. Det ble bedt om at dette oversendes innen 25. januar 2024, slik at det kan legges frem for utvalget i dets møte februar 2024.

Sekretariatet har ikke mottatt svar innen fristen, og har heller ikke mottatt svar på epost 1.2.2024 med puring på svar. Sekretariatet har i brev 5.2.2024 bedt kommunedirektøren oversende svar så snart som mulig. I forbindelse med at saken er satt på dagsorden er kommunedirektøren bedt om å møte i kontrollutvalget kl 09.25 for å redegjøre og svare på spørsmål.

Svar fra kommunedirektøren ettersendes så snart dette foreligger.

Vurdering:

Oppfølging av kommunestyrets vedtak er en del av kontrollutvalgets oppgave med å føre kontroll på vegne av kommunestyret. I forbindelse med utvalgets oppdrag kan utvalget *kreve at kommunen legger fram enhver opplysning, redegjørelse eller dokument som utvalget finner nødvendig for å utføre sine oppgaver* (kommuneloven § 23-2). Det er urovekkende at brev med syv ukers svarfrist forblir ubesvart, selv etter puring.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Inndyr, 6. februar 2024

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Rødøy kommune
v/ kommunedirektøren
Rødøy rådhus

8185 VÅGAHOLMEN

Kontrollutvalgets kommende oppfølging av kommunestyrets vedtak 77/2021 Rapport forvaltningsrevisjon Innkjøp

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 skal kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll følges opp. Dette brevet inneholder

1. en oversikt over kontrollutvalgets planlagte saker / møter i 2024 med oppfølging av kommunestyrets vedtak
 2. en anmodning om tilbakemelding fra deg om hvordan administrasjonen vil følge opp vedtaket frem mot møtedato for utvalgets behandling
 3. en oversikt over hvilke deler av vedtaket som er gjennomført, og hvilke som gjenstår.
1. Rødøy kontrollutvalg har i vedtatt virksomhetsplan for 2024 lagt opp til saker med oppfølging av vedtak i følgende møter:

<i>Oppfølging av kommunestyrets vedtak eierskapskontroll</i>	<i>Møte august/ september 2024</i>
<i>Oppfølging av kommunestyrets vedtak forvaltningsrevisjon Saksforberedelse og vedtaksoppfølging</i>	<i>Møte mai / juni 2024</i>
Oppfølging av kommunestyrets vedtak forvaltningsrevisjon Innkjøp	Møte mai / juni 2024
<i>Oppfølging av kommunestyrets vedtak forvaltningsrevisjon Helse og omsorg</i>	<i>Møte august/ september 2024</i>

2. I forbindelse med planlagt oppfølging av vedtak uthevet i tabellen over, ber jeg om en skriftlig tilbakemelding fra deg som skisserer aktiviteter som skal gjennomføres frem mot utvalgets møte i mai / juni 2024, for å følge opp kommunestyrets vedtak. Jeg ber om at dette oversendes innen **25. januar 2024**, slik at det kan legges frem for utvalget i dets møte februar 2024.

Rapporten ble behandlet av kommunestyret i sak 77/2021, med følgende vedtak:

1. *Forvaltningsrevisjonsrapporten Innkjøp er forelagt kommunestyret i Rødøy og tas til etterretning.*
2. *Kommunestyret vil trekke frem anbefalingene i rapporten:*
 1. *Vurderer å etablere en innkjøpsstrategi for kommunen.*
 2. *Sikrer tilstrekkelig innkjøpsrutiner og oppdatert reglement for innkjøp som er tilgjengelig for de ansatte som gjennomfører innkjøp på vegne av kommunen.*
 3. *Sikrer tilstrekkelig innkjøpskompetanse i organisasjonen, under dette:*
 - a. *Innfører rutiner for gjennomføring og registrering av pålagt e-læringskurs i offentlige anskaffelser.*
 - b. *Vurderer behov for formalisering av innkjøpsrådgivning i kommunen.*
 4. *Formaliserer rutiner, roller og ansvar for innkjøp gjennomført gjennom vertskommunesamarbeidet med Bodø kommune om IKT-drift og digitalisering.*
 5. *Innfører rutiner for å gjennomføre interne kontroller for å avdekke eventuelle brudd på regelverk for offentlige innkjøp.*
 6. *Tilrettelegger for en enhetlig praksis for hvordan dokumentasjon knyttet til innkjøp skal utarbeides og lagres.*
 7. *Implementerer tilfredsstillende system for konkurransegjennomføring og kontraktsoppfølging.*
 8. *Gjennomfører innkjøp i henhold til krav i regelverket, under dette:*
 - a. *Konkurransesponerer anskaffelser i samsvar med krav i regelverket.*
 - b. *Dokumenterer innkjøp i samsvar med krav i regelverket.*

Oppfølging så langt:

Administrasjonen var innkalt til møte i februar 2023, deretter til møte juni 2023, for å redegjøre om oppfølging av kommunestyrets vedtak. Utvalget fikk ved disse to anledningene ingen konkret redegjørelse om hvordan kommunestyrets vedtak ble fulgt opp.

Inndyr, 6. desember 2023

Lars Hansen
Sekretariatsleder

Kopi til kontrollutvalgets leder

SAK 04/24

Dialog med revisor

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

- Ingen

Bakgrunn for saken:

Saken har bakgrunn i oppgaver kontrollutvalget er pålagt etter Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon:

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a. kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b. regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor*
- c. regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.*

Bestemmelsen retter seg mot revisors arbeid med regnskapsrevisjon, men revisors oppdrag omfatter i tillegg forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og ikke-lovpålagte kontroller med forvaltningen (mindre omfattende undersøkelser). Av denne grunn er det hensiktsmessig at revisor gir en bred orientering om status for sitt oppdrag, og at kontrollutvalget kan stille spørsmål, drøfte og gi innspill til revisor.

Utvalget skal i egne saker behandle revisors uttalelse til regnskap, rapporter fra forvaltningsrevisjon og fra eierskapskontroll, nummererte brev og revisors uttalelse til

gjennomført etterlevelseskontroll. Tema utenom dette som naturlig hører med i utvalgets dialog med revisor vil være:

- Revisjonsplan (årlig)
- Revisors vurdering av egen uavhengighet (årlig)
- Status og funn ved gjennomføring av løpende regnskapsrevisjon. Status for gjennomføring av bestillinger innen forvaltningsrevisjon, eierskapskontroller og andre mindre omfattende undersøkelser
- Revisors valg av tema for etterlevelseskontroll og bakgrunn for valget
- Gjennomført kvalitetskontroll av revisor
- Revisors oppstartsmøte med administrasjonen

BDO AS har per 1.1.2024 overtatt som revisor for Rødøy kommune. I dette første møte deltar de på Teams.

Til inneværende møte har revisor ikke meldt inn tema eller oversendt dokumentasjon.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Rødøy kommune tar dialog med revisor til orientering.

Inndyr, 6. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder

SAK 05/24

Revisors uttalelse etter forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen: Årsoppgjør disponeringer

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

- Deloitte AS, 22. desember 2023: Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen.

Bakgrunn for saken:

Ifølge kontrollutvalgets virksomhetsplan for 2023, skulle saken vært satt på dagsorden i utvalgets møte i september 2023. Etter dialog med revisor i dette møtet vedtok kontrollutvalget følgende:

Utvalget registrerer at kontrollen er forsinket som følge av fravær ved økonomiavdelingen. Påtroppende utvalg behandler revisors uttalelse.

Kommuneloven § 24-9 stiller krav til kontroll med kommunens økonomiforvaltning, ut over den kontroll som skjer ved ordinær regnskapsrevisjon:

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å

vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

Kontrollutvalget skal i henhold til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 «påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.»

Kontrollen blir gjort gjeldende fra regnskapsåret 2022, og revisor skal rapportere resultatet fra sin etterlevelseskontroll innen 30. juni 2023.

Formålet med kontrollen er å forebygge svakheter og sikre at kommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak innen økonomiforvaltningen.

Vedlagt saken er revisors notat datert 22. desember 2023 etter gjennomført etterlevelseskontroll.

Revisor har regnskapsåret 2022 kontrollert kommunens gjennomføring og dokumentasjon av årsoppgjørdisposisjoner. Følgende forhold er kontrollert:

- 1. Hvordan utføres årsavslutningsposteringene?*
- 2. Hvilke rutiner og kontroller har kommunen etablert for å overholde bestemmelsene i regnskapsforskriften knyttet til årsavslutningsposteringene?*
- 3. Hvordan sikrer kommunen at eventuelle ubevisste feil i forbindelse med årsavslutningsposteringene blir avdekket?*
- 4. Hvordan er kontrollene sporbare?*

Kriterier for revisors vurdering er hentet fra følgende kilder:

- 1. Kommuneloven § 14-6*
- 2. Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 4-1 flg.*
- 3. Forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner mv (KOSTRA - forskriften) § 5*
- 4. Økonomireglement*
- 5. Bokføringsloven §11*

Revisors konklusjon er som følger: *Basert på utførte handlinger og innhentede bevis, samt erfaringer fra ordinær revisjon, ser vi at de gjennomførte årsoppgjørdisponeringer er i samsvar med gjeldene forskrifter og budsjett.*

Vurderinger:

Revisor har gjennomført undersøkelser av kommunens økonomiforvaltning, slik kommuneloven stiller krav om. Revisor har levert sin uttalelse 22. desember 2023, altså forholdsvis lang tid etter lovens frist som er 30. juni. Kontrollutvalget er orientert om at kontrollen er forsinket som følge av fravær ved økonomiavdelingen.

I og med at revisors konklusjon er at de gjennomførte årsoppgjørdisponeringer er i samsvar med krav i forskrift og budsjett, er det ikke innhentet uttalelse fra administrasjonen, og denne er heller ikke innkalt til møtet.

Forslag til vedtak:

Rødøy kontrollutvalg har mottatt uttalelse datert 22. desember 2023 fra revisor etter at denne i samsvar med kommunelovens § 24-9 har gjennomført en forenklet etterlevelseskontroll hvor det er undersøkt etterlevelse av bestemmelsene om selvkost. Uttalelsen leveres forholdsvis lenge etter fristen, som er 30. juni. Kontrollutvalget er orientert om at forsinkelsen skyldes fravær ved økonomiavdelingen.

Kontrollutvalget tar revisors uttalelse til orientering. Revisors konklusjon gir ikke grunnlag for videre oppfølging fra utvalgets side.

Inndyr, 6. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder

Til kontrollutvalget i Rødøy kommune

Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen.

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Rødøy kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende områder:

Gjennomføring og dokumentasjon av årsoppgjørdisponeringer hvor vi kontrollerer:

1. Hvordan utføres årsavslutningsposterene?
2. Hvilke rutiner og kontroller har kommunen etablert for å overholde bestemmelsene i regnskapsforskriften knyttet til årsavslutningsposterene?
3. Hvordan sikrer kommunen at eventuelle ubevisste feil i forbindelse med årsavslutningsposterene blir avdekket?
4. Hvordan er kontrollene sporbare?

Risikovurderingen vår er:

1. Risiko for at kommunen ikke ferdigstiller årsregnskap og årsmelding ihht frist og gjeldende retningslinjer i lov og forskrift.
2. Risiko for at rapportering av årsregnskapet til KOSTRA ikke blir gjort tidsriktig.
3. Risiko for at kommunen ikke har utarbeidet dokumentasjon av alle vesentlige balanseposter.
4. Kontrollen er gjennomført som den del av årsoppgjøret 2022.

Kriterier er hentet fra:

1. Kommuneleien § 14-6
2. Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 4-1 flg.
3. Forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner mv (KOSTRA -forskriften) § 5
4. Økonomireglement
5. Bokføringsloven §11

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester) har Deloitte AS et tilstrekkelig kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll.

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre

handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Basert på utførte handlinger og innhentede bevis, samt erfaringer fra ordinær revisjon, ser vi at de gjennomførte årsoppgjørdisponeringene er i samsvar med gjeldene forskrifter og budsjett.

Vi har ikke mottatt skriftlige rutiner eller dokumenterte interne kontroller for gjennomføring av årsoppgjørdisponeringene. Dette skyldes i hovedsak manglende tilbakemelding på grunn av sykemelding. Vi har gjennom vår revisjon ikke funnet feil eller mangler i avleggelsen eller dokumentasjonen av årsregnskapet og årsoppgjørdisponeringene. Vi vil be administrasjonen utarbeide skriftlige rutiner for gjennomføring og dokumentasjon av årsoppgjørdisponeringene.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt ansvar med økonomiforvaltningen og til Rødøy kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Trondheim, 22. desember 2023
Deloitte AS

Harald Halvorsen
statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Harald Halvorsen

Statsautorisert revisor

På vegne av: Deloitte AS

Serienummer: 9578-5993-4-2870557

IP: 217.173.xxx.xxx

2023-12-22 09:14:30 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

SAK 06/24

Plan for forvaltningsrevisjon. Plan for eierskapskontroll. 2024-2027

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

- a) Salten kontrollutvalgsservice, Risiko- og vesentlighetsvurdering
Rødøy kontrollutvalg 2024 - Grunnlagsdokument til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller perioden 2024-2027

Bakgrunn for saken:

I møte 5. juni 2023, sak 16/23, behandlet kontrollutvalget sak om *Oppstart risiko- og vesentlighetsvurderinger, planarbeid forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll*, med følgende vedtak:

1. *Kontrollutvalget vedtar fremdriftsplan for utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller for perioden 2024-2027. Som grunn for planen skal det utarbeides en felles overordnet analyse av kommunens forvaltning og kommunens eierskap basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Arbeidet utføres av kontrollutvalgssekretariatet.*
2. *Sak med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller fremmes kontrollutvalget første kvartal 2024.*

Krav til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er beskrevet hhv i kommunelovens § 23-3 og § 23-4. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke områder det skal utføres forvaltningsrevisjoner og hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planene

skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV). Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for kontroll.

Vedlagt saken er ROV utarbeidet av sekretariatet. Vurderingens kapittel 4 inneholder en risikovurdering av forvaltningen ut fra

- a) Samfunnsperspektivet:
 - Samfunnsplanlegging og næringsutvikling
 - Miljø, klima og energi
 - Beredskapsplaner og ROS-analyser
- b) Bruker- og tjenesteperspektivet:
 - Vurderinger for 17 ulike tjenesteområder
- c) Organisasjonsperspektivet:
 - Organisering, styring og ledelse
 - Internkontroll og kvalitetssikring
 - Økonomistyring
 - Offentlige anskaffelser
 - Personalforvaltning. Kompetanse/rekruttering.
 - IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling

Vurderingens kapittel 5 inneholder en risikovurdering av kommunens eierskap. Det er gitt en særlig vurdering av selskap der det anses å være en viss risiko og/eller vesentlighet.

Vurdering:

I den vedlagte vurderingen kapittel 4.4 (oppsummering for forvaltningen) og kapittel 5.5 (oppsummering for eierskap) er det angitt en vurdering av risiko, gradert etter følgende fargeskala: Grønn – lav risiko Gul – middels risiko Rød – høy risiko.

I møtet legges det opp til en bred gjennomgang av ROV, og at innspill fra kontrollutvalget deretter danner grunnlag for innstilling til kommunestyret for Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for eierskapskontroll for perioden 2024-2027. Dersom kommunestyret godkjenner planene, kan kontrollutvalget bestille forvaltningsrevisjon og / eller eierskapskontroll i sitt neste møte som er 7. juni 2024.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Risiko- og vesentlighetsvurdering tas til orientering.
2. Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027 med følgende prioriterte tema for forvaltningsrevisjon:
 1. Brann (og feiing)
 2. Renovasjon (koordinert med øvrige eiere i Helgeland Avfallsforedling IKS)
 3. Internkontroll og kvalitetssikring
 4. Barnevern (koordineres med vertskommunen)

Kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og

omprioriteringer i planen, samt til å kunne definere og avgrense konkrete prosjekter innenfor de utvalgte områdene i planen.

3. Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til Plan for eierskapskontroll 2024-2027 med følgende prioriterte tema / eierskap:

1. Helgeland Avfallsforedling IKS
- 2.

Kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen, samt til å kunne definere og avgrense konkrete prosjekter innenfor de utvalgte områdene i planen.

Inndyr, 6. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Rødøy kontrollutvalg

2024

Grunnlagsdokument til plan for forvaltningsrevisjon
og eierskapskontroller perioden 2024-2027

Innhold

1. INNLEDNING	4
1.1 FORMÅL OG SENTRALE LOVBESTEMMELSER	4
1.2 RISIKO	4
1.3 VESENTLIGHET	5
2. METODE	7
2.1 INFORMASJONSGRUNNLAG	7
2.2 METODE FOR RISIKOVURDERING	9
3. GENERELT OM KOMMUNEN	10
3.1 DEMOGRAFI	10
3.2 ORGANISERING	11
3.3 MÅL. KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL	11
3.4 ØKONOMI	17
4. RISIKOVURDERING AV FORVALTNINGEN	18
4.1 SAMFUNNSPERSPEKTIVET	18
4.1.1 Samfunnsplanlegging og næringsutvikling	18
4.1.2 Miljø, klima og energi	18
4.1.3 Beredskapsplaner og ROS-analyser	19
4.2 BRUKER- OG TJENESTEPERSPEKTIVET	19
4.2.1 Barnehagesektoren	20
4.2.2 Skole, SFO og voksenopplæring	21
4.2.3 Kultur, idrett, tros- og livssynssamfunn	22
4.2.4 Flyktningetjenesten	22
4.2.5 Barnevern	23
4.2.6 Helsetjenester	24
4.2.7 Rus og psykisk helsearbeid	24
4.2.8 Hjemmetjenester	25
4.2.9 Institusjonsomsorg	25
4.2.10 Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester	26
4.2.11 Bygg- og eiendomsforvaltning	27
4.2.12 Vann og avløp	27
4.2.13 Renovasjon	28
4.2.14 Brann og feiing	29
4.2.15 Byggesak, kart og oppmåling	29
4.2.16 Veier, parker og idrettsanlegg	30
4.2.17 Landbruk og natur-/viltforvaltning	30
4.3 ORGANISASJONSPERSPEKTIVET	31
4.3.1 Organisering, styring og ledelse	31
4.3.2 Internkontroll og kvalitetssikring	32
4.3.3 Økonomistyring	33
4.3.4 Offentlige anskaffelser	33
4.3.5 Personalforvaltning. Kompetanse/rekruttering	34
4.3.6 IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling	34
4.3.7 Arbeidsmiljø	35
4.4 OPPSUMMERING	37
5. RISIKOVURDERING AV KOMMUNENS EIERSKAP	39
5.1 OM EIERSTYRING	39
5.2 PROBLEMSTILLINGER I EN EIERSKAPSKONTROLL	39
5.3 RØDØY KOMMUNES EIERSKAPSMELDING	40
5.4 RØDØY KOMMUNES EIERSKAP. SELSKAPER HVOR KOMMUNEN HAR EIERINTERESSER	41
5.5 OPPSUMMERING	44

6. KONKLUSJON. SAMLET VURDERING	45
6.1 ANBEFALTE OMRÅDER FOR FORVALTNINGSREVISJON	45
1. BRANN (OG FEIING)	45
2. RENOVASJON (KOORDINERT MED ØVRIGE EIERE I HELGELAND AVFALLSFØREDLING IKS	45
3. INTERNKONTROLL OG KVALITETSSIKRING	45
4. BARNEVERN (KOORDINERES MED VERTSKOMMUNEN)	45
6.2 ANBEFALTE OMRÅDER FOR EIERSKAPSKONTROLL	45

1. Innledning

Røddøy kontrollutvalg har i sak 16/23 satt i gang innledende arbeid med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller for perioden 2024-2027. Som grunn for planen skal det utarbeides en felles overordnet analyse av kommunens forvaltning og kommunens eierskap basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Analysen er gjort av Salten Kontrollutvalgsservice.

1.1 Formål og sentrale lovbestemmelser

Det kommer frem av kommuneloven at kontrollutvalget skal sørge for at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunes virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Formålet med denne risiko- og vesentlighetsanalysen er å gi kontrollutvalget og kommunestyret et overordnet verktøy for å velge områder innen kommunens virksomhet som det kan være hensiktsmessig å sette spesielt fokus på, ved å gjennomføre forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden, dersom eventuell årlige gjennomgang avdekker behov for justeringer.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Som for forvaltningsrevisjon skal kommunestyret utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap, med sikte på å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll. Også denne planen skal vedtas av kommunestyret.

1.2 Risiko

En kommune vil i stor grad utsettes for risiko på bakgrunn av to faktorer;

- at kommunen skal levere en type tjeneste, eller et sett av tjenester.
- kommunens valg av måte å organisere, produsere og levere tjenestene på.

Utgangspunktet for risikovurderingen er en erkjennelse av at uønskede hendelser – risikofaktorer – kan inntreffe og true måloppnåelsen. Risikovurdering er sammensatt av to elementer:

- Konsekvens dersom risikofaktoren inntreffer
- Sannsynlighet for at risikofaktoren inntreffer

Vurderingen av hvorvidt risikoen er høy/middels/lav avhenger derfor av hvordan en vurderer konsekvensene av, og sannsynligheten for at en gitt situasjon inntreffer eller utvikler seg. Dersom konsekvensene antas å bli store, samtidig som det er en stor sannsynlighet for at en situasjon blir en realitet, vurderes risikoen til å være høy. Motsatt vil risikoen vurderes som lav i tilfeller der en situasjon bare vil få mindre konsekvenser, samtidig som det er lite trolig at den aktuelle situasjonen skal oppstå.

Videre er det nyttig å ta hensyn til eventuelle tiltak som kommunens ledelse har satt i verk for å redusere muligheten for at risikofaktorene som kan true måloppnåelsen skal inntreffe, og redusere virkningene dersom risikofaktoren likevel slår til. Det derfor nødvendig å ha kjennskap til de styrings- og kontrolltiltakene som er etablert i kommunen, og vurdere i hvor stor grad disse fungerer risikoreduerende i forhold til konsekvensen av og sannsynligheten for at uønskede hendelser inntreffer. Tiltakene kan være av ulik karakter. Det kan være etablert interne rutiner som vil føre til at feilsituasjoner oppdages og rettes på et tidlig tidspunkt før skade oppstår. Det kan være satt i verk tiltak som bidrar til at konsekvensen blir mindre dersom risikofaktoren slår til – for eksempel ved at risikoen er delt med flere, som ved forsikring.

De styrings- og kontrolltiltakene som etableres for å sikre at virksomheten når sine mål, kan kategoriseres på følgende måte:

- Informasjon og kommunikasjon – eks forankring av vedtatte mål blant medarbeiderne og informasjon til medarbeidere om utvikling i organisasjonen
- Overvåkning/oppfølging – eks medarbeiderundersøkelser, innbyggerundersøkelser, rapportering gjennom styringssystem
- Kontrollaktiviteter – eks attestasjon og anvisning, rutiner og vedtaksoppfølging

Ut fra kjennskap til styrings- og kontrolltiltakene i organisasjonen vil vi få en oppfatning av hva som gjøres for å redusere risiko. Slik informasjon vil innvirke på om et forhold vurderes som viktige å se nærmere på eller ikke. Dersom ledelsen ser ut til å ha kontroll på risikoforholdene innen et gitt område, og har iverksatt tiltak for å redusere risiko, kan det tilsi at dette området behøver mindre oppmerksomhet fra kontrollutvalgets side. Omvendt kan kunnskap om risikoforhold som ledelsen ikke har fokus på, tilsi større oppmerksomhet fra kontrollutvalget i deres planlegging av forvaltningsrevisjon.

1.3 Vesentlighet

Med vesentlighet mener vi i denne sammenheng en samlet vurdering av alvorsgraden i den trusselen som den enkelte risikofaktor representerer i forhold til kommunens måloppnåelse. Hvilken betydning vil det få dersom risikoen innen et gitt område blir en realitet i form av et faktisk avvik – hvor ille er det?

Dersom en har vurdert risikoen innen et gitt område til å være høy, samtidig som en vet at ledelsen ikke har iverksatt tiltak for å redusere risiko, og at det vil få stor negativ betydning dersom situasjonen blir en realitet, er det grunn til å vurdere området som vesentlig. Vesentlighet, det vil si hva som har størst (negativ) betydning kan vurderes ut fra ulike perspektiver, og vesentlighetsgraden avhenger av hvilket perspektiv en ser situasjonen ut fra. Virksomheten som drives i kommunene er omfattende og involverer mange ulike aktører med til dels ulike interesser i kommunens virksomhet. Ulike aktører med ulike ståsteder kan ha svært ulike oppfatninger av hva som er vesentlig – for hvem er det ille?

Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering peker på at det er svært vanskelig, om ikke umulig, å måle ulike sektors og virksomhetsområders vesentlighet opp mot hverandre. Det er anbefalt å ikke prøve å måle hva som er viktigst av for eksempel skole, eldreomsorg, vann og avløp og kultur, eller å rangere de ulike områdenes vesentlighet. Analysen bør imidlertid bidra til at områder som anbefales for forvaltningsrevisjon er vesentlige, men ikke nødvendigvis de mest vesentlige. I tillegg bør den bidra til at en tilstrekkelig bred del av kommunens virksomhet over tid blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I vår analyse rangerer vi ikke områder etter vesentlighet. I risikovurderingen legger vi vekt sannsynlighet for manglende måloppnåelse og regeletterlevelse, eller lav produktivitet, og i denne vil

elementer av vesentlighetsbegrepet inngå.

2. Metode

Lovteksten gir ingen konkrete føringer på hva en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) skal være, eller hvordan den skal gjennomføres, bortsett fra at hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon gir heller ikke nærmere føringer. I lovforarbeidene framgår det at risiko- og vesentlighetsvurderinger innebærer å vurdere hvilke områder av kommunens virksomhet eller i hvilke selskaper det er risiko for vesentlige avvik, og hvor alvorlige konsekvenser disse avvikene vil kunne få. Det framgår videre at risiko- og vesentlighetsvurderingen er grunnlaget for å vurdere temaer, antall forvaltningsrevisjoner og når de skal utføres.

Dette kapitlet beskriver innhentet dokumentasjon og metode for gjennomføring av risiko og vesentlighetsvurdering av Rødøy kommune. I hovedsak har sekretariatet støttet seg på «Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering» utarbeidet av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) av 03.12.2019, og som gir anbefalinger for hva en ROV kan inneholde.

2.1 Informasjonsgrunnlag

ROV må være tilstrekkelig til å identifisere risiko for mangler eller avvik og til å legge grunnlag for beslutningen om, og eventuelt på hvilke områder, det skal iverksettes revisjon. Hvor bredt en skal søke informasjon, bør gjøres på bakgrunn av en avveining mellom tidsbruk, om det er forhold som det er viktig å belyse ekstra grundig, og hvilke ressurser en har tilgjengelig. Kommunens planverk, politiske vedtak, reglementer, retningslinjer og prosedyrer er sentrale dokumenter. Kontakt med administrasjon og politikere vil også kunne gi vesentlig informasjon, samt erfaringer fra tidligere kontroller og tilsyn.

Dokumentasjon fra kommunen

I denne risiko- og vesentlighetsanalysen har vi benyttet styringsdokumenter fra Rødøy kommune. Den overordnede analysen vil i hovedsak basere seg på kommuneplan og handlingsprogram, årsberetning, men også andre kilder er benyttet for innhenting av informasjon, slik som regnskap og kommunens nettsider.

Spørreundersøkelse

Sommeren 2023 ble det sendt ut en spørreundersøkelse til kommunedirektør, ordfører og representant fra opposisjonen (representant i Salten regionråd). I undersøkelsen ble kommuneledelsen invitert til å ta stilling til områdene som er beskrevet under de 4 perspektivene / delkapitlene i rapportens kapittel 4-5. Spørsmålstillingen var rettet mot risiko og vurdering av hvor stor grad det var fare for manglende måloppnåelse for de ulike sektorene med gradering lav- middels og høy risiko. Hensikten med undersøkelsen var å invitere sentrale personer fra kommuneledelsen til å gi innspill til eventuelle risikoer og sårbarheter og slik gi muligheten for aktuelle tema til ny plan.

Ettersom undersøkelsen var rettet mot få personer velger vi av personvern hensyn å ikke gjengi svarene i dette dokumentet, men heller kommentere særskilt i delkapitlene der det i besvarelsene er pekt på spesielle områder. Undersøkelsen som ble gjennomført fikk en svarprosent samlet på 67 %.

Kontrollutvalget og revisjonens kunnskap og erfaring fra tidligere arbeid med kommunen

I denne analysen bygger vi på erfaringer og funn fra tidligere gjennomførte forvaltningsrevisjoner, undersøkelser, selskapskontroller, samt erfaringer og funn fra regnskapsrevisjon.

Tilsvarende undersøkelse som ble sendt kommuneledelsen ble også kollektivt gjennomgått av kontrollutvalget i eget møte. Basert på denne diskusjonen ble det utformet et oppsummeringsnotat over avtroppende kontrollutvalgs innspill til ROV og ny plan. På samme måte som

spørreundersøkelsen, trekkes innspillene frem i delkapitlene der det er relevant.

Nasjonale trender for forvaltningsrevisjon

Noen tjenesteområder får større fokus fra kontrollutvalgene. Ved å gjøre en enkel analyse av gjennomførte forvaltningsrevisjoner som er publisert gjennom NKRFs forvaltningsrevisjonsregister kan man få et bilde av nasjonale trender. Her er en stor andel av forvaltningsrevisjonsrapporter i kommunal sektor i Norge samlet, og kategorisert i; tjenesteområde, tema, hovedfokus og fokusområde.

KOSTRA og Kommunebarometeret

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) er lovpålagt innrapportering fra kommunene til Statistisk Sentralbyrå og gir styringsinformasjon om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i landets kommuner. Det finnes tall om f.eks. pleie- og omsorgstjenester, barnehagedekning og saksbehandlingstid, og man kan sammenligne kommuner med hverandre, med regionale inndelinger og med landsgjennomsnittet.

Avvik fra sammenlignbare grupper kan ha flere årsaker. Det er viktig å være klar over at KOSTRA-tall alene ikke er egnet for å benyttes som grunnlag til å gjøre konklusjoner, men kan gi indikasjoner for nærmere undersøkelser. Dersom kommunens ressursbruk innen et område er lavere enn sammenlignbare grupper, kan dette bety at kommunens tjenester ikke er i samsvar med lov og forskrifter eller kommunens egne vedtak. Dette kan i sin tur medføre at innbyggernes behov ikke fullt ut ivaretas. På den annen side kan nevnte forhold også innebære at ressursene er bedre utnyttet i kommunen enn i sammenlignbare grupper. En kommunes ressursbruk innenfor et område kan også avhenge av politiske prioriteringer av det enkelte område. Et sikrere svar på hva avvik i ressursbruk reelt sett bunner i, vil kreve en grundigere gjennomgang av angjeldende områder.

Som en forlengelse av KOSTRA-tallene har vi valgt å presentere kommunens rangering fra Kommunal rapport "Kommunebarometer". Dette er en sammenlikning av landets kommuner, basert på til sammen 151 nøkkeltall. Hensikten er å gi beslutningstakere – særlig lokalpolitikere – en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver. Tallene er i hovedsak hentet fra KOSTRA, med tillegg av offentlig statistikk fra SSB, Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning. Kommunebarometeret presenterer 12 ulike temaer: barnehage, kostnadsnivå, saksbehandling, barnevern, kultur, sosialtjenesten, grunnskole, miljø og ressurser, vann, avløp og renovasjon, helse, pleie og omsorg og økonomi.

Andre kilder

Åpenhetsindeksen er utarbeidet av Pressens offentlighetsutvalg, for å se på hvor åpne Norges kommuner er og hvor tilgjengelig informasjon er. Undersøkelsen har målt både hvor raske og korrekte kommunene er til å håndtere sine innsynskrav, og hvor tilgjengelig viktig informasjon, som journaler, dokumenter, informasjon og kontaktdata er på kommunenes nettsider.

Sabima er en miljøorganisasjon som jobber for å stanse tapet av naturmangfold. Sabima publiserer årlig gjennom Naturkampen.no en rangering av landets 356 kommuner etter 29 indikatorer som sier noe om hvordan kommunen ivaretar naturen. Hver indikator er basert på fakta fra kommunenes egne plankart, deres rapportering i KOSTRA, tall fra Miljødirektoratet, tall fra Fiskeridirektoratet og kommunenes svar på spørreskjema fra Sabima.

Tilsynsmyndigheter

Statsforvalteren har i oppgave å samordne det statlige tilsynet med kommunene og fylkeskommunene. Formålet med samordningen er å sikre at tilsynsbelastningen for enkeltkommuner ikke blir for stor, unngå dobbeltarbeid og lære av arbeid som allerede er gjort.

Fra 1. januar 2020 ble det tatt i bruk en ny nasjonal tilsynskalender hvor det finnes oversikter og rapporter over planlagte og gjennomførte statlige tilsyn og forvaltningsrevisjoner i kommuner og fylkeskommuner. Alle statlige tilsynsorgan plikter å registrere gjennomførte og planlagte tilsyn i dette registeret, så som Statsforvalteren selv, samt DSB, Kystverket, Mattilsynet, Arbeidstilsynet, Datatilsynet, Statens Kartverk, Helsetilsynet og Arkivverket. Sektorer og tematikk som er gjennomgått i nær fortid av andre tilsynsorgan bør unngås, men kan likevel, der det er funn som har relevans for videre undersøkelser, legges til vekt.

2.2 Metode for risikovurdering.

Som beskrevet rangeres ikke områder etter vesentlighet i tema for forvaltningsrevisjon. I risikovurderingen legges det vekt på sannsynlighet for manglende måloppnåelse og regeletterlevelse, og i denne vil vesentlighetsbegrepet inngå. Det er vurdert risiko knyttet til:

- Overholdelse av lover og bestemmelser (eksempelvis erfaringer fra tidligere tilsyn og revisjon)
- Måloppnåelse (eksempelvis kommunens årsberetninger)
- Økonomi og produktivitet (eksempelvis KOSTRA-data)

Er det for eksempel høy eller lav risiko knyttet til regeletterlevelse, produktivitet eller måloppnåelse innen opplæringsområdet?

Det finnes ikke en egen standard for hvordan man veker risiko i denne sammenhengen. Noen velger å lage en score basert på ulike faktorer, men en slik score vil inneholde en stor grad av subjektiv vurdering. Sekretariatet har derfor valgt å ikke lage en tallscore, fordi det kan tolkes som en objektiv konklusjon på risiko. Så langt mulig har vi i denne ROVen forsøkt å benytte objektive data, eksempelvis KOSTRA-data i Kommunal Rapports kommunebarometer til å gi en indikasjon av risiko, og her gradere risiko etter fargeskala:

Grønn – lav risiko **Gul – middels risiko** **Rød – høy risiko**

Også denne graderingen er til sist en subjektiv vurdering selv om det også ligger objektive data til grunn. KOSTRA-dataene kan likevel være en god indikator på en relativ måloppnåelse av anerkjente variabler.

3. Generelt om kommunen

Rødøy er en spredtbygd kystkommune i Nordland. Kommunen hører historisk og geografisk til Helgeland, men har de siste årene i større grad blitt politisk og administrativt orientert mot Salten. Tradisjonelt har kommunen og næringslivet vært preget av fiskeri og kraftutbygging, men i dag er havbruk største næring. Det var ingen endringer i kommunestrukturen i kommunereformen 2017-2020.

3.1 Demografi

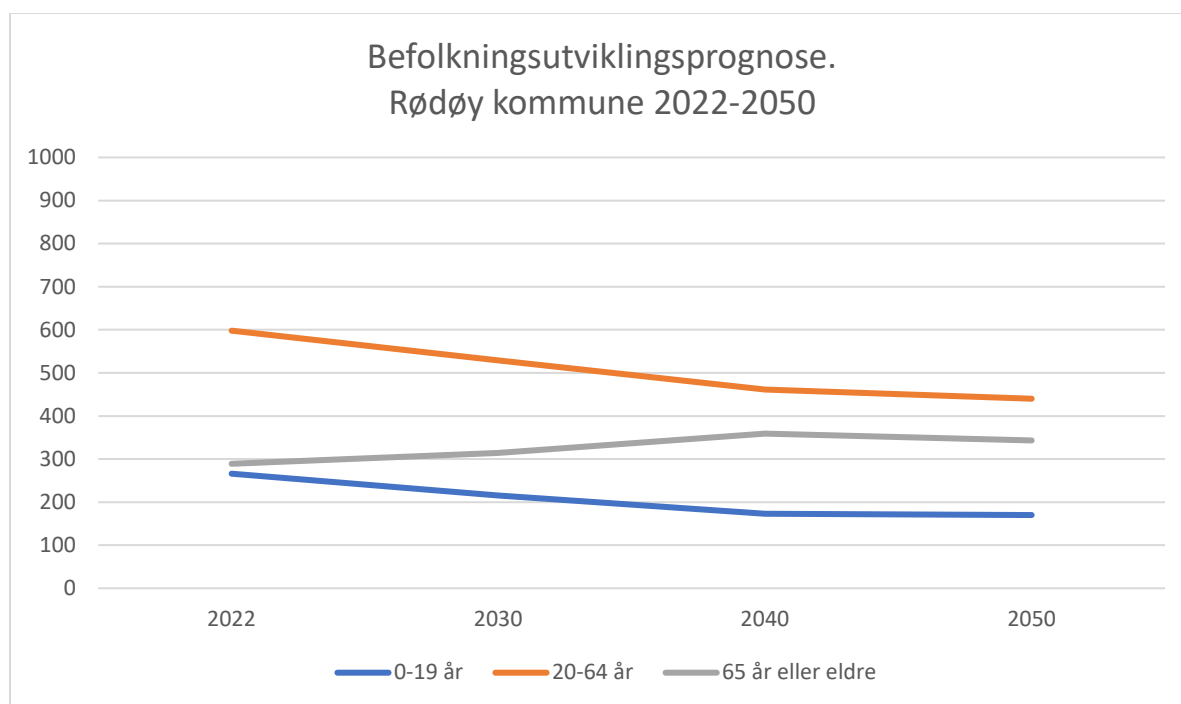
Statistisk Sentralbyrå (SSB) publiserer jevnlig regionale befolkningsframskrivninger med beregninger av hvordan befolkningen i Norges kommuner forventes å utvikle seg framover, gitt ulike forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting, innvandring og utvandring. Det er tre overordnede kilder til usikkerhet i befolkningsframskrivingene: demografiske forutsetninger, modellspesifikasjon og offisiell statistikk. Den største usikkerheten er knyttet til de demografiske forutsetningene om framtidig fruktbarhet, dødelighet, innenlandsk flytting og inn- og utvandring.

SSB publiserer flere alternativer, med ulike kombinasjoner av forutsetninger om de demografiske komponentene på nasjonalt nivå. Alternativene beskrives med fire bokstaver som forteller hvilke forutsetninger som er brukt om: 1) fruktbarhet, 2) levealder, 3) innenlandske flyttinger og 4) innvandring. H = høy, M = medium og L = lav. Hovedalternativet, som presenteres her (MMMM), bruker mellomnivået for alle de fire komponentene.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå, oppdatert 05.07.2022.

Framskrevet folkemengde 1. januar, etter region, alder, statistikkvariabel og år. 1836 Rødøy.

		2022	2030	2040	2050
0-19 år	Hovedalternativet (MMMM)	266	215	173	170
20-64 år	Hovedalternativet (MMMM)	598	529	461	440
65 år eller eldre	Hovedalternativet (MMMM)	289	314	359	343
SUM		1153	1058	993	953

Rødøy kommune hadde pr 01.01.2022 en befolkning på 1.153 personer og ventes med middelalternativet å ha en befolkningsnedgang på 17,3 % mot 2050. Dette er betydelig, også i regional sammenheng. Nedgangen kommer innenfor aldersgruppen 0-64 år, mens det ventes en økning i personer over 65 år. Dette innebærer en økning i forsørgerbrøken, det vil si at det blir færre personer i yrkesaktiv alder til å forsørge et økende antall eldre.

3.2 Organisering

Administrasjonen i kommunen er organisert med kommunedirektøren som øverste leder. Under kommunedirektøren er det tre etater, henholdsvis Oppvekst og kultur, Helse og omsorg og Teknisk etat, som ledes av hver sin kommunalsjef. I tillegg er det tre sentrale stabsfunksjoner.

Kommunen er deltager i ett interkommunalt selskap: Helgeland Avfallsforedling IKS, og som har delegert myndighet på sitt område. Kommunen er også deltager i vertskommunesamarbeid og kommunale oppgavefelleskap. (Salten Regionråd IPR, Salten Regionråd KO, Salten kontrollutvalgsservice KO, Regionalt kompetansekantor Salten KO, Arkiv i Nordland KO)

3.3 Mål. Kommuneplanens samfunnsdel

Kommunen skal etter plan – og bygningsloven ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

Kommunestyret vedtok kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2020-2032 i møte 18.12.2019. Kommuneplanen inneholder langsiktige mål og innsatsområder for kommunesamfunnet, og for kommunen som organisasjon og skal være Rødøysamfunnets felles, overordnede og helhetlige plan. Planen inneholder fem satsningsområder med tilhørende mål og hav som skal til for å oppnå målene.

1. Oppvekst – livsmestring og kvalitet.
2. God helse og omsorg – gjennom hele livet.
3. Befolkningsutvikling – snu nedgang til vekst.
4. Næringsutvikling – allsidighet og økt verdiskaping.
5. Arealstrategiene – realisere fordelene ved god plass.

Målene i denne planen er i stor grad overordnede og skal spesifiseres før de kan settes ut i praksis. Dette gjøres gjennom planstrategi, kommunedelplaner, økonomiplan med handlingsdel, og kommuneplanens arealdel.

OPPVEKST LIVSMESTRING OG KVALITET

Barn og unge er framtida vår, og de fortjener en så god start på livet som vi kan gi dem.

Rødøy er et trygt sted å vokse opp, og vi skal sørge for at det fortsetter å være det. Ungene skal oppleve tilhørighet, de skal få prøvd seg på ulike utfordringer, og de skal oppleve mestring i skolen.

Rødøy har et desentralisert skole- og barnehagetilbud. Det er ingen

videregående skoler i kommunen. Vi må derfor legge til rette for at det skal kunne arrangeres felles kultur- og idrettsaktiviteter, og sørge for at barn og unge har mulighet til å ha tett kontakt med hverandre – også de som går på videregående skole.

Dette skal vi oppnå

Barn og unge skal oppleve gode overganger mellom barnehage, grunnskole, og videregående skole

De som jobber med barn og unge skal ha høy kompetanse innen sine fagfelt

Vi skal ha gode læringsarenaer i Rødøy

Barn og unge skal ha kompetanse som fremmer god fysisk og psykisk helse, og som gir muligheter for å ta ansvarlige livsvalg

Barn og unge skal erfare at de blir lyttet til og har reell innflytelse

Barn og unge skal være kjent med hele kommunen, og med hverandre

Dette gjør vi for å få det til

- Elevene får mulighet til å bli godt kjent med neste nivå før de begynner der
- Har en felles plan for alle barnehager og skoler
- Samarbeider tett med videregående skole

- Gir personalet relevant etter- og videreutdanningstilbud
- Organiserer oss for god utnyttelse av kompetansen
- Er engasjert i regionale og nasjonale prosjekter

- Øremerker midler til tidlig innsats
- Tar i bruk ny tilgjengelig teknologi
- Har gode, levende skole- og folkebibliotek i hele kommunen

- Videreutvikler helsefremmende skoler og barnehager
- Utvikler og styrker barnas sosiale kompetanse
- Barnevernet bidrar til å skape gode oppvekstvilkår for barn og unge
- Har varierte og gode anlegg for kultur, idrett og friluftsliv
- Tilbyr møteplasser på tvers av generasjonene

- Sørger for at unge blir kjent med politikerne og kommuneadministrasjonen
- Tilrettelegger arenaer der barn og unge deltar aktivt
- Gir enkel oversikt over saker som blir behandlet i kommunen

- Sørger for at barn og unge blir tidlig kjent med hele kommunen
- Gir dem opplevelser som viser hva det betyr å være kystfolket under polarsirkelen, gjennom blant annet Camp Gjerøy
- Regelmessige møter mellom barn og unge fra kommunens ulike kretser
- Sørger for at de kan holde kontakt med hverandre og kommunesamfunnet også etter de begynner på videregående skole
- Sørger for at barn og unge blir kjent med lokalhistorien sin

GOD HELSE OG OMSORG GJENNOM HELE LIVET

Helse, levekår og livsstil henger tett sammen, og kommunen og innbyggerne må jobbe forebyggende sammen for at hver enkelt skal ha så gode forutsetninger for god helse som mulig.

Vi skal jobbe kontinuerlig og framtidsrettet for at de som ønsker det skal få bo hjemme så lenge som mulig, og vi skal tilby gode tjenester for de som ikke lenger kan det.

Trivsel, forebygging, og sosiale og miljømessige forhold er alle viktige for folkehelsen. Hver enkelt har selvstendig ansvar for egen helse, men helhetlig planlegging og koordinering vil gjøre det lettere å gjøre de gode valgene.

Dette skal vi oppnå

Ha helsefremmende og forebyggende aktiviteter	<ul style="list-style-type: none">• Jobber med folkehelsearbeid• Tilrettelegger for et variert kultur, idretts- og friluftsliv• Bekjemper ensomhet• Tilbyr åpen dør i skolen• Ungdata-undersøkelsene følges opp med tiltak og undervisning• Har temadager om psykisk helse på skolene• Er en AKAN-kommune
Ingen skal oppleve utenforskap	<ul style="list-style-type: none">• Møter alle på en måte som fremmer likeverd og medbestemmelse• Bidrar til mestring i møte med helse- og livsutfordringer• Dagtilbud til mennesker som har falt utenfor arbeidslivet• Har et demensvennlig samfunn som tar vare på og integrerer personer med demens i fellesskapet
Flest mulig skal kunne bo hjemme hele livet	<ul style="list-style-type: none">• Har helsestasjon for eldre• Gir flest mulig døgkontinuerlige hjemmetjenester og gode responstjenester• Bruker velferdsteknologi for å utvide tjenestetilbudet• Har et demensteam• Gir dagtilbud for demente
Vi skal tilby trygge og tilgjengelige tjenester gjennom livsløpet	<ul style="list-style-type: none">• Har et godt fastlege-, psykiatri- og rustilbud• Har tilstrekkelig med plasser ved omsorgssentrene• Tilbyr aktiviteter og gode opplevelser ved omsorgssentrene• Oppfyller kriteriene for livsgledehem
Vi skal være en attraktiv kompetansearbeidsplass	<ul style="list-style-type: none">• Har en heltidskultur• Gir personalet relevant etter- og videreutdanningstilbud• Samarbeider med videregående og høyere utdanning og deltar i forskning
Vi skal være en foregangs-kommune innen samskaping i helsesektoren	<ul style="list-style-type: none">• Bruker velferdsteknologi i samhandling med spesialisthelsetjenesten• Bruker velferdsteknologi i avstandsoppfølging for kronikere• Tar initiativ til nye arbeidsmåter og samarbeid med det frivillige

BEFOLKNINGSUTVIKLING SNU NEDGANG TIL VEKST

Vi skal gjøre det mer attraktivt å bo og oppholde seg i Rødøy, og skape felles identitet og tilhørighet.

Det handler om å utvikle det som er bra her og å finne løsninger på det som er mindre bra. Det handler også om å synliggjøre det som er bra og å vise folk hvorfor det er så fint å bo i Rødøy. Rødøy skal være et sted hvor alle har mulighet til å utvikle seg, og et sted hvor vi tar godt vare på hverandre.

Det har vært nedgang i folketallet i kommunen over mange år, og vi vil jobbe for å snu denne trenden.

For å få til det må vi gjøre det fristende for ungdommen å bosette seg i kommunen, og tiltrekke oss tilflyttere. Befolkninga, næringslivet, og kommunen må jobbe sammen for å gjøre Rødøy til et attraktivt sted å bo og leve.

Visjonen vår «skape det gode liv – sammen for kystfolket under polarsirkelen» innebærer et fokus på befolkningsutvikling.

Kommunen som organisasjon har en viktig rolle i å tilby gode tjenester til befolkninga, og et fokus på gode kjernetjenester er viktig for befolkningsutviklinga. Samtidig er vi avhengige av enkeltmennesker og organisasjoner som ønsker å skape det gode liv for sine lokalsamfunn. Befolkningsutviklinga er et resultat av mange faktorer, og vi må bidra til at enda flere kan leve det gode liv i Rødøy.

Dette skal vi oppnå

Rødøy skal være en trygg og trivelig kommune å bo i

Ungdommen vår skal få muligheter som gjør at de ønsker å bli i kommunen

Vi skal tiltrekke oss tilflyttere og besøkende

Dette gjør vi for å få det til

- Jobber for infrastruktur som gjør at man kan møtes og ha kontakt på tvers av hav og fjell
- Tiltettelegger for at boligmassen passer de ulike behovene i befolkninga
- Dyrker de positive trekkene ved alle bygdene
- Framsnakker Rødøy og tilbudene som finnes i kommunen
- Synliggjør kvalitetene ved å bo i små bygdesamfunn
- Legger til rette for at alle kan knytte bånd

- Veileder ungdommen til å ta utdanninger som gir arbeidsmuligheter i kommunen
- Skaper tettere kontakt mellom næringsliv, skole, og organisasjoner

- Er med på å utvikle og prøve ut nye prosjekter
- Jobber for å være en enkel kommune å flytte til
- Ildsjeler og næringslivet gjør det tydelig at tilflyttere er ønsket og betyr mye for kommunen
- Gir god informasjon til besøkende og tilflyttere

NÆRINGSUTVIKLING ALLSIDIGHET OG ØKT VERDISKAPING

Vi ønsker et allsidig og bærekraftig næringsliv i Rødøy. Kommunen må legge til rette for næringslivets behov, og være gode på å informere om hva vi kan tilby.

De ulike rollene kommunen har må utvikles, og det må sørges for kort saksbehandlingstid, bedre kommunikasjon på tvers av sektorer, og at kommunen blir en pådriver og veileder for bedriftene som trenger det.

Det er høy andel selvstendig næringsdrivende i kommunen, og ingen typiske hjørnesteinsbedrifter. Primærnæringene står sterkt, men det er også mye annen næringsvirksomhet i kommunen. Over de generelle målene

for næringsutvikling har vi listet opp fem viktige næringer hvor vi ønsker videreutvikling og økt bærekraft – nyrekruttering, lønnsomhet, og samspill med naturen er viktige stikkord.

Dette skal vi oppnå

Landbruk
Fiskeri og havbruk
Reindrift
Reiseliv
Vi skal være en gründervennlig kommune
Vi skal bidra til næringsvekst og innovasjon
Vi skal tilby god veiledning som passer befolkningen og næringslivets behov

Dette gjør vi for å få det til

<ul style="list-style-type: none"> • Jobber for at kulturlandskapet opprettholdes • Bidrar til kompetanseheving og støtter innovative prosjekter • Bidrar til at flest mulig gårdsbruk drives videre
<ul style="list-style-type: none"> • Jobber for at havbruksnæringa går over fra fossil til fornybar energi • Tilrettelegger for utvikling av den blå åker • Jobber for mer videreføring lokalt • Jobber for økt bærekraft i næringene
<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til et godt samarbeid og forståelse mellom reindrift og havbruk, landbruk og reiseliv
<ul style="list-style-type: none"> • Sørger for god og lett tilgjengelig informasjon til turister, både før og under reisen • Jobber med turistnæringa for å styrke lokalt og regionalt samarbeid • Utvikler tydelige opplevelsesprodukter • Møter kriteriene for nasjonalparkkommuner og utvikler en besøksstrategi • Lager en masterplan for utvikling av reiselivet i Rødøy
<ul style="list-style-type: none"> • Slipper til ildsjeler og involverer dem i næringsarbeidet • Er aktive overfor gründere og bedrifter • Bidrar til at det opprettes flere lærlingeplasser • Tilbyr kompetanseheving gjennom regionale aktører
<ul style="list-style-type: none"> • Jobber for godt samspill mellom kommune og næringsliv • Reagerer raskt når muligheter dukker opp – vi har beredskap for flaks • Har en arealplan som tilrettelegger for næringsutvikling • Jobber for kommunikasjon og moderne infrastruktur tilpasset næringslivets behov
<ul style="list-style-type: none"> • Har en åpen dør inn til kommunalt hjelpeapparat og lett tilgang til basisinformasjon • Bistår eller kobler opp med nettverk, kompetanse, og hjelp med finansiering • Jobber sammen med kompetansemiljøer for å sørge for at befolkningen og næringslivsaktører vet hvilke muligheter som finnes • Integrerer og samordner næringsarbeid med plan- og byggesaksarbeid

AREALSTRATEGIER REALISERE FORDELENE VED GOD PLASS

Rødøy kommune har stort areal og ikke et tydelig kommunesentrum. Vi har en sterkt desentralisert struktur, og ønsker at det skal være mulig å opprettholde strukturen også i framtiden.

Der kommunen tilrettelegger for boligfelt skal området være tilgjengelig for alle brukergrupper, og det skal være enkelt å komme seg til kommunale tjenester. Mange ønsker å bo utenfor boligfelt, og fokuset vårt skal derfor være fleksibilitet for at folk skal få møtt behovene sine.

God infrastruktur er viktig for bolyst og for næringslivet. Forutsigbar og pålitelig transport av varer og høyhastighets internett er forutsetninger for et moderne samfunn. Primærnæringene er viktige for kommunen og vi vil jobbe for å sikre at de opprettholdes og utvikles. Presset på næring-

stomter og arealer er uforutsigbart, og forskjellige områder av kommunen egner seg for forskjellige bedrifter. Vi vil derfor også på næringsområdet ha fokus på fleksibilitet for å kunne realisere fordelene vi har. Mål og strategier i denne planen er førende for arealplanarbeidet.

Fokuserområde

Boligutvikling	<ul style="list-style-type: none">• Kommunale boligfelt planlegges nær kommunale tjenester• Planlegger for naturskjønne og romslige boområder• Oppmuntrer til privat boligbygging gjennom å avstå fra å etablere nye kommunale boliger utover de som allerede er prosjektert
Næringsutvikling	<ul style="list-style-type: none">• Har en arealplan som tilrettelegger for næringsutvikling basert på næringenes behov• Opprettholder driveplikten i jordbruket• Verner matjord og fokuserer på å sikre viktige områder for jord, beite, og skogbruk
Infrastruktur	<ul style="list-style-type: none">• Jobber for at alle kretser får tilgang til høyhastighets internett• Jobber for bedre kommunikasjonsmuligheter<ul style="list-style-type: none">• For å få økt frekvens på båt og fergeavganger• For å nå et større bo- og arbeidsmarked lokalt og regionalt• For økt beredskap og adgang til markedet• For bedre trafikkknutepunkter – særlig der vei møter hav• Sikrer tilgang til de naturgitte mulighetene for lek, aktivitet, og opphold• Tilrettelegger for universell tilgjengelighet• Kommunen skal ha oversikt over hvilke områder og infrastruktur som er reelt skredutsatt/flomutsatt

3.4 Økonomi

Kommuneloven § 14-2 krever at kommunestyret vedtar finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. Det er i kommunens økonomireglement vedtatt følgende tre indikatorer:

- Netto driftsresultat: 7,0%
- Disposisjonsfond 20 %
- Netto lånegjeld 75 %

Kommunens økonomi vurderes å være solid. Ved siste årsberetning ble følgende kommentert:

Rødøy scorer høyt på finansielle indikatorer over økonomisk bærekraft.

Gjeldsgraden er lav, på 45 prosent av driftsinntektene

Disposisjonsfondet er høyt, på 43 prosent av driftsinntektene

Driftsresultatet er sterkt, på om lag 16 prosent av driftsinntektene.

Det er rutine for å legge frem økonomirapportering for kommunestyret to ganger i året (tertialvis).

Kommunestyret vedtok 2022 oppstart av en omstillingsprosess. Målet er å gjøre Rødøy kommune i bedre stand til å møte mulighetene og utfordringene i forhold til negativ befolkningsutvikling, krevende økonomiske rammebetingelser og høyere krav til tjenestetilbud. KS konsulent har utarbeidet en rapport, der hovedkonklusjonene om fremtidens utfordringer er som følger:

- Kommunens geografi gjør det dyrt å levere kommunale tjenester. Dette blir «i prinsippet» kompensert gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet (rammetilskuddet) fra staten. I sum har kommunen et utgiftsbehov som er 45 prosent høyere enn landsgjennomsnittet. Det er særlig de geografiske kriteriene som trekker utgiftsbehovet opp.
- I tillegg har Rødøy en høyere andel av befolkningen som er eldre. Dette øker etterspørselen etter helse- og omsorgstjenester og trekker også opp utgiftsbehovet.
- Sosiale kriterier (som påvirker etterspørselen etter bl.a. sosiale tjenester), og få barn i barnehagealder, trekker utgiftsbehovet ned.
- Videre har Rødøy et høyt inntektsnivå. Sammenlignet med landsgjennomsnittet var inntektsnivået i 2022 på 169 prosent av landsgjennomsnittet. Dette betyr at Rødøy har over 49 tusen kroner mer per innbygger i inntekter enn gjennomsnittskommunen. Dette er etter at det er korrigert for forhold som «objektivt» sett påvirker kostnadsnivået til Rødøy, inkludert kommunens demografi, geografi og sosiale forhold.

4. Risikovurdering av forvaltningen

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Aktuelle tema er gruppert ut fra tre dimensjoner: samfunnsperspektivet, bruker- og tjenesteperspektivet og organisasjonsperspektivet.

4.1 Samfunnsperspektivet

Med samfunnsperspektivet menes overordnede og sektorovergrepene tematikk som kan angå hele tjenesteproduksjonen og sektorområder, herunder planverk, næringsutvikling, klima og beredskap.

4.1.1 Samfunnsplanlegging og næringsutvikling.

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden. Planstrategien ble sist vedtatt og behandlet av kommunestyret i møte juni 2020.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplaner (samfunnsdelen og arealdelen) eller deler av disse skal revideres, eller om planene skal videreføres uten endringer. Kommunen vedtok kommuneplanenes samfunnsdel i 2019 og kommuneplanens arealdel juni 2022. Det er ikke kommet frem informasjon som tilsier vesentlig risiko knyttet til kommunes utøvelse av rollen som samfunnsplanlegger. I prosessen er det gjennomført folkemøter, og en medvirkningsportal har vært tilgjengelig for innbyggerne. Prosessen er gjennomført med deltagelse fra planutvalget, kommunens administrasjon og et innleid konsultantselskap.

Årsrapport 2022 for næringsutvikling viser til en positiv utvikling for kommunen, særlig når det gjelder etablering av arbeidsplasser tilknyttet smolt og landbasert oppdrett. Retningslinjene for kommunens næringsfond ble revidert av kommunestyret i februar 2023.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Samfunnsplanlegging	Lav	
Næringsutvikling	Lav	

4.1.2 Miljø, klima og energi

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. Kommuneplanens samfunnsdel trekker frem seks av FNs mål som er gitt spesielt fokus:

- 11. Bærekraftige byer og samfunn
- 17. Samarbeid for å nå målene
- 4. God utdanning
- 3. God helse
- 9. Innovasjon og infrastruktur
- 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Sabimas kartlegging på Naturkampen.no er delt inn i fire hovedkategorier som viser deres vurdering om kommunen satser på naturen, beskytter naturen, omfang av dispensasjoner og planlagt utbygging

med til sammen 29 spørsmål. Rødøy kommune er i 2023 rangert som nummer 156 av 356 kommuner (opp 94 plasser fra 2022)

Kommunebarometeret har også en kategori om Klima og natur (tidligere Miljø). Her kommer Rødøy ut med en 202. plass. Kommunen scorer godt i kategoriene «Jordbruksareal omdisponert siste fire år (nr 1 i landet) og «Energibruk formålsbygg» (nr 51 i landet). Kommunen scorer lavt på «Endring klimagassutslipp fra veitrafikk» (nr 316), og «Antall kilometer tilrettelagt for syklende» (nr 323).

Statsforvalteren skal i 2024 gjennomføre tilsyn med tema Kommunen som forsøplingsmyndighet.

I perioden 2019-2023 har kontrollutvalget ikke hatt saker med kontroll innen Miljø, klima og energi. Avtroppende kontrollutvalg mente risikoen på området er middels, og i deres oppsummeringsnotat nevnes at det i liten grad settes krav til miljø ved anskaffelser.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Klima, energi og miljø	Lav	Kommunen scorer gjennomgående høyt på forhold kommunen selv kan påvirke innenfor dette temaet.

4.1.3 Beredskapsplaner og ROS-analyser

Kommunene skal utvikle trygge og robuste lokalsamfunn og har et grunnleggende ansvar for å beskytte befolkningen og bidra til å opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner som forsyninger av vann og avløpshåndtering, nødvendige helse- og omsorgstjenester, strøm og elektronisk kommunikasjon (mobiltelefon og internett). Kommunens plikter innen samfunnssikkerhet og beredskap følger av bestemmelsene i lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Statsforvalteren i Nordland gjennomførte i 2022 et tilsyn med kommunal beredskapsplikt i kommunen. I rapporten konkluderte Statsforvalteren med 2 avvik, men skriver at hovedinntrykket er at Rødøy kommune synes å ha fokus på samfunnssikkerhet og beredskap. Statsforvalteren viser til at kommunen har løst godt den krevende situasjonen med pandemi og konsekvenser av situasjonen i Ukraina. Avtroppende kontrollutvalg peker på viktigheten av fortsatt oppfølging på dette området.

Oppdatert ROS-analyse ble vedtatt i desember 2022. Overordnet beredskapsplan skal ferdigstilles våren 2024.

Med bakgrunn i disse nylige erfaringene vurderes risikoen som middels og en forvaltningsrevisjon mindre aktuell.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Beredskapsplaner og ROS	Middels	Nylig statlig tilsyn på området

4.2 Bruker- og tjenesteperspektivet

Under bruker- og tjenesteperspektivet går analysen inn i de ulike sektorene i kommunens direkte tjenesteproduksjon, herunder ansvar som sorterer under helse og sosial, oppvekst og kultur og teknisk avdeling. Noen ansvarsområder er delegert til interkommunale selskap. Dersom tematikken omfatter regelletterlevelse, og måloppnåelse kan også IKS-ene være gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I det vesentligste brukes data fra Kommunebarometeret og KOSTRA for å vurdere risiko.

4.2.1 Barnehagesektoren

Det er kommunens ansvar å tilby plass i barnehage til barn bosatt i kommunen. Barn med nedsatt funksjonsevne og barn med vedtak etter lov om barnevernstjenester har rett til prioritet. Barnehageloven regulerer kommunal barnehagedrift, så vel som private barnehagedrift.

Som barnehageeier plikter kommunen å drive virksomheten i samsvar med gjeldende lover og regelverk. Kommunen er lokal barnehagemyndighet, og har gjennom denne en dobbeltrolle som godkjennings- og tilsynsmyndighet både med egne og private barnehager. Dette kan innebære en balansegang mellom delvis motstridende oppgaver, som kan være en utfordring, spesielt for private barnehager.

Rødøy kommune kommer på 346. plass når det gjelder barnehagesektoren i Kommunebarometer for 2023. Sektoren utgjør 10% av den totale vekten i barometeret. De viktigste tallene er grunnbemanning per barn i kommunale barnehager, andelen kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, og andelen ansatte i kommunale barnehager som har pedagogisk utdanning. Det er 13 nøkkeltall for sektoren i Kommunebarometeret, men bare 8 nøkkeltall hvor Rødøy er rangert (på landsbasis hhv nr 17, 312, 338, 303, 338, 1, 1, 324). Mye tyder dermed på at mangel på fem nøkkeltall trekker kommunen nedover i rangeringen, selv om fire av fem manglende nøkkeltallene gjelder private barnehager.

Rødøy har høyere bemanning i de kommunale barnehagene enn de fleste andre kommuner, men kommer dårlig ut når det gjelder antall barnehager som oppfyller pedagognormen (312.plass). Rødøy er helt på topp i antall barn per barnehage, men nært bunn i andel 1-5-åringer med barnehageplass.

I Rødøy oppfyller ingen av de kommunale barnehagene pedagognormen (uten dispensasjon), ifølge tall fra Utdanningsdirektoratet. 23 prosent av de ansatte i de kommunale barnehagene i Rødøy har pedagogisk utdanning. Cirka 80 prosent av barna har barnehageplass. Netto driftsutgifter til barnehage er på nivå med sammenlignbare kommuner.

Statsforvalteren har ikke gjennomført tilsyn etter barnehageloven sist valgperiode. Det er gjennomført en forvaltningsrevisjon i 2022 med tittelen *Samhandling i tjenestetilbud til barn og unge og kompetanse i grunnskolen*. Rapportens anbefalinger retter seg mot skole og mot oppvekstsektoren generelt (overordnet plan for oppvekstsektoren, utarbeide skriftlige beskrivelser av ansvar for forebyggende arbeid, rutiner for evaluering av samarbeid og samhandling etc.).

KS Konsulent sin rapport Omstilling Rødøy 2025 viser til at «*Det er ingen barn i barnehage som får spesialpedagogisk hjelp i Rødøy. Dette står i motsetning til bruk av spesialundervisning i grunnskolen som særlig er høy i 5-7. trinn.*»

Problemer med å rekruttere til stillinger med utdanningskrav er et problem på tvers av alle sektorer. Mangel på pedagogisk personell kan imidlertid i seg selv gi utfordringer som må håndteres, f.eks. dispensasjoner fra krav til utdanning, og krav til spesialpedagogisk hjelp. Kommunen skal føre tilsyn med at barnehager driftes i samsvar med lov og forskrift. Oppsummert foreligger informasjon som kan tilsier et behov for forvaltningsrevisjon innen barnehagesektoren. Aktuelle tema kan være myndighetsutøvelse og / eller brukertilpassede tjenester (spesialundervisning / annen tilrettelegging).

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Barnehagesektoren	Middels	Myndighetsutøvelse, brukertilpassede tjenester

4.2.2 Skole, SFO og voksenopplæring

Opplæringsloven gjelder for grunnskoleopplæringen og videregående opplæring i offentlige skoler og lærebedrifter, dersom ikke annet er særskilt fastsatt. Loven gjelder også for grunnskoleopplæring i private grunnskoler som ikke får statstilskudd etter friskoleloven og privat hjemmeopplæring i grunnskolen.

Barn og unge har både rett og plikt til grunnskoleopplæring. Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Dersom en elev ikke får tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring, har vedkommende rett til spesialundervisning. Grunnskoleelevene har også rett til å gå på den nærmeste eller ved den skolen i nærmiljøet som de sokner til. Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Kommunen skal ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn, og for barn med særskilte behov på 1. – 7. årstrinn. Skolefritidsordningen skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesse hos barna. Den som er over opplæringspliktig alder, og som trenger grunnskoleopplæring har rett til voksenopplæring, så langt de ikke har rett til videregående opplæring etter. Retten til opplæring omfatter til vanlig de fagene som enn trenger for å få vitnemål for fullført grunnskoleopplæring for voksne.

I kommunebarometeret er måltallene knyttet til grunnskoleopplæringen. Rødøy kommer på 254. plass og det er 19 nøkkeltall som er vektlagt. Sektoren utgjør 20% av den totale vekten i barometeret. De viktigste nøkkeltallene i sektoren er avgangskarakterer og nasjonale prøver på 10. trinn og utdanningsnivået til lærerne. Det er 19 nøkkeltall for sektoren i Kommunebarometeret. Rødøy har 15 nøkkeltall og de fleste av disse rangerer kommunen relativt høyt i nasjonal sammenheng. Mangel på 4 nøkkeltall fører imidlertid til en samlet 254.plass.

Rødøy scorer på topp når det gjelder grunnskolepoeng, men relativt svakt når det gjelder andel lærere som oppfyller krav til undervisning. Andel elever med spesialundervisning er forholdsvis høyt på trinn 1-4, og 5-7., men betydelig lavere på trinn 8.-10. Andel lærere som oppfyller krav til undervisning 1.-7.trinn og 8.-10 trinn er lavt rangert med hhv 318. og 267. plass. Fem år tilbake i tid var tallene hhv 95 og 173.

Statsforvalteren har ikke gjennomført tilsyn på dette området sist valgperiode, og det er ikke lagt opp til statlig tilsyn i 2024 heller. Det er gjennomført en forvaltningsrevisjon i 2022 med tittelen *Samhandling i tjenestetilbud til barn og unge og kompetanse i grunnskolen*. Rapportens anbefalinger retter seg mot skole, men også mot oppvekstsektoren generelt (overordnet plan for oppvekstsektoren, utarbeide skriftlige beskrivelser av ansvar for forebyggende arbeid, rutiner for evaluering av samarbeid og samhandling etc).

Nasjonale trender viser mye oppmerksomhet rundt elevs rett på trygt og godt skolemiljø (opplæringsloven 9 A) etter revideringen av lovverket. Tall fra kommunebarometeret har med tall for trivsel på trinn 7 og 10, og tallene er over tid forholdsvis lave, særlig på trinn 10.

KS Konsulent sin rapport Omstilling Rødøy 2025 viser at kommunen har forholdsvis høye utgifter per elev, og at utgiftsnivået har steget de siste tre årene. Rapporten foreslår en rekke tiltak, som f.eks digitalisering og rekrutteringstiltak / kompetanseheving. Når det gjelder spesialundervisning pekes det på at andel timer spesialundervisning i forhold til antall læretimer totalt er lave i nasjonal sammenheng, men noe økende de siste årene.

Problemer med å rekruttere til stillinger med utdanningskrav er et problem på tvers av alle sektorer. Kommunen har svært gode resultater i grunnskolen. Oppsummert foreligger ikke konkret informasjon

som tilsier et stort behov for forvaltningsrevisjon innen skole / SFO.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Grunnskole	Lav	
Skolefritidsordning SFO	Lav	
Voksenopplæring	Lav	

4.2.3 Kultur, idrett, tros- og livssynssamfunn

Kommunene skal sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemidler og tiltak som fremmer og legger til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet. Kommunene har ansvar for folkebibliotekene og kulturskolene. Mange kommuner har organisatorisk tilknytning til ett eller flere lokale museer. I Salten er det organisert gjennom Stiftelsen Nordlandsmuseet. Kommunene har ansvar for å forvalte kunst kommunen selv eier.

Kommunene er den viktigste offentlige bidragsyteren når det gjelder å skape gode rammebetingelser for lokal idrettsaktivitet. Imidlertid er ikke tilrettelegging for idrett en lovpålagt oppgave og tilskuddsnivået i stor grad kan være påvirket av kommuneøkonomien. Kommunen samarbeider med idretten gjennom et idrettsråd og formålet er at det skal være en arena for samarbeid mellom idrettslag, idrettskrets og kommunen.

Kommunene har hatt det økonomiske ansvaret for kirken siden kommunene ble opprettet i 1837. Dette ansvaret omfatter at kommunen utreder en del utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellelsråd. Tilskuddsordningen for tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke skal sikre stor grad av økonomisk likebehandling av tros- og livssynssamfunnene i Norge. Det årlige tilskuddet skal tilsvare statens og kommunens budsjetterte utgifter per medlem i Den norske kirke.

I kommunebarometeret er de tre tyngste nøkkeltallene i kultursektoren netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge, netto driftsutgifter til idrett og idrettsanlegg per innbygger og mange ansatte kulturarbeidere i kommunen. Rødøy kom på 291. plass innen denne sektoren. Kommunen scorer lavt på bibliotekbruk, men relativt godt når det gjelder musikk -og kulturskole, samt netto driftsutgifter til idrettsanlegg.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Kultur	Lav	
Idrett	Lav	
Tros- og livssynssamfunn	Lav	

4.2.4 Flyktningetjenesten

Kommunene har ansvar for at flyktninger og innvandrere får det tilbudet de har krav på etter introduksjonsloven. Kommunene skal veilede flyktninger og innvandrere på introduksjonslovens område. Kommunene skal tilby opplæring i norsk- og samfunnskunnskap til de som har rett til det/ plikt til det. Kommunene skall tilby introduksjonsprogram innen tre måneder etter bosetting i kommunen, eller etter at personen selv har bedt om det.

Flyktningtjenesten er organisatorisk underlagt oppvekst- og kulturetaten med egen flyktningekoordinator siden januar 2023. Tjenesteområdet er forholdsvis nytt for kommunen-

Kommunen fatter vedtak om bosetting av flykninger etter anmodning fra Imdi. Invasjonen av Ukraina i februar 2022, har gitt økt behov og stor aktivitetsvekst på forholdsvis kort tid, med den risiko det medfører både knyttet til økonomi, produktivitet og kapasitet og måloppnåelse. Risikoen berører flere kommunale tjenester. Risikoen vurderes som middels. Flere vinklinger kan være aktuelle.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Flyktningetjenesten	Middels	

4.2.5 Barnevern

Barnevernloven skal sikre barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig helsehjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barnevernloven gjelder for alle barn som har bosted i landet og oppholder seg her. Kommunen plikter å yte forsvarlige tjenester og tiltak. Barnet har rett på nødvendige tiltak når lovens vilkår for tiltaket er oppfylt.

Kommunen er ansvarlig for å utføre de oppgavene som følger av barnevernloven, som ikke er tillagt et statlig organ og de skal ha et internkontrollsystem som sikrer dette. Kommunen har også ansvaret for nødvendig opplæring av barneverntjenestens personell. Barneverntjenesten skal blant annet arbeide forebyggende, samarbeide med andre deler av forvaltningen og frivillige organisasjoner, samt utarbeide individuell plan for å ivareta barns interesser. Det er barneverntjenesten i oppholdskommunen til barnet som er ansvarlig for å yte tjenester og tiltak etter barnevernloven.

Nøkkeltallene for andel barn i barnevernet og andel undersøkelser gjennomført innenfor tre måneder er de tyngste i Kommunebarometeret. I tillegg måles antall barn i institusjon og fagutdannet per 1 000 barn. KOMMUNE kom på 275. plass i sektoren i 2023. Det er noen indikatorer med lav score, særlig andel barn med omsorgsplan eller tiltaksplan. Kommunen er i landstoppen når det gjelder andel undersøkelser gjennomført innen tre måneder.

Rødøy kommune har inngått et administrativt vertskommunesamarbeid med Bodø kommune. Øvrige deltagere i samarbeidet er Steigen, Gildeskål, Hamarøy, Steigen, Røst og Værøy. Statsforvalteren har 2023 gjennomført tilsyn med barnevernstjenesten i samarbeidet. Tilsynet tok i stor grad for seg Bodø, Hamarøy og Steigen, og i mindre grad de øvrige kommunene.

Tilsynet konkluderte bl.a med følgende:

- internkontrollen er mangelfull. Barneverntjenesten har ikke sikre tall for hvor mange fosterbarn de har ansvaret for, eller hvor mange fosterbarn som ikke har fått lovpålagt oppfølging. Dette gir et problematisk utgangspunkt for styring og ledelse.
- Vi ser heller ikke at internkontrollen har et omfang og innhold som er tilstrekkelig tilpasset en stor interkommunal barnevernstjeneste, herunder tjenestens særegne organisering og risikoer forbundet med denne

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon i sektoren forrige valgperiode. Vertskommunen gjennomførte forvaltningsrevisjon i 2022 innen barnevern, bl.a med konklusjon om at avtalene med de samarbeidende kommunene bør oppdateres. Dette er ikke utført enda.

Stortinget har vedtatt en barnevernsreform som trådte i kraft 1.1.2022. Den flytter mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet. Det heter at reformen skal bidra til å styrke det forebyggende arbeidet og tidlig innsats. Med barnevernsreformen har kommunene fått et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Dette stiller krav til kommunens styring av barnevernet, til ledelsen i barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet. Som følge av lovendringen, økt ansvar og noen svake KOSTRA-tall vurderes risikoen å være middels. Det kan være naturlig å vurdere

regelverksetterlevelse som tema. Barnevernstjenesten er underlagt Bodø kommunes administrasjon, ansvar for folkevalgt tilsyn og kontroll med barneverntjenesten ligger dermed hos kontrollutvalget i vertskommunen. Bestilling av eventuell forvaltningsrevisjon må koordineres med vertskommunens kontrollutvalg.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Barnevern	Middels	

4.2.6 Helsetjenester

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helsetjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Kommunen har plikt til å tilby blant annet helsetjeneste i skolene, helsestasjonstjeneste og svangerskaps- og barselomsorgtjenester og hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner. Videre skal kommunen tilby utredning, diagnostisering og behandling, herunder fastlegeordning, samt sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering.

Helsetjenestene i Rødøy kommune er organisatorisk underlagt Helse- og omsorgsetaten. De tyngste nøkkeltallene i Kommunebarometeret innenfor Helse er legedekning, dekning av helsesykepleier, skolehelse, hjemmebesøk og vaksinasjonsgrad.

Rødøy kommune kommer på 328. plass i denne sektoren i Kommunebarometeret og kommer på 31. plass i denne sektoren i 2023. Kommunen scorer bra på lege- og helsesykepleierårsverk per innbygger, men årsverk psykiatrisk sykepleiere, andel med fullført helseundersøkelse

, og det er særlig innenfor tilbud til barn og unge at tallene er gode (skolehelse, vaksinasjon, jordmordekning). Parameterne innenfor legetjenesten trekker ned, på grunn av lavere legeårsverk og færre ledige listeplasser. Fastlegeordningen har vært under økende nasjonalt fokus siste årene blant annet på grunn av vaktbelastning og rekrutteringsutfordringer. Det nasjonale Pasient- og brukerombudet trekker dette særlig frem i sin årsmelding for 2022 ved at mangelen på fastleger har nasjonalt omfang og gir alvorlige konsekvenser for pasientene. Et aktuelt område for forvaltningsrevisjon vil derfor kunne være legetjenesten og kapasitet til å fylle lovkrav.

Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon innen helse og omsorg i 2019, hvor formålet bl.a var å undersøke om kommunen har systemer som sikrer tilstrekkelig planlegging, styring, rapportering og kontroll for å sikre effektiv ressursbruk og realistisk budsjettering. Det ble gitt 7 anbefalinger i rapporten, og det gjenstår fortsatt noe før kommunestyrets vedtak er fulgt opp i sin helhet.

Statsforvalteren har ikke gjennomført tilsyn innen helse de siste årene, men planlegger tilsyn med Legevakt som tema i 2024.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Helsetjeneste	Lav	Jfr at Statsforvalteren planlegger tilsyn med tjenesten

4.2.7 Rus og psykisk helsearbeid

Kommunen har ansvar for tjenester til mennesker med psykiske lidelser og har ansvar for oppfølging av personer som er i risiko for å få, eller som har, et rusmiddelproblem. Tilbudene kan både handle om forebygging og direkte tjenesterettede tiltak, herunder råd og veiledning, behandlings- og

rehabiliteringstjenester, praktisk bistand og opplæring, plass i institusjon, helsetjenester i hjemmet, økonomisk stønad og arbeidsrettede tiltak, tilbud om midlertidig bolig og bistand til å skaffe bolig.

Kommunebarometeret måler i liten grad sektoren opp mot andre kommuner. Det finnes KOSTRA-tall som blant annet viser årsverk av psykiatriske sykepleiere, årsverk av personer med personer med videreutdanning i rusarbeid og driftsutgifter til personer med rusproblemer, men disse er i liten grad egnet til sammenligning. Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner eller tilsyn på området. Det nasjonale Pasient- og brukerombudet skriver i årsmelding for 2022 at psykisk helsehjelp må prioriteres høyere og at det er manglende kapasitet og kvalitet innen psykisk helsehjelp, både i kommunene og spesialisthelsetjenesten. Det er imidlertid ikke kommet frem lokal informasjon som tilsier vesentlig risiko om tilbudene for sektoren.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Rus og psykisk helse	Lav	

4.2.8 Hjemmetjenester

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige omsorgstjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Ansvar for utførelse av hjemmetjeneste er lagt til de to enhetene Alderstun omsorgssenter/hjemmetjenesten fastland og Rødøya omsorgssenter/hjemmetjenester øyene.

I årsberetningen for 2022 nevnes at Helse og omsorgsplan er forsinket på grunn av bemanningssituasjonen som har vært i 2022. Rekruttering nevnes som en hovedutfordring for helse og omsorg i kommunen

Det har ikke vært tilsyn fra Statsforvalteren siste to perioder. Arbeidstilsynet har i 2023 gjennomført tilsyn med tema *Muskel- og skjelettplager og psykiske plager* i de hjemmebaserte tjenestene. Forvaltningsrevisjon Helse og omsorg ble utført i 2019, med en del anbefalinger for det meste knyttet til økonomi og rutiner.

Rødøy kommer totalt sett greit ut for sektoren på Kommunebarometeret med en 108. plass for pleie og omsorg. Dette er imidlertid et stort område som utgjør 20 % av den totale vekten i barometeret, både hjemmetjenester og institusjonsdrift. Det er 28 nøkkeltall for sektoren. Kommunens scorer høyt på nøkkeltall for institusjonsomsorg, men lavt f.eks når det gjelder *Andel vedtak om helsetjenester i hjemmet, som iverksettes innen 15 dager* (330.plass), og *Andel ansatt som har fagutdanning* (326.plass)

Den demografiske utviklingen tilsier økning i mottakere av hjemmetjenester. Sektoren er allerede tung i ressursbehov for kommunen og behovet vil være økende. Sammenligningstall viser relativt sett god måloppnåelse, men på sikt ventes tjenesten å være under press. Sett opp mot kommunens egen beskrivelse av rekrutteringsutfordringer, vurderes risikoen å være middels.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Hjemmetjeneste	Middels	Rekruttering/regelverksetterlevelse.

4.2.9 Institusjonsomsorg

Dersom tilbud på et lavere nivå i omsorgstrappen ikke er tilstrekkelig, plikter kommunen å gi pleie-omsorgstilbud i institusjon, eksempelvis langtidsopphold på sykehjem, korttidsopphold eller avlastning. Slike tjenester vil normalt være ressurskrevende. Både Alderstun omsorgssenter og Rødøya

omsorgssenter har døgnbemanning.

I Kommunebarometeret, der kommunen altså kommer på 108. plass innen pleie og omsorg, er de viktigste nøkkeltallene innen institusjonsdrift andel ansatte med fagutdanning, andelen av beboere med omfattende bistandsbehov og andel plasser i sykehjem i skjermet enhet. Rødøy scorer jevnt over godt på mange nøkkeltall når det gjelder institusjonsdrift. Pleie og omsorg scorer lavt når det gjelder antall ansatte med fagutdanning.

Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon innen helse og omsorg i 2019, hvor formålet bl.a var å undersøke om kommunen har systemer som sikrer tilstrekkelig planlegging, styring, rapportering og kontroll for å sikre effektiv ressursbruk og realistisk budsjettering. Det ble gitt 7 anbefalinger i rapporten, og det gjenstår fortsatt noe før kommunestyrets vedtak er fulgt opp i sin helhet.

Sist tilsyn fra Statsforvalteren var tilbake i 2018 der tema var tvungen helsehjelp etter pasient- og brukerrettighetsloven. Statsforvalteren har så langt ikke planlagt ytterligere tilsyn innen institusjonsomsorg.

Selv om produktiviteten og måloppnåelsen synes tilfredsstillende, er det på samme måte som for hjemmetjenestene, kritisk med kompetanse. Det heter i kommunens årsberetning at rekrutteringer er en hovedutfordring. Flere virksomheter har hatt ute flere utlysninger uten å få en eneste kvalifisert søker. Disse utfordringene vurderes å ville øke i årene fremover. Vikarbyrå brukes for å sikre forsvarlig drift. Risikoen vurderes derfor å være middels med rekruttering/kompetanse som aktuelt tema for forvaltningsrevisjon.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Institusjonsdrift	Middels	Rekruttering/regelverksetterlevelse.

4.2.10 Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester

Økonomisk sosialhjelp reguleres i hovedsak av lov om sosiale tjenester i NAV, forvaltningsloven og sosialtjenesteloven. Målet er å bidra til å gjøre søkerne selvhjulpne, samt å forebygge utenforskap, økonomisk og sosialt. Dette gjøres gjennom opplysning, råd, veiledning og oppfølging, å yte sosial stønad som for eksempel livsopphold, boutgifter (husleie, strøm, etablering mm.), barnehage, SFO/AKS, lege- og tannlegeutgifter, aktiviteter mm., samt økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning. NAV har også ansvar for bolig gjennom bostøtte, midlertidig og varig botilbud og utleie av kommunal bolig, samt KVP – kvalifikasjonsprogrammet. Mottakerne kan ha flere og sammensatte behov, de kan være kort- eller langvarige, og de kan utredes for overgang til statlige ytelser.

Kommunene har hovedansvaret for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet. Kommunene skal blant annet medvirke til å skaffe boliger til personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, som boliger med særlig tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemning eller av andre årsaker. NAV-kontoret skal finne midlertidig botilbud til de som ikke klarer det selv.

I Kommunebarometeret for 2023 kommer Rødøy kommune på 219. plass i kategorien Sosialtjeneste. De viktigste av de 11 nøkkeltallene er stønadslengde for eldre mottakere, andel som er på stønad i over seks måneder og ti måneder, andelen som har sosialhjelp som hovedinntekt, andelen mottakere av kvalifiseringsstønad og årsverk til økonomisk rådgivning. Rødøy scorer svært godt på fire av syv av disse nøkkeltallene, men middels eller svakt på de tre andre. Den lave samlede rangeringen på området er nærliggende å se i sammenheng med at det mangler nøkkeltall på fire av parameterne.

Tjenesten er organisert under Nav Sør-Salten, som er et lokalkontor for Meløy og Rødøy. I

årsberetningen for 2022 nevnes at det er få brukere som mottar sosialhjelp lengre enn 6 måneder.

Det er ikke gjennomført statlig tilsyn med tjenesteområdet i forrige valgperiode, og det er heller ikke planlagt statlig tilsyn i 2024. Det er heller ikke gjennomført forvaltningsrevisjoner i sektoren.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester	Lav	

4.2.11 Bygg- og eiendomsforvaltning

Plan og bygningsloven og forskrift om tekniske krav til byggverk inneholder krav og bestemmelser til kommunale eiendommer. Dette gjelder bl.a. naturpåkjenninger, uteareal og ytre miljø, krav til byggverk, sikkerhet ved brann, planløsning og bygningsdeler, krav til universell utforming, miljø og helse, energi, installasjoner og anlegg. God eiendomsforvaltning i kommunen handler om å gi ansatte og tjenestemottakere gode og effektive bygninger til lavest mulig kostnad. Dette innebærer å skape best mulig bygningsmessige rammer for tjenestene som leveres.

Kommunen har rollen både som eier, forvalter og bruker av eiendom. Disse rollene er ulike og kan til tider ha motstridende interesser. Ansvaret for de ulike rollene bør derfor organiseres på en tydelig og hensiktsmessig måte. Videre bør det foreligge overordnede politisk forankrede mål for bolig- og eiendomsforvaltningen, et rasjonelt system for planlegging og styring, og rapportering som bidrar til god kommunikasjon mellom bolig- og eiendomsforvaltningen og politikerne, og som kan tjene som beslutningsgrunnlag.

Rødøy kommune mange kvadratmeter formålsbygg per innbygger, også en del høyere enn sammenlignbare kommuner. Kommunens kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold per kvadratmeter var kr 700 i 2022, men kr 1 047 i sammenlignbare kommuner. Energiforbruk per kvadratmeter er vesentlig lavere enn sammenlignbare kommuner.

Kommunen brukte i 2022 5,7 % av samlede driftsutgifter til eiendomsforvaltning mot 10,5 % i KOSTRA-gruppen.

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjoner på dette området, men kontrollutvalget tok i forrige valgperiode opp spørsmål om forvaltning og salg av boliger og eiendommer. Med virkning fra mars 2023 tilbyr kommunen ett år med gratis kommunal bolig til fem søkere, som en del av prosjektet Prøv Rødøy

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Bygg- og eiendomsforvaltning	Lav	

4.2.12 Vann og avløp

Vannforsyning reguleres av flere lover som blant annet matloven, helseberedskapsloven, folkehelseloven og drikkevannsforskriften. Avløpshåndtering reguleres i hovedsak av forurensningsloven med tilhørende forskrift. Kommunen har en tilsynsfunksjon mot private avløpsanlegg og det er krav til større vannanlegg. Vannforsyning og avløpshåndtering er omfattet av selvkostprinsippet gjennom det lovmessige kravet om at brukerne av tjenesten bør bære kostnadene forbundet med tjenestene. Kommunen er imidlertid ikke pålagt full kostnadsdekning. Tømming fra slamavskillere er også underlagt selvkostprinsippet, men her er kravet at selvkost skal danne grunnlag for innbyggernes brukerbetaling.

Økningen av rentenivået de siste årene har medført en økning i kapitalkostnadene. Regnskap 2022 viser at vann har en selvkostandel på 60 % i 2022 (73 % i 2021). For avløp er det rapportert en selvkostandel på litt over 80 %. Gebyrhåndteringen av selvkostområdet gjennomgås årlig gjennom årlige gebyrvedtak og den ordinære regnskapsrevisjonen. I tillegg er det foretatt etterlevelseskontroll i for regnskapsåret 2021, hvor revisor hadde en del påpekninger.

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på dette området sist valgperiode.

Regnskapstall på selvkostområder kontrolleres årlig av revisor, og da mest grundig for selvkostområdene vann og avløp. I tillegg er det altså gjennomført en etterlevelseskontroll.

Røddøy kommer på 332. plass i sektoren for vann, avløp og renovasjon i Kommunebarometeret. Her måles både gebyrnivå, kvalitet og vedlikehold. Kommunen har et relativt sett middels gebyrnivå, gode tall på vannkvaliteten og over middels snittalder for vannledningsnettet. Kommunen har ingen driftsavbrudd på vann de siste tre årene. Ifølge Statsforvalterens tilsynskalender gjennomførte Mattilsynet tilsyn med ledningsnett for vann i 2021.

Det har ikke vært forvaltningsrevisjon når det gjelder vann og avløp eller andre selvkosttjenester. I forbindelse med etterlevelseskontroll av selvkost i 2022 ga revisor en uttalelse om at kommunen i det alt vesentlige ser ut til å etterleve bestemmelsene om beregning av selvkost. Revisor hadde likevel noen påpekninger når det gjelder selvkost vann og avløp (bruk / avsetning til fond, manglende selvkostfond per selvkostområde).

Oppsummert er det ikke informasjon som tilsier behov for forvaltningsrevisjon innen vann og avløp.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Vann og avløp	Lav	

4.2.13 Renovasjon

Renovasjon reguleres i hovedsak av forurensningsloven med tilhørende forskrift. Viktige tiltak for å hindre forsøpling, helse- eller luktproblemer eller andre forurensningsulemper som følge av avfall, er å ha etablert gode systemer for innsamling av avfall og en god oppfølging av forsøplingssaker. Kommunen skal blant annet sørge for at det er etablert et system for innsamling av husholdningsavfall og at det gis nødvendig informasjon om avfallshåndtering til husstander og bedrifter. Renovasjon er omfattet av selvkostprinsippet.

Kommunens renovasjonshåndtering er delegert til det interkommunale selskapet Helgeland Avfallsforedling IKS (HAF). Selskapsvirksomheten reguleres av en egen selskapsavtale. Røddøy har en eierandel på 9,5 % i selskapet. Største eier er Rana kommune med 47.6 %.

HAF har eget styre som velges av representantskapet. I selskapets årsmelding skriver styret at de anser konsernets finansielle risiko som lav. Videre at selskaper som arbeider innenfor avfallsbransjen, er «eksponert for prisendringer i avsetningsleddene, som igjen påvirkes av det globale råvaremarkedet og nasjonale miljømessige målsetninger»

Konsernet har sunn økonomi med en egenkapital på 18,6 % ved utgangen av 2022. Selskapet har kartlagt risikofaktorer for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Det ble utført forvaltningsrevisjon i HAF i 2012, og en eierskapskontroll i 2019 – begge bestilt av største eier, Rana kommune. Selskapskontroll i 2019, fant blant annet «mangel på rutiner for å sikre etterlevelse av offentlighetsloven og mangelfull etablering av økonomiske mål for selskapet, samt

behov for skriftliggjøring av økonomirutiner». Mange av rapportens anbefalinger gjaldt Rana kommune alene, men det var også gitt en rekke anbefalinger som må følges opp i samarbeid med de øvrige eierne, inkludert Rødøy. For å avklare om rapportens anbefalinger fra 2019 er fulgt opp har Rana kontrollutvalg bestilt en oppfølgingsrapport i mai 2023. Per desember 2023 ser denne ikke ut til å være lagt frem til behandling.

Som offentlig eid selskap er HAF underlagt etterlevelse av lovkrav på andre områder enn bare renovasjon. Dette gjelder bl.a. selvkost, regler for offentlige anskaffelser og statsstøtteregelverk (krysssubsidiering). Det er 12 år siden forrige forvaltningsrevisjon i HAF. Tilsvarende selskaper nord og sør for HAF har begge vært gjenstand for forvaltningsrevisjon senest i 2022. Rødøy er en av flere eiere i selskapet, så en eventuell forvaltningsrevisjon bør i tilfelle koordineres med øvrige eiere.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Renovasjon	Høy	Bør koordineres med øvrige eiere

4.2.14 Brann og feiing

Brann og redningstjenester reguleres i hovedsak av brann- og eksplosjonsvernloven. Loven har som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker, samt uønskede tilsiktede hendelser, og kommunen har en sentral rolle i dette arbeidet. Dette er blant annet regulert i forskrift om kommunal beredskapsplikt. Brannvesenets oppgaver er å sørge for beredskap ved brann og å drive forebyggende arbeid.

Det forebyggende arbeidet innebærer blant annet kartlegging av brannobjekt og utsatte grupper, samt tilsyn og feiing av fyringsanlegg i bygninger. Fra og med 2016 er fritidsboliger omfattet av kommunens plikt til å drive tilsyn og feiing av fyringsanlegg. Feiertjenesten er omfattet av selvkostprinsippet.

Rødøy kommune har siden 2017 benyttet Salten Brann IKS til å utføre feiing og tilsyn med fyringsanlegg på vegne av kommunen. I kommunens årsberetning for 2022 er det nevnt følgende om selvkostområdet: *Det er tidligere anmerket at Det bør gjennomføres en ny fullstendig kalkulasjon for kapittelet, i forhold til selvkostberegninger etc. med bakgrunn av de tall og erfaringer en nå har fått med gjennomføring med bruk av Salten Brann IKS.*

Avtroppende kontrollutvalg vurderte risikoen som høy på dette området, og i deres oppsummeringsnotat trakk de frem *Brannordning, herunder øvelser.*

Det har ikke vært forvaltningsrevisjon når det gjelder feiing eller andre selvkosttjenester. I forbindelse med etterlevelseskontroll av selvkost i 2022 ga revisor en uttalelse om at kommunen i det alt vesentlige ser ut til å etterleve bestemmelsene om beregning av selvkost. Feiing var imidlertid ikke nevnt i uttalelsen.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Brann og feiing	Middels / Høy	Flere aktuelle vinklinger: Økonomi (selvkost feiing), kapasitet, regelverksetterlevelse brann.

4.2.15 Byggesak, kart og oppmåling

Byggesaksområdet reguleres i hovedsak av plan og bygningsloven, med tilhørende forskrifter og veiledere. Kommunene utøver myndighetsutøvelse gjennom å fatte vedtak innenfor blant annet deling og oppmåling, byggesøknader, utslippssøknader og reguleringsplaner. Behandling av

byggesaker, oppmåling og matrikkelføring og utslippstillatelser er omfattet av selvkostprinsippet.

Byggesaksbehandling og reguleringsarbeid er viktige områder for utviklingen av en kommune. En utfordring er å ha god kontinuitet og kompetanse. Svakheter i saksbehandling og veiledning kan medføre at tiltak som ikke skulle vært godkjent blir godkjent, eller omvendt.

I årsmeldingen beskrives ikke spesielle utfordringer. Det har ikke vært tilsyn eller forvaltningsrevisjoner i området. Kommunebarometeret har egen måling for saksbehandling og vurderer blant annet saksbehandlingstid for byggesaker, byggesaksgebyr og andel dispensasjoner. Rødøy kom på 322. plass i denne kategorien. Den lave plasseringen må ses i sammenheng med at 6 av 8 nøkkeltall ikke er med i 2023-oversikten. I 2022 var Rødøy rangert som nummer 55 i landet. Saksbehandlingstiden og dispensasjon er tilfredsstillende, og kommunen ser ut til å ha lave gebyrer. Samlet sett vurderes risikoen som lav for området.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Byggesak, kart og oppmåling	Lav	

4.2.16 Veier, parker og idrettsanlegg

Kommunale veier reguleres av veglova og formålet er å sikre at planlegging, bygging, vedlikehold og drift av offentlige og private veier sikrer en trygg og god trafikkavvikling. Parker og grøntområder reguleres gjennom plan og bygningsloven og ved behandling av reguleringsplaner skal kommunen ta hensyn til arealformål til grøntstruktur som naturområder, turdrag, friområder og parker. Standard og vedlikehold av veier er viktig for å forhindre ulykker. Ut fra et folkehelse- og trivselsperspektiv er det viktig med idrettsanlegg og parker.

Kommunen har egen kommunedelplan for folkehelse, idrett og friluftsliv 2020-2023. Planen ble vedtatt i 2019.

Temaet er ikke omtalt i kommunebarometeret, men KOSTRA har en rekke nøkkeltall innen samferdsel. Rødøy kommune har per 2022 *Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km* på kr 80 000, mens snitt i KOSTRA-gruppen er ca. kr 120 000 per år.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Veier, parker og idrettsanlegg	Lav	

4.2.17 Landbruk og natur-/viltforvaltning

Hovedoppgavene i kommunenes landbruksforvaltning knytter seg til tilskudds- og lovforvaltning. Områdene reguleres av blant annet jordlova, konsesjonsloven, skogbrukslova, lov om motorferdsel i utmark, viltloven, naturmangfoldloven, plan- og bygningsloven og friluftslvsloven. I tillegg kommer en rekke forskrifter og rundskriv. Kommunene har oppgaver knyttet til saksforberedelse og kontroll av ulike tilskuddsordninger i landbruket. Videre har kommunene både myndighet og tilsynsoppgaver etter konsesjonsloven i forbindelse med eierskifte, og etter jordloven i forbindelse med nydyrking, deling eller omdisponering av jordbrukseiendom, og i forbindelse med driveplikt. Kommunen har også ansvar for å kontrollere at skogbruksloven følges, og kan fastsette meldeplikt for planer om hogst og tiltak knyttet til foryngelse og stell av skog.

Statsforvalteren gjennomførte i 2021 tilsyn / kontroll av saker etter jord- og konsesjonsloven. For delingssakene var konklusjonen at disse var behandlet på en god måte. Statsforvalteren hadde noen merknader når det gjaldt konsesjonssaker. Samme år ble det gjennomført tilsyn / kontroll av

produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket for år 2020. Her kom Statsforvalteren til at det var 8 avvik, inkludert brudd på habilitetsbestemmelser, manglende delegering av myndighet internt i kommunen, godkjenning av mangelfulle gjødselplaner etc,

I KOSTRA rapporteres det om en rekke parametere innenfor landbruk- og skogforvaltningen, men kommunene har svært ulik ressursbruk noe som henger sammen med næringsstrukturen i kommunen, og derfor vanskelig egnet for sammenligning. Ut fra at Statsforvalteren har gjennomført og fulgt opp egne tilsyn de senere årene, anses dette ikke som et aktuelt område for forvaltningsrevisjon nå-

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Landbruk og natur- /viltforvaltning	Lav	Kort tid siden sist tilsyn fra Statsforvalter

4.3 Organisasjonsperspektivet.

Organisasjonsperspektivet tar for seg hvordan kommunen er organisert og hvilken styring og organisering den har for å nå de oppsatte mål for tjenesteproduksjonen, samt hvordan saksbehandling og interne tjenester blir ivaretatt. Organisasjonsperspektivet retter fokuset mot om tjenesteproduksjonen, og støttefunksjoner til disse, er effektiv og i tråd med lover og regler. I analysen har vi støttet oss på kommunens egen informasjon, herunder kommunens nettsider, planer, regnskap og årsberetning.

4.3.1 Organisering, styring og ledelse

Kommuneloven legger rammene for den politiske organiseringen av en kommune. Kommunens øverste folkevalgte organ er kommunestyret som ledes av ordfører. Under kommunestyret skal det opprettes et formannskap og man kan også oppnevne utvalg og/eller råd. Kommunestyret skal ansette en kommunedirektør, som skal være leder for kommunens administrasjon. Ut over dette er det stor grad av frihet for hvordan den administrative organiseringen av kommunen skal være.

Valg av administrativ organisasjonsmodell og hyppigheten av omorganiseringer kan ha betydning for vurdering av risiko. Hvor mange nivåer man velger vil ha betydning for nærhet til eventuelle situasjoner, samt hvor mange enheter eller personer en leder skal følge opp. Det er viktig med et oppdatert delegeringsreglement som gjenspeiler styringslinjene. Delegeringsreglementet viser hvordan myndighet til å fatte beslutninger på vegne av kommunen er fordelt på politisk nivå, og mellom politisk og administrativt nivå.

Rødøy kommune har en overordnet politisk og administrativ organisering som har fått virke i flere perioder og vært relativt stabil. I tillegg til formannskapet har kommunen et eget teknisk utvalg.

I den administrative organiseringen er det tre etater underlagt kommunedirektør: Oppvekst- og kulturetatt, Helse- og omsorgsetat og Teknisk etat. I tillegg har kommunen Økonomiavdeling, Formannskapskontor og NAV/Sosial

Rødøy kommunens delegeringsreglement ble vedtatt i 2020, deretter oppdatert desember 2021. Det er ikke gitt spesielle indikasjoner som peker på spesiell risiko omkring kommunens organisering, styring og ledelse.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Organisering, styring og	Lav	

4.3.2 Internkontroll og kvalitetssikring

Internkontroll er et vidt begrep og kan omfatte prosesser for å gi rimelig sikkerhet for målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering, og overholdelse av lover og regler. Det kan både dreie seg om økonomisk internkontroll (regnskap, transaksjonskontroll, budsjettoppfølging mm) eller mer spesifikk internkontroll på de ulike tjenesteområdene.

Det er et grunnleggende krav til økonomiforvaltningen at kommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko og økonomisk internkontroll vil også omfatte finansforvaltningen.

Revisor gjennomførte i 2023 en forenklet etterlevelseskontroll av Gjennomføring og dokumentasjon av årsoppgjørdisponeringer. Denne konkluderte med at de gjennomførte årsoppgjørdisponeringer er i samsvar med gjeldene forskrifter og budsjett.

Ved regnskapsbehandlingen gis det informasjon av regnskapsrevisjonen som også kan si noe om den økonomiske internkontrollen i kommunen. Ved sist avlagte regnskap (2022) kommenterte revisor bl.a følgende:

- Vi opplever at revisjonsprosessen i årsoppgjøret 2022 har vært tidkrevende med oppfølging av nødvendig dokumentasjon. Vi anbefaler at prosessen rundt årsavslutningen i enda større grad struktureres, og at det etableres kvalitetskontroll av avstemmingene for å sikre at kravene overholdes, jf. Bokføringslovens krav til dokumentasjon
- Beregningen av de ulike selvkostområdene foretas i eget regneark, men det er ingen forklaring til fordelingen av indirekte kostnader. Vi anbefaler at det legges inn kommentarer og grunnlagstall som underbygger fordelingsnøkklene slik at de kan etterkontrolleres.

Interkontroll og krav til dette er skjerpet i den nye kommuneloven. Den stiller krav til at kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Kommunedirektøren skal som ansvarlig for internkontrollen utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, ha nødvendige rutiner og prosedyrer, avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik, dokumentere internkontrollen og ved behov evaluere og forbedre prosedyrer og tiltak for internkontroll. Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret minst én gang i året. I årsberetningen for 2022 nevnes at kommunen har anskaffet og bruker Compilo som et internkontrollsystem.

Gjennom store deler av 2023 har kommunen hatt utfordringer med å bemanne / ivareta regnskaps- og økonomifunksjoner.

Kravene om internkontroll er styrket i kommuneloven, blant annet ved årlig rapportering til kommunestyret. Dette kan være et aktuelt tema for en forvaltningsrevisjon, for å vurdere om rutiner og rapportering er tilfredsstillende i henhold til lov nå som lovkravet er skjerpet.

Kontrollutvalget gav 9. juni 2023 uttalelse til regnskap 2022. Her nevner utvalget at fristen for regnskap er 22. februar og 31. mars for årsberetning, men at *Regnskap for årene 2020, 2021 og 2022 kommer likevel til kontrollutvalgets behandling svært kort tid før fastsatt møtedato, og regnskap 2022 så sent at behandling må skje i ekstraordinært møte.* Manglende behandling av årsregnskap innen fristen 30. juni, innebærer ifølge kommuneloven at kommunen skal føres opp i register for betinget kontroll (ROBEK).

Ut fra et samlet risikobilde anses dette som et område med høy risiko.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Internkontroll og kvalitetssikring	Høy	

4.3.3 Økonomistyring

Kommuneloven omfatter regler for langsiktig og bærekraftig økonomiforvaltning, for å trygge det finansielle grunnlaget for velferdstjenestene, og tilliten til at ressursene forvaltes på beste måte. Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid.

Kommunestyret skal selv vedta økonomiplan, årsbudsjett, konsolidert årsregnskap, årsberetning, finansielle måltall, økonomireglement og finansreglement. Økonomiplanen skal ta utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel, og kan utgjøre handlingsdelen til samfunnsdelen. Økonomiplan og årsbudsjett skal settes opp i balanse og være realistiske og årsbudsjettet er bindende. Budsjettoppfølgingen har derfor en sentral rolle i styringen av kommunen. Kommunedirektøren har plikt til å rapportere om budsjettavvik, og foreslå budsjettendringer.

I årsberetningen skal det redegjøres for vesentlige budsjettavvik, inkludert avvik fra premissene for bruk av bevilgningene, og eventuelt merforbruk skal dekkes inn året etter at det oppsto. Dersom økonomiplan eller budsjett fremlegges med merforbruk, eller regnskapsmessig merforbruk ikke inndekkes innen fristen, innebærer det økonomisk ubalanse, og det medfører innmelding i registeret om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).

I kommunebarometeret kommer Rødøy på 20. plass i kategorien «Økonomi». De tyngste nøkkeltallene i sektoren er nøkkeltallene for driftsmargin og disposisjonsfond. Samlet har disse nøkkeltallene en vekt på 50 prosent av sektoren. Kommunen hadde i 2022 tilfredsstillende tall, slik dette også vises når det gjelder resultatoppgjør av kommunestyrets egne handlingsregler, ref. kap. 3.4.

Risikoen vurderes som middels.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Økonomistyring	Middels	

4.3.4 Offentlige anskaffelser

Anskaffelser i offentlig sektor reguleres av lov om offentlig anskaffelser med tilhørende forskrifter. Norge har gjennom internasjonale avtaler forpliktet seg til å følge bestemte fremgangsmåter ved anskaffelser over visse verdier (terskelverdier). Loven gjelder også ved anskaffelser som er under terskelverdien. En oppdragsgiver skal ikke diskriminere leverandører, hindre konkurranse eller dele opp anskaffelser for å omgå bestemmelsene. Den skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet.

Offentlige anskaffelser er et tema med krevende regelverk og som krever stor grad av kompetanse.

Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon på dette området i 2021, og denne ble behandlet som sak 77/2021 i kommunestyret. Revisor oppsummerte sine funn som følger:

Rødøy kommune har ikke etablert rutiner for oppfølging av kontrakter. Det blir ikke i tilstrekkelig grad gjennomført interne kontroller for å avdekke eventuelle brudd på regelverk

for offentlige innkjøp, noe som øker risiko for at kommunen ikke fanger opp og lærer av avvik i innkjøpsprosessene. Rødøy kommune har videre ikke tilstrekkelig oversikt over alle inngåtte innkjøpsavtaler og rammeavtaler, noe som gir økt risiko for at kommunen ikke etterlever avtaler som er inngått. Sammen med manglende rutiner for oppfølging av inngåtte avtaler er det risiko for at kommunen ikke etterlever kontraktsvilkår i alle avtaler.

Kontrollutvalget har forsøkt gjennomført oppfølging av kommunestyrets vedtak to av møtene i 2023. Utvalget legger opp til ny sak med oppfølging i juni 2024.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Offentlige anskaffelser	Høy	Forholdsvis nylig gjennomført forvaltningsrevisjon på området

4.3.5 Personalføring. Kompetanse/rekruttering.

Kommunestyret har det overordnede arbeidsgiveransvaret, og kan vedta arbeidsgiverstrategier og reglementer. Det kan være en utfordring for kommuner å rekruttere og beholde personale med ønsket kompetanse, og arbeidsgiverstrategien kan være et verktøy for å bli en attraktiv arbeidsgiver og redusere risikoen på området.

I kommuneloven er kommunedirektøren er gitt ansvar for å utøve det løpende arbeidsgiveransvaret, og har med det det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke annet er fastsatt i lov. Hovedavtalen inneholder bestemmelser om forhandlingsordning, prosedyrer samt arbeidsgivers og tillitsvalgtes rettigheter og plikter. Hovedavtalen er et virkemiddel for å sikre samhandling og gode prosesser mellom partene.

Sykefraværet har vært økende de siste årene, og endte på 9,9% i 2022. Rødøy har noe høyere legemeldt sykefravær enn KS-området samlet.

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på dette området tidligere. Utfordringer med rekruttering / kompetanse er en generell trend for kommuner og andre arbeidsgivere.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Personalføring	Lav	
Kompetanse/rekruttering	Middels	Jfr utfordringer i pleie og omsorg

4.3.6 IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling

Økt digitalisering representerer muligheter for besparelser og bedre tjenester, men kompleksiteten i offentlig sektor kan være en utfordring. Mange kommuner mangler helhetlige planer eller egen IKT-/digitaliseringsstrategi, og mange kommuner benytter digitale tjenester i langt større omfang enn de tilbyr digitale tjenester. Digitaliseringen innebærer også økt risiko knyttet til informasjonssikkerhet. For å unngå så vel tap av verdier som tap av tillit, er det nødvendig for kommunen å sikre at uvedkommende ikke får tilgang til informasjon, at informasjon ikke blir endret utilsiktet, og at informasjonen er tilgjengelige for brukerne ved behov.

Personvern er et tidsaktuelt tema, ikke minst med personvernforordningen som ble tatt inn i norsk lov i 2018. Datatilsynet er både tilsyn og ombud og skal veilede og kontrollere om virksomheter etterlever personvernreglene. Kommunen plikter å ha oversikt over systemer som behandler personopplysninger og informasjonsutveksling mellom systemene. Det er også viktig å vite hvilke typer personopplysninger som behandles, hvilke opplysninger som oppbevares og hvor lenge de oppbevares.

Åpenhet og innsyn er sentrale forutsetninger for et fungerende demokrati. Kommunelovens regler om møteoffentlighet og offentlighetsloven skal legge til rette for at offentlig virksomhet er åpen og gjennomiktig. Kommuner og offentlige organ har ansvar for å dokumentere sin egen aktivitet i arkivholdet. En velfungerende postjournal og arkivordning er grunnleggende forutsetninger for å ivareta åpenhet og demokratisk kontroll. Alle kommuner skal utarbeide en arkivplan som skal innrettes slik at den kan brukes som et redskap i organets internkontroll med arkivarbeidet.

Pressens offentlighetsutvalg i samarbeid med Kommunal Rapport publiserer årlig et såkalt Åpenhetsbarometer som vurderer åpenheten i landets kommuner. Her vurderes blant annet postlister, tilgjengelighet på hjemmesider, møteoffentlighet og respons på henvendelser og innsynskrav. Røddøy kom i 2023 på en 296. plass, opp fra 341. plass året før.

Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon med tema Saksforberedelse og vedtaksoppfølging i 2020. Rapporten ble vedtatt av kommunestyret i sak 34/2021. Revisor anbefalte bl.a at det skulle utarbeides skriftlige retningslinjer/rutiner, samt opplæring til ansatte og ledere når det gjelder utarbeidelse av saksfremlegg i politiske saker. Kontrollutvalget har forsøkt gjennomført oppfølging av kommunestyrets vedtak i forrige periode. Utvalget legger opp til ny sak med oppfølging i juni 2024.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
IKT, digitalisering, personvern	Lav	
Arkiv, saksbehandling	Middels	Statlig tilsyn gjennomført 2022

4.3.7 Arbeidsmiljø

Det er et arbeidsgiveransvar å sørge for at det utføres systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte. Arbeidsmiljøloven konkretiserer krav til systematisk HMS-arbeid, noe som omfatter å fastsette mål, fordele ansvar, oppgaver og myndighet, kartlegge og vurdere risikoforhold og iverksette tiltak for at arbeidsmiljøet skal være i samsvar med lovkrav, forebygge og følge opp sykefravær.

Etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte er viktige virkemidler for å redusere risikoen for uetisk atferd og korrupsjon. Retningslinjene må jevnlig oppdateres, være forståelige, relevante og etterlevbare, og skal gi klare anvisninger for hvilken atferd som forventes i ulike situasjoner.

Arbeidsmiljøloven gir arbeidstaker rett til å varsle om kritikkverdige forhold. Dette er definert som forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer. Loven regulerer også fremgangsmåte og arbeidsgivers aktivitetsplikt ved varsling. Loven gir vern mot gjengjeldelse av varsling gjennom forbud mot gjengjeldelse samt oppreisning og erstatning ved brudd på forbudet. Kommunen har plikt til å utarbeide rutiner for intern varsling som skal være skriftlige. Kommunen skal oppmuntre sine medarbeidere til å varsle om kritikkverdige forhold og tilrettelegge for varsling. For å bidra til dette er det viktig at verdien av varsling anerkjennes i kommunen og at kommunen arbeider for å fremme et godt ytringsklima.

Når det gjelder tilsyn har særlig Arbeidstilsynet en særlig rolle i å kontrollere arbeidsgivers etterlevelse av helse, miljø og sikkerhet i henhold til arbeidsmiljøloven. Det ble i 2023 gjennomført tre tilsyn på flere arbeidsplasser med tema Muskel- og skjelettplager og psykiske plager.

Som nevnt i årsberetningen har kommunen internkontrollsystemet Compilo. Kommunen har også rutiner for varsling, og administrasjonen redegjorde om innholdet i disse i kontrollutvalget i 2023. Varsling er et fenomen som er gitt økt oppmerksomhet i arbeidslivet og som kan ha stor økonomisk og

omdømmemessig risiko ved feil håndtering. Det er ikke registrert indikasjoner på at varsling peker seg ut som et område med utfordringer. Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon når det gjelder HMS, Etikk og Varsling.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
HMS: Helse, miljø og sikkerhet	Lav	
Etikk og varsling	Lav	

4.4 Oppsummering

Tema	Risiko	Merknad
Samfunnsplanlegging	Lav	
Næringsutvikling	Lav	
Miljø, klima og energi	Lav	Kommunen scorer gjennomgående høyt på forhold kommunen selv kan påvirke innenfor dette temaet.
Beredskapsplaner og ROS-analyser	Middels	Nylig statlig tilsyn på området
Barnehagesektoren	Middels	Myndighetsutøvelse, brukertilpassede tjenester
Grunnskole	Lav	
Skolefritidsordning SFO	Lav	
Voksenopplæring	Lav	
Kultur	Lav	
Idrett	Lav	
Tros- og livssynssamfunn	Lav	
Flyktningtjenesten	Middels	
Barnevern	Middels	
Helsetjenester	Lav	Jfr at Statsforvalteren planlegger tilsyn med tjenesten
Rus og psykisk helsearbeid	Lav	
Hjemmetjenester	Middels	Rekruttering/regelverksetterlevelse.
Institusjonsomsorg	Middels	Rekruttering/regelverksetterlevelse.
Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester	Lav	
Bygg- og eiendomsforvaltning	Lav	
Vann og avløp	Lav	
Renovasjon	Høy	Bør koordineres med øvrige eiere
Brann og feiing	Middels / Høy	Flere aktuelle vinklinger: Økonomi (selvkost feiing), kapasitet, regelverksetterlevelse brann.

Byggesak, kart og oppmåling	Lav	
Veier, parker og idrettsanlegg	Lav	
Landbruk og natur- /viltforvaltning	Lav	
Organisering, styring og ledelse	Lav	
Internkontroll og kvalitetssikring	Høy	
Økonomistyring	Middels	
Offentlige anskaffelser	Høy	Forholdsvis nylig gjennomført forvaltningsrevisjon på området
Personalforvaltning	Lav	
Kompetanse/rekruttering	Middels	Jfr utfordringer i pleie og omsorg
IKT, digitalisering, personvern.	Lav	
Arkiv og saksbehandling	Middels	Statlig tilsyn gjennomført 2022
HMS: Helse, miljø og sikkerhet	Lav	
Etikk og varsling	Lav	

5. Risikovurdering av kommunens eierskap

I likhet med forvaltningsrevisjon skal kommunestyret også vurdere kontroller av sine eierskap basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering.

5.1 Om eierstyring

Kommunene har stor grad av frihet når det gjelder organiseringen av den kommunale virksomheten og har i lang tid gjort bruk av fristilte organisasjonsmodeller. Organisering av kommunal virksomhet i egne rettssubjekter utfordrer de vanlige ansvars- og styringslinjene. For å avhjelpe denne utfordringen har kommuneloven egne bestemmelser om kommunestyrets tilsyn og kontroll med slik utskilt virksomhet. Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsynet med kommunens forvaltning og én av oppgavene er å påse at kommunen fører tilsyn med sine interesser i selskaper – det vil si eierskapskontroll eller selskapskontroll. Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover, forskrifter og kommunestyrets vedtak.

Det kan være en glidende overgang mellom hva som er kontroll av eierskapsutøvelsen og revisjon av selskapet (forvaltningsrevisjon). Dersom selskapskontrollen skal omfatte selskapets virksomhet – spørsmål som krever innsyn i selskapets drift – vil dette være en forvaltningsrevisjon. Et typisk eksempel er samfunnsansvar (f.eks. etikk, varsling og anskaffelser). Andre eksempler på tema som må undersøkes gjennom forvaltningsrevisjon, er regelverksetterlevelse (f.eks. anskaffelser og offentlighet), selvkost og annen måloppnåelse/gjennomføring av virksomheten.

At virksomheter eller tjenester skilles ut som egne foretak eller selskaper innebærer at betingelsene for folkevalgt styring og kontroll, og til dels også politikerrollen, endres. Dette medfører at styringen vil være av en annen art enn den politiske styringen av kommunens øvrige virksomhet. De mest brukte argumentene for å skille ut virksomhet i selskaper og foretak er knyttet til kostnadseffektivitet, tjenestekvalitet, konkurranseutsetting, oppgave- og ansvarsfordeling og oversiktliggheit. Med en slik organisering får folkevalgte ansvar for å fastsette mål og å føre kontroll med måloppnåelse, mens selskapets styre og ledelse har ansvar for valg og bruk av virkemidler.

Styringsvirkemidlene i en utskilt virksomhet er ikke de samme som for kommunens egen virksomhet. Ved at virksomheten legges til en enhet fristilt fra kommunens administrasjon mister kommunestyret sin rett til direkte instruksjon. Kommunestyret kan kun instruere den eller de representantene som opptre i eierorganet på kommunestyrets vegne, for eksempel i et representantskap. Organer eller ansatte i selskapene kan ikke instrueres direkte.

Kommunens egenkontroll består av administrasjonssjefens internkontroll og kontrollfunksjonene underlagt kontrollutvalget. Når virksomhet skilles ut i egne juridiske enheter er det ikke lenger administrasjonssjefen som har ansvaret for internkontrollen, men styret i den aktuelle virksomheten. Selskapsformer som bygger på annet lovverk enn kommuneloven, har ikke nødvendigvis de samme juridiske kravene til internkontroll som en kommune. For en offentlig eier er det likevel viktig å påse at styret har den nødvendige kontroll med virksomheten.

5.2 Problemstillinger i en eierskapskontroll

NKRF har i 2018 utgitt en veileder i selskapskontroll og gir her en nærmere beskrivelse av hvilke problemstillinger som kan inngå i kontrollen. Eierskapskontroll er et middel for å påse at kommunen forvalter sine eierinteresser i selskap i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger og i henhold til aktuelt lovverk. Dette leder fram mot en overordnet problemstilling for all eierskapskontroll:

Sikrer kommunen at eierinteressene utøves i samsvar med relevant lovgivning og kommunestyrets

vedtak og forutsetninger?

Hvordan det er hensiktsmessig å innrette denne kontrollen, avhenger av om kommunen er «god» eller «moden» når det gjelder eierskap, eller om kommunen ikke har retningslinjer eller føringer for hvordan den vil forvalte sitt eierskap i selskaper. For en kommune som ikke har eierskapsmelding eller andre former for retningslinjer, kan en av følgende hovedproblemstillinger være formålstjenlig:

I hvilken grad er det lagt til rette for god eierstyring i kommunen? Utøves kommunens eierskap i samsvar med aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?

Dersom kommunen har eierskapsmelding eller andre retningslinjer for eierskapsforvaltningen, bør problemstilling formuleres i samsvar med det:

Har kommunen etablert tilfredsstillende rutiner eller retningslinjer for eierstyring?

og

Følger kommunen vedtatte rutiner/retningslinjer for eierstyring?

Dersom selve eierskapsmeldingen har vært gjennom selskapskontroll tidligere, kan det være hensiktsmessig å gå rett på praksis:

Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?

Dette er store problemstillinger, og det vil som regel være behov for å spisse eller avgrense undersøkelsen noe. Kanskje vil en rette kontrollen mot ett selskap, eller en vil fokusere på noen få tema knyttet til eierstyringen. Aktuelle tema innenfor problemstillingene kan blant annet være

- o Eierskapsmelding, eierskapsopplæring og evaluering av eierskapsmelding og eierstrategier
- o Samordning av selskapsføringer med andre eiere
- o Representasjon og fullmakter i eierorgan – valg av representanter, delegasjon og fullmakter
- o Demokratihensyn: offentlighet, arkiveringsrutiner i kommunen, behandling av eiersaker i kommunestyre - avklaringer og rapportering om eiersaker
- o Gjennomføring av møter i eierorgan – innkallinger, gjennomføring/saksbehandling og protokollføring
- o Styrevalgprosess og styresammensetning
- o Ivaretagelse av samfunnsansvar i selskapene
- o Avkastning og utbyttepolitikk
- o anbefalinger fra tidligere kontroller

5.3 Rødøy kommunes eierskapsmelding

Et mål for den nye kommuneloven er styrking av kommunenes eierstyring overfor kommunalt eide selskaper. Det er nå et lovfestet krav at kommunen minst én gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, og kommunens formål med sine eierinteresser.

KS har utarbeidet 21 anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll av kommunaleide selskaper og foretak. Formålet med prinsippene og anbefalingene er å avklare roller og ansvar, sikre åpenhet og ryddige beslutningsprosesser, redusere ulike typer risiko, stimulere til verdiskapning gjennom å legge til rette for økt effektivitet mv.

Rødøy kommunes overordnede prinsipper for eierstyring er utformet med utgangspunkt i de ovennevnte prinsippene og anbefalingene og lagt til grunn i egen vedtatt eierskapsmelding. Kommunen har konkretisert dette i 9 prinsipper for eierstyring:

1. Rødøy kommune er en ansvarlig eier.
2. Rødøy kommune utøver myndigheten og fremmer interessene overfor selskapene gjennom selskapenes eierorganer.
3. Rødøy kommunes eierrepresentanter skal ivareta kommunens interesser, men møter som hovedregel ikke med bundet mandat. Prinsipielle spørsmål og kommunens standpunkt i sentrale saker skal forankres i folkevalgte organer.
4. Rødøy kommune er pådriver for at styrerepresentantene har relevant kompetanse, kapasitet og faglig bredde ut fra selskapets egenart og formålet med eierskapet, og at alle folkevalgte og ledere registrerer sine styreverv i KSs styrevervregister.
5. Styrets godtgjøring skal være på moderat nivå, men fremme verdiskapningen i selskapene og fremstå som rimelig ut ifra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet.
6. Rødøy kommune praktiserer åpenhet rundt eierskapene, og skal være en aktiv pådriver for at selskapene praktiserer prinsippet om meroffentlighet.
7. Rødøy kommune er pådriver for at selskapene legger FNs bærekraftsmål til grunn for egen drift og utvikling.
8. Rødøy kommune er pådriver for at selskapene fører en ansvarlig arbeidsgiverpolitikk i tråd med etiske retningslinjer for Rødøy kommune, og at lønns- og kostnadsnivået i selskapene er i samsvar med praksis og utvikling i egen kommune.
9. Alle selskaper hvor Rødøy kommune har eierinteresser skal ha god internkontroll og risikostyring i forhold til selskapets karakter.

Rødøy kommunestyre vedtok eierskapsmelding i april 2021. I november 2022 bestilte kontrollutvalget en eierskapskontroll med formål å belyse om kommunen oppfyller lover og retningslinjer for god eierstyring og eventuelt finne svakheter for senere dypere gjennomgang med eierskapskontroll. Problemstillingene var å undersøke om eierskapsmeldingen er i samsvar med kommuneloven og gjeldende anbefalinger om eierstyring og om eierstyringen utføres i tråd med kommunens prinsipper og etablerte normer for god eierstyring.

Eierskapskontrollen konkluderte med at kommunen i all hovedsak har en tilfredsstillende eierskapsforvaltning som er tilpasset eierskapsporteføljen til kommunen, men at det likevel er identifisert noen mangler og forbedringsområder. Blant rapportens anbefalinger er følgende:

- Sørge for at den selskapsspesifikke informasjonen i eierskapsmeldingen blir oppdatert og lagt frem for de folkevalgte årlig.
- Utarbeide en eierstrategi for Helgeland avfallsforedling IKS i samarbeid med de andre eierkommunene.
- Gjennomgå, vurdere og oppdatere styringsdokumentene til selskapene jevnlig.

5.4 Rødøy kommunes eierskap. Selskaper hvor kommunen har eierinteresser

Rødøy kommunestyre behandlet sist sin eierskapsmelding i april 2021. I oversikten gjengis kun eierinteresser i aksjeselskaper, interkommunale selskaper, interkommunale samarbeid som er organisert som egne rettssubjekter.

Rødøy kontrollutvalg og Rødøy kommunestyre behandlet plan for eierskapskontroller i 2022 med tilliggende risiko- og vesentlighetsvurdering. Siden eierskapsmeldingen ikke er oppdatert siden da og analysen er gjort så nært i tid er det derfor ikke gjort en ny gjennomgang av eierskapene.

I korte trekk kan man oppsummere vesentlighetsmomenter med hvor alvorlig det er for kommunen dersom dens mål for eierskapet ikke oppnås. Det finnes mange mulige kriterier for hva som gjør et eierskap vesentlig. Noen eierskap har et finansielt formål, altså at man ønsker økonomisk utbytte, mens andre har et politisk formål, for eksempel at man ser det som en hensiktsmessig måte å tilby en viktig tjeneste til innbyggerne, et bidrag til å utvikle arbeidsplasser i kommunen eller en måte å organisere andre kommunale oppgave på.

I dette kan følgende vesentlighetsmomenter legges til grunn:

- Store økonomiske verdier
- Hvorvidt selskapet utfører viktige kommunale oppgaver
- Mottar vesentlige tilskudd fra kommunen
- Betydning for lokalsamfunn/arbeidsplasser
- Politisk interesse/prestisje

Risiko kan defineres som sannsynligheten for at kommunen ikke oppnår sine intensjoner med eierskapet eller at andre betydelige problemer oppstår. En slik analyse for hvert enkelt selskap vil vanligvis være en ressurskrevende prosess. Ved utarbeidelse av plan for selskapskontroll bør man derfor foreta en overordnet helhetsvurdering av risikonivået knyttet til kommunens eierskapsutøvelse, og risiko i det enkelte selskap, særlig knyttet til eiernes styring og kommunenes målsetting med eierskapet.

Økonomien vil alltid være en viktig risikofaktor. Et selskap som går konkurs, er naturlig nok ikke i stand til å oppnå noen mål. Momenter som kan være aktuelle å legge vekt på kan være fornuftig nivå på egenkapital, tilstrekkelig likviditet og avkastning i tråd med formålet. Negativ utvikling over tid er særlig et faresignal.

Selv om et selskap har god økonomi, betyr det ikke nødvendigvis at det oppfyller målene kommunen har med eierskapet. Dersom eierskapet ikke er rent finansielt motivert, er det også nødvendig å vurdere andre former for måloppnåelse. En konkret vurdering av måloppnåelsen ligger imidlertid i større grad til selve selskapskontrollen enn til den overordnede analysen og er derfor i liten grad vurdert her.

Oppsummert kan eksempler på risikomomenter være:

- Negativ økonomisk utvikling (EK, likviditet, avkastning)
- Negativ medieoppmerksomhet
- Store endringer (organisasjon, lederskifter, målsettinger, marked)
- Komplisert/uklar organisering
- Rollekonflikter (for eksempel sentrale politikere i styret)
- Svak eierstyring
- Manglende etiske retningslinjer og anti-korrupsjonsarbeid
- Urealistiske eller uklare mål
- Politisk kritikk

I forrige plan for eierskapskontroll ble risiko og vesentlighet oppsummert slik:

Selskap	Selskapsform	Risiko
Helgeland avfallsforedling	Interkommunalt selskap	Stabil organisasjon og økonomi.
Rødøy Produkter	Aksjeselskap	Skiftende rammevilkår.
Rødøy Utleiebygg	Aksjeselskap	Ikke risikovurdert.
Helgeland Reiseliv	Aksjeselskap	Stabil økonomi og drift.
Kommunekraft	Aksjeselskap	Lav risiko.
Salten Kontrollutvalgsservice	Kommunalt oppgavefelleskap	Stabil organisasjon og økonomi.
RKK Salten (Regionalt kontor for kompetanseutvikling)	Kommunalt oppgavefelleskap	Stabil organisasjon og økonomi.
Salten Regionråd	Interkommunalt samarbeid under o	Stabil organisasjon og økonomi.
IUA Salten	Kommunalt oppgavefelleskap	Stabil organisasjon og økonomi.
Interkommunalt arkivsamarbeid i Nordland	Kommunalt oppgavefelleskap	Stabil organisasjon og økonomi.

I en eierskapskontroll er det naturlig å peke på selskap som enten har en viss risiko og/eller vesentlighet i seg. I det følgende kommenteres derfor kun selskap som ikke har både lav risiko og lav vesentlighet. Informasjon om selskapets formål er i hovedsak fra selskapets egne vedtekter. Kommunens eierstrategi er hentet fra eierstrategi, vedtatt av kommunestyret i mai 2019.

Rødøy Produkter AS: (100% eierandel) Bedriftens formål er å etablere og drive tilbud i Rødøy kommune for yrkeshemmede som ikke kan delta i det ordinære arbeidsliv, samt skape varig tilrettelagt arbeidsplasser. Grunnlaget for sysselsettingen skal basere seg på fremstilling av varer og tjenester for det ordinære marked. Sysselsettingen skal bidra til å kvalifisere og utvikle ressurser hos de yrkeshemmede. Muligheten for yrkesmessig attføring må holdes åpen.

Strategisk eierskap av samfunnsmessig betydning. Rødøy kommune har i sin eiermelding beskrevet sitt formål med eierskapet i selskapet: *Etablere og drive tilbud for yrkeshemmede som ikke kan delta i det ordinære arbeidsliv, og skape varig tilrettelagte arbeidsplasser. Pågående samarbeidsprosjekt med VTA-bedrifter i Salten bør følges opp.*

Bedriften fikk i 2022 problemer med re-godkjenning av status som VTA-bedrift. Gjennom egne saker i 2022 og 2023 har kommunestyret behandlet og til slutt vedtatt å bygge nye lokaler til Rødøy Produkter i Jektvik. Ut fra at kommunestyret har vært tett på selskapet de siste årene, synes det ikke behov for å prioritere eierskapskontroll de nærmeste årene.

Helgeland avfallsforedling AS: (9,5 % eierandel. Øvrige eiere er Hemnes, Rana, Nesna Lurøy og Træna kommuner). Selskapet har følgende formål: HAF skal være et selskap med høy kompetanse innen behandling av avfall og skal til enhver tid være pådriver og utvikler av gode løsninger innen avfallsbehandling. (m.m.) I kommunen eiermelding er formålet med kommunen eierskap beskrevet som følger: Få utført renovasjonstjenester og avfallsbehandling på en kostnadseffektiv måte.

Vurderes å ha høy vesentlighet fordi det er delegert myndighet til å forvalte en viktig kommunal lovpålagt tjeneste. Betydelig økonomi og markedsutsatt på de konkurranseutsatte delene av virksomheten.

Rødøy kommune har ikke gjennomført forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll i selskapet. Rana (47,6 % eierandel) gjennomførte forvaltningsrevisjon i selskapet i 2012, og eierskapskontroll i 2019. Både forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll synes aktuelt å gjennomføre i perioden.

Rødøy utleiebygg AS (40,37% eierandel. Øvrige eiere er private aksjonærer) Selskapets formål er *eie, drift og utleie av fast eiendom og annet som naturlig faller sammen med dette*. Kommunens formål med eierskapet er beskrevet i eiermeldingen: *Kommunen gikk inn på eiersiden som et*

næringsutviklingstiltak, og for å sikre støtte til byggingen. Kommunen leier deler av bygget og har interesse av framtidig utvikling. Ifølge proff.no har selskapet meget god likviditet, god lønnsomhet og en tilfredsstillende soliditet.

5.5 Oppsummering

Selskap	Risiko/vesentlighet	Merknad
Helgeland Avfallsforedling IKS	Middels/Høy	Aktuell for kontroll
Rødøy Produkter AS	Middels / Lav	Vurderes ikke aktuell
Rødøy Utvikling AS	Lav	Vurderes ikke aktuell

6. Konklusjon. Samlet vurdering

Basert på risiko- og vesentlighetsvurderingen gis her en anbefaling over tema for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for valgperioden. Planen bør revideres underveis i perioden. For å ha en fleksibilitet anbefales også at kommunestyret gir kontrollutvalget myndighet til å foreta endringer i planen ved behov.

6.1 Anbefalte områder for forvaltningsrevisjon

Listen er i utgangspunktet i prioritert rekkefølge og det er forsøkt å fordele temaene ut over avdelingene slik at det blir en jevn fordeling med tanke på ressursbelastning. Konkret problemstilling for det enkelte prosjekt utformes av kontrollutvalget i egne prosjektplaner. Der som det er hensiktsmessig å samordne prosjekter med flere kommuner, kan dette gjøres i samråd med revisjonen.

Anbefalte områder for forvaltningsrevisjon perioden 2024-2027:

1. Brann (og feiing)
2. Renovasjon (koordinert med øvrige eiere i Helgeland Avfallsforedling IKS)
3. Internkontroll og kvalitetssikring
4. Barnevern (koordineres med vertskommunen)

6.2 Anbefalte områder for eierskapskontroll

Kommunens oversikt over sine eierskap synes i hovedsak avklart og oversiktlig. Spesifikke eierskapskontroller vurderes derfor å ha lavere prioritet enn forvaltningsrevisjoner og det synes tilstrekkelig med én eierskapskontroll i perioden. Tema for kontroll kan eksempelvis dreie seg om hvorvidt kommunens eierinteresser utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring. Følgende selskap anbefales for eierskapskontroll:

- Helgeland Avfallsforedling IKS

SAK 07/24

Medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

- a) Forum for kontroll og tilsyn (FKT), 1. november 2023: Invitasjon til medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn
- b) FKT Vedtekter (2023)

Bakgrunn for saken:

Vedlagte invitasjon til kontrollutvalget fra FKT om medlemskap i organisasjonen, ble lagt frem for utvalget 4.12.2023. Utvalget besluttet følgende:

Til neste møte ber utvalget om sak angående medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn.

FKT ble stiftet november 2005, og har som formål er å være en møte- og kompetanseplass for mennesker som arbeider med kontrollarbeid i kommuner, fylkeskommuner, Sametinget og Longyearbyen lokalstyre.

FKTs oppgaver, ifølge vedtektene:

Forumet sine primære oppgaver er:

- Styrke kontrollutvalgene og sekretariatene sitt kontrollarbeid.
- Være pådriver i arbeidet med faglig utvikling av kontrollutvalgene og sekretariatene.
- Være en arena for erfaringsutveksling.
- Styrke kontrollutvalgene og sekretariatene sin kompetanse som bestiller av revisjonsoppdrag.
- Fremme og styrke kontrollutvalgenes og sekretariatenes uavhengighet

Andre oppgaver kan være:

- Sette kontrollutvalgene i stand til å foreta best mulig prioritering av revisjonsoppgaver.
- Være en pådriver i arbeidet med å utvikle metoder og retningslinjer.
- Synliggjøre overfor omverdenen, hvor viktig kontrollfunksjonen er.
- Være et serviceorgan for kontrollutvalg og sekretariat.
- Være talerør overfor myndighetene, herunder å gi høringsvar.

Per 1. februar 2024 er 207 kommuner, 7 fylkeskommuner og 22 sekretariat medlemmer av organisasjonen.

Lokalt er Rana og Meløy kontrollutvalg medlemmer, i tillegg til Salten kontrollutvalgsservice.

Styret i FKT er ledet av Tage Pettersen, Moss kommune. FKT har et eget sekretariat som ledes av Anne-Karin Femanger Pettersen.

For kommuner under 5 000 innbyggere er den medlemskontingent for 2024 fastsatt til kr 4 000.

Veiledere etc utarbeidet av FKT:

- Anbefaling for god skikk og praksis i kontrollutvalgssekretariatene:
 - Budsjetten for kontrollarbeidet
 - Risiko- og vesentlighetsvurdering, Plan for forvaltningsrevisjon
 - Møtebok
 - Bestilling, behandling og oppfølging av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
- Veileder: Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget
- Personvernrutine for kontrollutvalgssekretariat
- Internkontrollhåndboka
- Opplæringspakke for nye kontrollutvalg 2023.

Kurs / opplæring i regi av FKT

- Fagkonferanse / Årsmøte, i begynnelsen av juni hvert år.
- Sekretariatskonferanse, mars hvert år.
- Kontrollutvalgslederskolen

Vurdering:

Forum for kontroll og tilsyn har over tid arbeidet godt med utvikling av verktøy for kontrollutvalg, og er en synlig aktør overfor departement og storting på sitt område. Flesteparten av landets kontrollutvalg er medlemmer, med så langt forholdsvis få medlemmer i Nordland fylke (13 medlemmer).

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å tegne medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn (FKT). Kontingent på kr 4 000 dekkes innenfor budsjett for 2024, hvor det er satt av kr 63 000 til driftsutgifter til kontrollutvalget.

Inndyr, 6. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder

Kommuner og fylkeskommuner

Attn.: leder av kontrollutvalget

1. november 2023

Invitasjon til medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn (FKT)

Vel overstått konstituering og valg av nytt kontrollutvalg.

Stortinget har gitt kommunestyret det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet. Som kommunestyrets utøvende organ, har kontrollutvalget en sentral rolle ved å legge føringer på hvor kontrollen kan settes inn. Det kan være undersøkelser av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og om vedtak iverksettes, for å nevne noe.

For at kontrollutvalget skal være i stand til å fylle funksjonen sin, må medlemmene ha tilstrekkelig kunnskap om kontrollutvalgets rolle og oppgaver.

FKT KAN TILBY

- En organisasjon som har som primæroppgave å styrke kontrollutvalgets uavhengige rolle som bestiller av revisjonsoppdrag på kommunestyrets vegne.
- En uavhengig og synlig organisasjon som kanaliser medlemmenes interesser til sentrale myndigheter. Dette gjør vi ved å bidra med kompetanse og påvirkning.

- Kompetansepåfyll gjennom fagkonferanse i forbindelse med årsmøtet. Vi tilbyr et eget tilbud til kontrollutvalgsledere gjennom «Kontrollutvalgslederskolen» og vi setter opp webinarer på ulike tema når det er aktuelt. For kontrollutvalgssekretariatene har vi en årlig samling.

På alle våre arrangement gir vi medlemsrabatter.

[Våre konferanser og fagsamlinger i 2024.](#)

- Veiledere som er rettet særskilt til kontrollutvalget: «Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget», «Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning» og «Kontrollutvalgets påseansvar overfor revisor». Vi utvikler nye veiledere løpende og medlemmene får bidra ved å delta i arbeidsgrupper og inviteres til å gi hørings svar.

[Våre veiledere.](#)

KONTROLLUTVALGET MÅ LØFTES FRAM

Det viktig at kontrollutvalgene gis muligheten til å være direkte representert i en organisasjon som har som mål å ivareta utvalgets rolle og funksjon i det kommunale egenkontrollsystemet. [Styret i FKT](#) er derfor sammensatt med lik fordeling av folkevalgte representanter og ansatte i sekretariat.

FKT har i dag 195 kommuner og 7 fylkeskommuner som medlemmer. I tillegg er det 22 kontrollutvalgssekretariat som er medlemmer. Disse dekker mer enn 250 kommuner/fylkeskommuner. Det eksisterer pr. i dag ingen andre organisasjoner som organiserer kommunale kontrollutvalg.

[Våre medlemmer](#)

Vi har registrert at deres kommune ikke er medlem og håper dere vil bli med på laget. Vi henvender oss til kontrollutvalget fordi vårt medlemstilbud først og fremst en hjelp og støtte for dere.

Med alt vi gjør ønsker FKT å oppnå en bedre kommunal egenkontroll som kan gi økt tillit til kommunen. Med et medlemskap i FKT står kommunen sterkere i arbeidet med å få til en godt fungerende egenkontroll.

INNMELDING

Innmelding skjer på bakgrunn av et vedtak i kontrollutvalget. Kontrollutvalgsleder kan be sekretariatet forberede en sak om medlemskap.

Innmelding i FKT kan gjøres ved å sende e-post til fkt@fkt.no eller via hjemmesiden: www.fkt.no/bli-medlem. Her finnes også en oversikt over våre kontingentsatser.

Kopi:

- Ordfører
- Politisk sekretariat

Med vennlig hilsen

Anne-Karin Femanger Pettersen

Forum for kontroll og tilsyn

VEDTEKTER

1. FORMÅL

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) har som formål å være en møte- og kompetanseplass for menneskersom arbeider med kontrollarbeid i kommuner, fylkeskommuner, Sametinget og Longyearbyen lokalstyre.

2. MEDLEMMER

De kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalgene, kontrollutvalget i Longyearbyen, Sametingets kontrollutvalg, samt sekretariatene for disse, kan være medlemmer i forumet.

3. HOVEDOPPGAVER

Forumet sine primære oppgaver er:

- Styrke kontrollutvalgene og sekretariatene sitt kontrollarbeid.
- Være pådriver i arbeidet med faglig utvikling av kontrollutvalgene og sekretariatene.
- Være en arena for erfaringsutveksling.
- Styrke kontrollutvalgene og sekretariatene sin kompetanse som bestiller av revisjonsoppdrag.
- Fremme og styrke kontrollutvalgenes og sekretariatenes uavhengighet

Andre oppgaver kan være:

- Sette kontrollutvalgene i stand til å foreta best mulig prioritering av revisjonsoppgaver.
- Være en pådriver i arbeidet med å utvikle metoder og retningslinjer.
- Synliggjøre overfor omverdenen, hvor viktig kontrollfunksjonen er.
- Være et serviceorgan for kontrollutvalg og sekretariat.
- Være talerør overfor myndighetene, herunder å gi høringsvar.

4. KONTINGENT

Hvert medlem betaler en årlig kontingent, som blir fastsatt av årsmøtet. Kontingenten blir gradert etter innbyggertallet som kontrollutvalget og sekretariatet representerer.

5. ÅRSMØTE

Årsmøtet er høyeste organ i forumet. Ordinært årsmøte blir holdt hvert år - første gang i 2006. Årsmøtet blir holdt så tidlig som mulig i året, og senest innen utgangen av juni. Styret eller styrelederen innkaller til årsmøte, og det gjelder slike regler og frister:

- Innkalling blir sendt innen ti uker før årsmøtet.
- Saker som medlemmene ønsker reist på årsmøtet, må være styret i hende seks uker før møtedagen.
- Styret kan selv legge frem saker for årsmøtet.

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

- Sakspapir blir senest sendt ut to uker før møtet.

Medlemmene avgjør selv hvem som skal representere seg på årsmøtet. Kontrollutvalg og sekretariat har en stemme hver, med tale-, forslags- og stemmerett. Styremedlemmer har kun stemmerett når de representerer ett medlem, men likevel ikke i saker om årsmelding og regnskap. Ved likt stemmetall, blir dirigenten sin stemme avgjørende.

Til behandling foreligger:

- Valg av dirigent, to referenter og to som underskriver protokollen.
- Innkalling.
- Sakslisten.
- Styret sin årsmelding.
- Regnskap og revisor sin melding.
- Fastsetting av kontingent.
- Budsjett og handlingsplan for påfølgende år.
- Innkomne saker.
- Vedtektsendringer.
- Separate valg av:
 - 3 styremedlemmer og 2 vara fra kontrollutvalgene (2 år), valgt i partallsår, etter forslag fra valgkomiteen.
 - 3 styremedlemmer og 2 vara fra sekretariatene (2 år), valgt i oddetallsår, etter forslag fra valgkomiteen.
 - Leder og nestleder i styret, velges årlig blant et av styremedlemmene fra kontrollutvalgene og et av styremedlemmene fra sekretariatene, etter forslag fra valgkomiteen.
 - Valgkomite, to medlemmer og to varamedlemmer, etter forslag fra styret. Funksjonstid i 2 år, der 2 repr. og en vara fra sekretariatene er på valg i oddetallsår og to medlemmer og en vara fra kontrollutvalgene i partallsår
 - Leder og nestleder i valgkomiteen herav en fra kontrollutvalgene og en fra sekretariatene, velges hvert år etter forslag fra styret. Leder velges fra sekretariatene i partallsår og fra kontrollutvalgene i oddetallsår. Nestleder velges fra sekretariatene i oddetallsår og fra kontrollutvalgene i partallsår.
 - Revisor, etter forslag fra valgkomiteen. (Årlig valg).

Det kan innkalles til ekstraordinært årsmøte, dersom 1/3 av medlemmene eller flertallet i styret, krever det.

6. STYRE

Styret er sammensatt av 6 personer, derav 3 rekruttert fra kontrollutvalgene og 3 fra sekretariatene. Det er 2 varamedlemmer fra kontrollutvalgene og 2 vara fra sekretariatene. Leder har dobbeltstemme ved stemmelikhet.

Styret har ansvar for drift og virke i forumet mellom årsmøtene, og sørger selv for sitt sekretariat. Dekan sette ned utvalg og komiteer, når det er behov for det.

Styret er vedtaksfør dersom minst 4 av medlemmene er til stede. Dersom minst 3 av styrets medlemmer gjør krav om det, skal det kalles inn til styremøte.

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo / +47 414 71 166 / fkt@fkt.no / www.fkt.no

Ytterligere saksbehandlingsregler for styret, fastsetter styret selv.

7. ENDRING AV VEDTEKTENE

Vedtektene kan endres av årsmøtet, og det gjelder slike regler og frister:

- Forslag om vedtektsendringer skal være styret i hende senest seks uker før årsmøtet.
- Det blir bare fattet vedtak for den del av vedtektene, der det er mottatt forslag om vedtektsendring.
- Vedtak må da fattes ved at minst to tredjedeler av de fremmøtte slutter seg til forslaget.

8. OPPLØSING AV FORUMET

Forumet blir oppløst dersom $\frac{3}{4}$ av årsmøtet sine delegater krever det.

Beslattes forumet oppløst, skal årsmøtet vedta anvendelse av forumets midler til et formål som styrkerkontrollutvalgene og sekretariatene sitt arbeid.

Disse vedtektene ble vedtatt på FKT sin stiftelsessamling, 22.11.05, med endring på årsmøtet 08.06.06, 02.06.10, 03.06.14, 07.06.16, 01.06.21, 08.06.22, 31.5 2023

SAK 08/24

Orienteringer

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

- a) Rødøy kommunestyre, 14.12.2023: Utskrift av møteprotokoll: Valg av kontrollutvalg for valgperioden 2023-2027 – nyvalg av varamedlemmer
- b) Rødøy kommunestyre, 14.12.2023: Utskrift av møteprotokoll: Kontrollutvalget – Virksomhetsplan for kontrollutvalget 2024
- c) Statsforvalteren i Nordland, 14.12.2023: Rapport fra tilsyn - barnevernets opp-følgning av fosterhjem - Barneverntjenesten for Bodø, Gildeskål, Hamarøy, Rødøy, Røst, Steigen og Værøy 2023
- d) Forum for kontroll og tilsyn, epost 9.1.2024: Invitasjon til FKTs fagkonferanse 4. – 5. juni 2024
- e) Salten interkommunale utvalg mot akutt forurensning (Salten IUA), 17.11.2023: protokoll budsjettmøte
- f) Salten IUA), 17.11.2023: AVTALE OM OPPGAVEFELLESKAP OM BEREDSKAP MOT AKUTT FORURENSING (IUA)
- g) Statsforvalteren i Nordland: utskrift fra Tilsynskalenderen 2024

Bakgrunn for saken:

Mottatte og aktuelle dokumenter og henvendelser legges frem for kontrollutvalget til orientering, og vurdering av eventuell oppfølging. I tillegg til brev og andre henvendelser vil dette gjelde

- Innkallinger til representantskap og generalforsamlinger
- Uttalelser, tolkninger og annet fagstoff fra departement og interesseorganisasjoner innen kontroll og tilsyn (FKT og NKRF)
- Rapporter etter statlige tilsyn

- Henvendelser til kontrollutvalget

Vedlegg c) er tilsynsrapport fra Statsforvalterens tilsyn med barnevernets oppfølging av fosterhjem i Barnevernstjenesten for Bodø, Rødøy, m.fl. I rapporten konkluderer Statsforvalteren med følgende:

Statsforvalteren har avdekket mangler i barneverntjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem. Barneverntjenesten besøker ikke fosterhjemmene så ofte som nødvendig, med den følge at fosterbarn under omsorg ikke sikres nødvendig oppfølging og hjelp, også i kritiske faser. Det foreligger også mangler knyttet til barneverntjenestens dokumentasjon. Dette medfører at vesentlig informasjon og vurderinger ikke er tilgjengelig på barnets mappe.

Videre finner vi at internkontrollen er mangelfull. Barneverntjenesten har ikke sikre tall for hvor mange fosterbarn de har ansvaret for, eller hvor mange fosterbarn som ikke har fått lovpålagt oppfølging. Dette gir et problematisk utgangspunkt for styring og ledelse.

Vi ser heller ikke at internkontrollen har et omfang og innhold som er tilstrekkelig tilpasset en stor interkommunal barnevernstjeneste, herunder tjenestens særegne organisering og risikoer forbundet med denne.

Vedlegg e) og f) gjelder Salten IUA (Salten interkommunalt utvalg mot akuttforurensning). Virksomheten er etablert for å ivareta forurensning fra olje og andre kjemikalier og dekker sjø, land og vassdrag i Salten. IUA-samarbeidet er en landsdekkende beredskap som bygger på 32 etablerte interkommunale regioner. Salten IUA har egen daglig leder med Bodø kommune som vertskommune og Salten Brann IKS som sekretariat.

Budsjettmøtet i Salten IUA har i møte 17.11.2023 vedtatt forslag til samarbeidsavtale der organisasjonen søkes etablert som kommunalt oppgavefelleskap. Vedlagt er protokoll fra budsjettmøtet og forslag til samarbeidsavtale som sendes deltagerkommunenes kommunestyre for behandling og tilslutning.

Vedlegg g) er utskrift fra Tilsynskalenderen, hvor statlige tilsyn publiserer planlagte tilsyn. Statsforvalteren planlegger tilsyn med 1. Kommunen som forsøplingsmyndighet og 2. Legevakt.

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Inndyr, 6. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder

Utskrift av møteprotokoll

for Rødøy kommunestyre i møte torsdag den 14.12.2023, Jektvik grendehus,
Av 17 medlemmer var 17 tilstede (medregnet møtende varamedlemmer).

87/2023 Valg av kontrollutvalg for valgperioden 2023-2027 - nyvalg av varamedlemmer

Kommunestyrets behandling i møte den 14.12.2023:

Kommunedirektørens innstilling:

Som varamedlemmer til Rødøy kontrollutvalg for valgperioden 2023-2027, velges:.....

Fellesforslag:

Som nytt varamedlem for Ingvild Karlsen til Rødøy kontrollutvalg for valgperioden 2023-2027, velges Jon Egil Johansen.

Som nytt varamedlem for Frida Bikset til Rødøy kontrollutvalg for valgperioden 2023-2027, velges Kjersti Setvik.

Som nytt varamedlem for Vidar Solheim til Rødøy kontrollutvalg for perioden 2023-2027, velges Trude Hjulstad Hansen.

Ny sammensetning av Kontrollutvalget blir som følger:

Faste medlemmer	Varamedlemmer
Sten Våtvik Monica Karlsen	1. Isak Vangstad 2. Jon Egil Johansen 3. Kjersti Setvik
Arne Tore Bang Knut Andreas Kvarv Marit Hagtvedt	1. Andreas Heen 2. Arvid Krogh 3. Arild Lorentsen 4. Trude Hjulstad Hansen

Vedtak:

Som forslaget. Enstemmig.

Rett utskrift

Rødøy kommune, formannskapskontoret 19.12.2023

June Vibeke Seljevoll, spesialkonsulent

Dato	29.12.23
Jnr.	23/1518
Sak nr.	426 1.4
Hjemmel u off:	

Det vises til oversendelse av virksomhetsplan 2024 fra Rødøy kontrollutvalg.
Kommunestyret fikk fremlagt planen i møte 14. desember 2023, sak 86/2023.
Virksomhetsplanen ble tatt til orientering, jf. vedlagte særutskrift.

Med vennlig hilsen

Rødøy kommune, formannskapskontoret, 27. desember 2023

Ragnhild Aakre Seljevoll, kontorsjef

Utskrift av møteprotokoll

for Rødøy kommunestyre i møte torsdag den 14.12.2023, Jektvik grendehus.
Av 17 medlemmer var 17 tilstede (medregnet møtende varamedlemmer).

86/2023 Kontrollutvalget - Virksomhetsplan for kontrollutvalget 2024

Kommunestyrets behandling i møte den 14.12.2023:

Kontrollutvalgets innstilling:

Virksomhetsplan 2024 oversendes kommunestyret med de endringer som kom frem i møtet. Utvalget ber sekretariatet undersøke om kontrollutvalget kan bli mer synlig på kommunens hjemmeside.

Forslag fra AP/KRF:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets virksomhetsplan for 2024 til orientering.

Vedtak:

Som forslaget. Enstemmig.

Rett utskrift

Rødøy kommune, formannskapskontoret 19.12.2023

June Vibeke Seljevoll, spesialkonsulent

Helsetilsynet / Tilsyn / Tilsynsrapporter / Nordland / 2023

TILSYNSRAPPORT

Rapport fra tilsyn – barnevernets oppfølging av fosterhjem – Barneverntjenesten for Bodø, Gildeskål, Hamarøy, Rødøy, Røst, Steigen og Værøy 2023

Tidsrom for tilsynsbesøket:

12.-13.09.23 og 15.09.23

Statsforvalteren i Nordland

14.12.2023

Innholdsfortegnelse

1. Tilsynets tema og omfang
2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet
3. Beskrivelse av faktagrunnlaget
4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag
5. Statsforvalterens konklusjon
6. Oppfølging av påpekte lovbrudd

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

Alle tilsynsrapportar frå dette landsomfattanede tilsynet

Statsforvalteren har gjennomført tilsyn med Bodø kommune som vertskommune for den interkommunale barneverntjenesten for Bodø Gildeskål, Hamarøy, Rødøy, Røst, Steigen og Værøy kommune. I den forbindelse besøkte vi barnevernstjenesten den 12.-13.09.23 og den 15.09.23. Vi

undersøkte om kommunen sørger for at oppfølging av barn i fosterhjem blir utført i samsvar med aktuelle lovkrav slik at barna får trygge og gode tjenester.

Tilsynet ble gjennomført som del av et landsomfattende tilsyn initiert av Statens helsetilsyn.

Statsforvalterens konklusjon:

Statsforvalteren har avdekket mangler i barneverntjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem. Barneverntjenesten besøker ikke fosterhjemmene så ofte som nødvendig, med den følge at fosterbarn under omsorg ikke sikres nødvendig oppfølging og hjelp, også i kritiske faser. Det foreligger også mangler knyttet til barneverntjenestens dokumentasjon. Dette medfører at vesentlig informasjon og vurderinger ikke er tilgjengelig på barnets mappe.

Videre finner vi at internkontrollen er mangelfull. Barneverntjenesten har ikke sikre tall for hvor mange fosterbarn de har ansvaret for, eller hvor mange fosterbarn som ikke har fått lovpålagt oppfølging. Dette gir et problematisk utgangspunkt for styring og ledelse.

Vi ser heller ikke at internkontrollen har et omfang og innhold som er tilstrekkelig tilpasset en stor interkommunal barnevernstjeneste, herunder tjenestens særegne organisering og risikoer forbundet med denne.

Dette er brudd på barnevernsloven § 8-3 og § 1-7 og kommuneloven § 25-1 om internkontroll.

Utkast til rapport ble sendt ut den 24.11.2023 der kommunen fikk frist til 08.12.23 for å gi tilbakemeldinger om faktagrunnlaget. Vi mottok slike tilbakemeldinger innen fristen, og disse er innarbeidet i endelig rapport. For oppfølging av lovbrudd viser vi til kapittel 6 i rapporten.

Vi har satt frist for utarbeidelse av plan for retting til utgangen av januar 2024. Rapporten sendes til helsetilsynet og vil bli publisert på deres nettsider.

1. Tilsynets tema og omfang

I dette kapittelet beskriver vi hva som ble undersøkt i tilsynet.

Statsforvalteren har undersøkt og vurdert om kommunen sikrer at barneverntjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem er forsvarlig. Tilsynet med forsvarlig oppfølging av barn i fosterhjem innebærer en undersøkelse og vurdering av om:

- Barneverntjenesten tilrettelegger for og gir barnet mulighet til å medvirke i oppfølgingen, og medvirkningen er dokumentert
- Barneverntjenesten planlegger oppfølgingen av barnet
- Barneverntjenesten tilegner seg tilstrekkelig informasjon om barnets utvikling, omsorgssituasjon og behov for endringer eller ytterligere tiltak
- Barneverntjenestens oppfølging av fosterhjemmet er helhetlig og tilpasset den enkelte fosterfamilie
- Barneverntjenesten besøker fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å gi barnet forsvarlig oppfølging

- Barneverntjenesten gjør en forsvarlig vurdering av barnets utvikling og omsorgssituasjon og konkluderer på om det er behov for endringer eller ytterligere tiltak
- Barneverntjenesten iverksetter nødvendige beslutninger om behov for endringer eller ytterligere tiltak
- Kommunen sikrer systematisk og tilpasset internkontroll i oppfølgingsarbeidet

Statsforvalterens tilsyn er gjennomført som systemrevisjon. Det innebærer at statsforvalteren har ført tilsyn med om kommunen utfører, styrer og leder arbeidet slik at de oppfyller aktuelle lov- og forskriftskrav. Statsforvalteren skal ikke overprøve enkeltsaker, men se på om tjenesten systematisk følger opp barn i fosterhjem i tråd med regelverket.

Kravene i tilsynet er utformet som overordnede krav knyttet til arbeidsprosesser i barneverntjenesten og gjenspeiler det viktigste som må skje hos tjenesten for at oppfølgingen av barnet skal bli av god og forsvarlig kvalitet.

Det er omsorgskommunens (jf. barnevernsloven § 9-6 første ledd og forskrift om fosterhjem § 1 annet ledd) ansvar for oppfølging og kontroll av hvert enkelt barns situasjon i fosterhjem som har vært gjenstand for dette tilsynet. Tilsynet har omfattet barneverntjenestens oppfølging av barn som bor i kommunale fosterhjem der det er snakk om omsorgsovertakelse og plasseringen har skjedd ved tvang jf. barnevernsloven § 5-1. Med dette forstås hjem i barnets familie eller nære nettverk eller et fosterhjem som er rekruttert på generelt grunnlag. Barneverntjenestens ansvar for å følge opp biologiske foreldre har ikke vært en del av dette tilsynet.

Barn og fosterforeldres meninger om og erfaringer med barneverntjenestens arbeid med oppfølging, er viktig informasjon for å vurdere både kvaliteten på tjenestene og kommunens praksis når det gjelder brukermedvirkning. Et utvalg fosterforeldre og barn som bor eller nylig har bodd i fosterhjem har derfor blitt intervjuet i dette tilsynet.

Våre undersøkelser i dette tilsynet

Tilsynet er i utgangspunktet rettet mot hele den interkommunale barneverntjenesten for Bodø m/flere, med vertskommunen som ansvarlig virksomhet. Vi har imidlertid ikke hatt kapasitet til å lese saksmapper og intervju ansatte fra alle samarbeidskommunene, og har derfor avgrenset oss til Steigen og Hamarøy som de to største av disse. Videre har vi hensyntatt at vertskommunen Bodø er betydelig større enn samarbeidskommunene, blant annet mht. antall barn under omsorg.

Vi har gjennomgått ti av tjenestens saker med barn under omsorg som bor eller har bodd i kommunale fosterhjem etter januar 2021. Av de ti sakene er seks fra Bodø kommune, to fra Hamarøy og to fra Steigen. Utover kommunetilhørighet og sakstype, er utvalget tilfeldig.

Videre har vi intervjuet fire fosterbarn og seks fosterforeldre fra de samme kommunene.

Under tilsynsbesøket intervjuet vi i alt fire saksbehandlere på omsorgsseksjonen avdeling Bodø, fagleder for omsorgsseksjonen, faglederne for avdeling Hamarøy og avdeling Steigen, samt barnevernleder. Vi har også intervjuet tjenestens overordnede ledere; avdelingsdirektøren for oppvekst og kultur og kommunedirektøren i Bodø kommune.

I tillegg til dette har vi gjennomgått Bodø kommunens svar i egenrapporteringsskjemaet og tilsendte styringsdokumenter og maler.

2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet

Statsforvalteren er gitt myndighet til å føre tilsyn med kommunal barneverntjeneste, etter barnevernsloven § 17-3 første ledd. Et tilsyn er en kontroll av om virksomheten er i samsvar med lov- og forskriftsbestemmelser. Nedenfor gis det en beskrivelse av lovkrav som ble lagt til grunn i tilsynet.

Overordnede rettslige prinsipper

Det sentrale lovgrunnlaget for tilsynet med kommunenes barneverntjenester i 2023 er Lov om barnevern (barnevernsloven) av 18. juni 2021 med tilhørende forskrifter.

Sammen med Norges menneskerettslige forpliktelser oppstiller barnevernsloven noen helt grunnleggende prinsipper som er førende for barnevernsområdet generelt og derfor også for barnevernstjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem. Også forvaltningsloven (fvl.) inneholder regler som blir førende for dette tilsynet på et grunnleggende og overordnet nivå.

- *Barns rett til omsorg og beskyttelse* kan utledes av både Grunnloven (Grl.) 104 og FNs barnekonvensjon (Barnekonvensjonen) artikkel 3 og 19. Barns behov for omsorg og beskyttelse er også understreket av Den europeiske menneskerettsdomstol i mange saker, og er anerkjent som et legitimt inngrepsformål ved inngrep i retten til familieliv etter den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8. Hvis myndighetene overtar omsorgen for et barn, påligger det dem likevel en positiv plikt til å sette inn tiltak for å tilrettelegge for gjenforening mellom barn og foreldre så snart det med rimelighet lar seg gjøre jf. Grl. § 102 og EMK art. 8 nr. 2. I barnevernsloven har barns rett til omsorg og rett til familieliv fått en felles bestemmelse i § 1-5.
- *Prinsippet om barnets beste* er barnevernområdets mest sentrale hensyn. Prinsippet fremgår av Barnekonvensjonen artikkel 3, Grunnloven 104 og barnevernsloven § 1-3, og sier at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger og avgjørelser som berører barn. Barnevernsloven § 1-3 presiserer også at barnevernets tiltak skal være til barnets beste og at hva som er til barnets beste må avgjøres etter en konkret vurdering. Det går også tydelig frem av bestemmelsen at barnets mening er et sentralt moment i vurderingen av barnets beste. Prinsippet om barnets beste utgjør en selvstendig rettighet for hvert barn, men det skal også vektlegges når andre lovbestemmelser skal fortolkes og virke som en retningslinje for saksbehandlingen i saker som berører barn.
- *Barnets rett til medvirkning* er et særlig viktig krav som har vært undersøkt i dette Barnets rett til å bli hørt følger av både Grunnloven § 104 og FNs Barnekonvensjon art. 12. I barnevernsloven er prinsippet nedfelt i § 1-4 om retten til medvirkning. Bestemmelsen gir barnet en ubetinget og selvstendig rett til å medvirke, men ingen plikt. Retten gjelder i hele beslutningsprosessen og i alle forhold som berører barnet, ikke bare når det skal tas rettslige eller administrative avgjørelser. Barnets synspunkter skal i samsvar med barnets alder og modenhet, alltid tas med i vurderinger og bidra til at avgjørelser som fattes er til bar-

nets beste. Forskrift om barns medvirkning i barnevernet gjelder for alle deler av barnevernets arbeid og utdyper hvordan barnevernstjenesten skal sikre barnets medvirkning.

- *Forsvarlighetskravet* i barnevernsloven § 1-7 innebærer at tjenestene må holde tilfredsstillende kvalitet, ytes i tide og i et tilstrekkelig omfang. Barnevernslovens regel om forsvarlighet har et helhetlig innholdet i kravet må tolkes i sammenheng med de øvrige bestemmelsene i barnevernsloven, der særlig barnevernslovens formålsbestemmelse, prinsippet om barnets beste og barnets rett til å medvirke er viktige tolkningsfaktorer.
- *Dokumentasjon*. Barnevernstjenesten har plikt til å føre journal for det enkelte barn barnevernsloven § 12-4. Journalen skal inneholde alle vesentlige faktiske opplysninger og barnevernsfaglige vurderinger som barnevernet bygger sin saksbehandling på og som kan ha betydning for de beslutninger og vedtak som treffes. Barnevernstjenesten har en generell plikt til å dokumentere barnets medvirkning i saksbehandlingen jf. forskrift om barns medvirkning i barnevernet. Forvaltningsloven gjelder for barnevernets saksbehandling med de særregler som er fastsatt i barnevernsloven, jf. barnevernsloven § 12-1. Dette innebærer at sentrale forvaltningsrettslige krav som for eksempel begrunnelse av vedtak (jf. fvl. § 25) gjelder for saksbehandlingen. I barnevernsloven § 12-5 er det også inntatt et særskilt krav til begrunnelse av barnevernets vedtak.

Barnevernstjenestens plikt til å følge opp barn i fosterhjem

Barnevernstjenestens plikt til å følge opp barn og foreldre etter vedtak om omsorgsovertakelse er regulert i barnevernsloven § 8-3. Barnevernstjenesten skal etter § 8-3 følge opp barnet etter at vedtak om omsorgsovertakelse er iverksatt. Barnevernstjenesten skal følge med på hvordan barnet utvikler seg, og om det får forsvarlig omsorg. Barnevernstjenesten må derfor sørge for å ha tilstrekkelig kunnskap om hvordan barnet har det under plasseringen, gjennom blant annet samtaler med barnet og fosterhjemmet hvor barnet bor. Barnevernstjenesten må ha tett kontakt med fosterhjemmet for å kunne følge opp barnet. For å ivareta barnets behov under plasseringen, må også barnevernstjenesten samarbeide med andre instanser og aktører som for eksempel skole og helsemyndigheter.

En del av ansvaret innebærer også arbeidet med gjenforening, samt å legge til rette for samvær med søsken og andre nærstående der hensyn til barnet ikke taler mot det.

Barnevernstjenesten skal i oppfølgingen på en systematisk og regelmessig måte vurdere tiltaket og barnets behov. Det handler om å *planlegge* oppfølgingen, *innhente informasjon* og *følge opp fosterhjemmet*, *vurdere*, *konkludere* og *iverksette beslutninger* slik at barnet får den omsorgen og hjelpen det har behov for. Gjennomgående skal barnet medvirke og arbeidsprosessene understøttes av en systematisk internkontroll.

Forskrift om fosterhjem § 7 gir en nærmere utdyping av hva som ligger i barnevernstjenestens plikt til kontroll og oppfølging av det enkelte barns situasjon i fosterhjemmet.

Barnevernstjenestens oppfølging av fosterhjemmet skal være helhetlig og tilpasset den enkelte fosterfamilie jf. Forskrift om fosterhjem § 7 annet ledd. Oppfølgingsansvaret inkluderer nødvendig råd, veiledning og støtte til fosterforeldrene og gjelder så lenge barnet er i fosterhjemmet.

Fosterforeldrenes egne biologiske barn er også en del av fosterfamilien og må inkluderes i barnevernstjenestens oppfølging av hvilke behov fosterhjemmet har.

Barnevernstjenesten skal besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig, men minst fire ganger i året jf. fosterhjemsforskriften § 7 tredje ledd. For barn som har vært plassert i fosterhjemmet i mer enn to år, kan barnevernstjenesten vedta at antall besøk skal reduseres til minimum to ganger i året.

Den delen av fosterhjemsarbeidet som handler om veiledning, oppfølging og kontroll av det enkelte barns situasjon i fosterhjemmet, er kanskje den delen av fosterhjemsarbeidet som er aller viktigst for å få fosterhjems plasseringen til å fungere etter sitt formål. Ansvaret for kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet innebærer et ansvar for å foreta en jevnlig kontroll med at barnet får den omsorg det trenger og at fosterhjems plasseringen for øvrig fungerer etter sitt formål. Det vil hele tiden være barnevernstjenesten som har ansvaret for å vurdere hva som er nødvendig og forsvarlig oppfølging av det enkelte barn, om vilkårene for omsorgsovertakelse fortsatt er til stede og om det konkrete fosterhjemmet er et egnet tiltak for barnet. Barnevernstjenesten vil også ha et ansvar for å foreta endringer i barnets omsorgssituasjon som viser seg å være nødvendige.

Barn som er under barnevernets omsorg, vil ofte ha særlige behov som må imøtekommes gjennom systematisk innsats. Å utarbeide planer er en skriftliggjøring av en systematisk arbeidsform.

Barnevernstjenesten har ansvar for å utarbeide ulike planer som for eksempel plan for barnets omsorgssituasjon og oppfølgingen av barnet og foreldrene (barnevernsloven 8-3 fjerde ledd) fosterhjemsavtale (Forskrift om fosterhjem § 6), samværsavtaler/samværsplaner (barnevernsloven §§ 7-2 og 7-3) og individuell plan for barn som har behov for langvarige og koordinerte tiltak eller tjenester (barnevernsloven § 15-9).

Ved all oppfølging og utarbeidelse av planverk er det viktig at barnevernstjenesten involverer og samarbeider både med barn og foreldre, jf. barnevernsloven § 1-4 og § 1-9 på en systematisk måte.

Internkontroll

Det er nær sammenheng mellom styring av tjenesten og at tjenestene er forsvarlige.

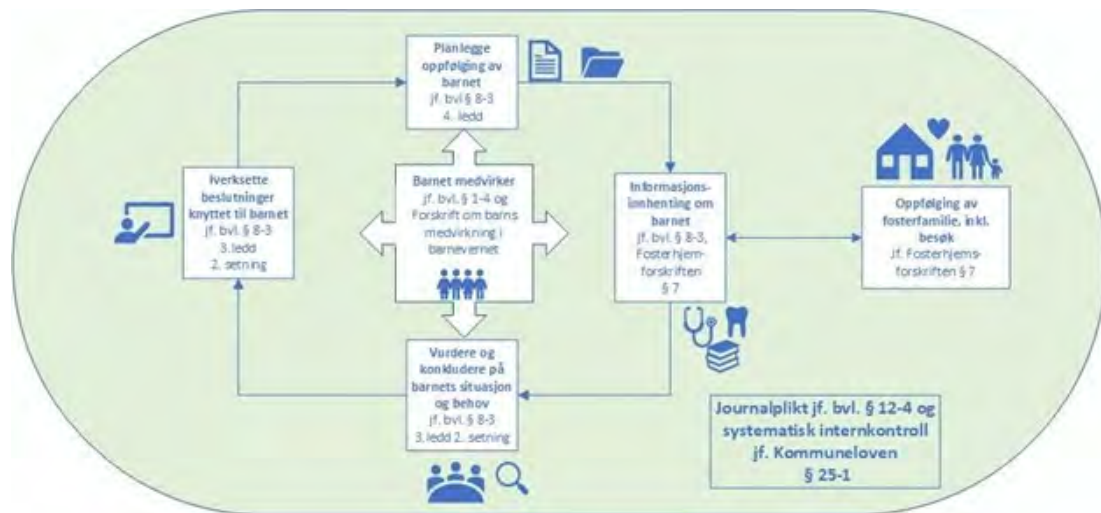
Kommuneloven § 25-1 jf. barnevernsloven § 15-2 fjerde ledd regulerer de krav som stilles til kommunene når det gjelder internkontroll. Internkontrollen skal være systematisk, og den må ha et omfang og innhold som er tilpasset barnevernstjenestens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Det er kommunedirektøren i kommunen som er ansvarlig for internkontrollen.

Bestemmelsens tredje ledd bokstav a til e stiller videre krav til innholdet i internkontrollen. Kommunen skal skaffe seg oversikt over, og følge med på, områder hvor det er fare for svikt i tjenestene eller at tjenestene ikke følger lov- og forskriftskravene. Hvilke styringsaktiviteter som er nødvendige for å få oversikt vil variere avhengig av blant annet organisering og størrelse på tjenestene.

God internkontroll kan bidra til at oppfølgingen av barn og fosterhjem foregår på en forsvarlig og kvalitativt god måte. Noen sentrale forutsetninger er imidlertid at den er *risikobasert*, tilstrekkelig *formalisert* og innbefatter ulike *kontroll- og forbedringstiltak*.

På barnevernsområdet må kravene til internkontroll ses i sammenheng med såkalte pliktbestemmelser i barnevernsloven som har betydning for hvordan tjenesten skal sikre forsvarlige tjenester. I henhold til barnevernsloven § 15-2 annet ledd skal kommunen sørge for at de ansatte i barnevernstjenesten får nødvendig opplæring og veiledning. Ansvarer innebærer blant annet at ansatte må følges opp og få nødvendig støtte i arbeidet.

Figuren under gir en forenklet fremstilling av det som i realiteten er komplekse og individuelt tilpassede arbeidsprosesser i barnevernstjenestens oppfølgingsarbeid. Den illustrerer arbeidet med planlegging, innhenting av informasjon, vurdering, konkludering og iverksettning av beslutninger for å sikre at barnet får den omsorgen og hjelpen det har behov for. Oppfølgingsbesøkene i fosterhjemmet er en sentral del av dette arbeidet. Barnets medvirkning skal være gjennomgående, og arbeidsprosessene skal understøttes av en systematisk internkontroll.

På flytskjemaet ovenfor:

- Planlegge oppfølging av barnet jf. bvl. § 8-3 4. ledd
- Iverksette beslutninger knyttet til barnet jf. bvl. § 8-3 3. ledd 2. setning
- Barnet medvirker jf. bvl. § 1-4 og Forskrift om barns medvirkning i barnevernet
- Informasjonsinnhenting om barnet jf. bvl. § 8-3, Fosterhjemforskriften § 7
- Oppfølging av fosterfamilie, inkl. besøk jf. Fosterhjemforskriften § 7
- Vurdere og konkludere på barnets situasjon og behov jf. bvl. § 8-3, 3. ledd 2. setning
- Journalplikt jf. bvl. § 12-4 og systematisk internkontroll jf. Kommune-loven § 25-1

3. Beskrivelse av faktagrunnlaget

Her gjøres det rede for hvordan virksomhetens aktuelle tjenester fungerer, inkludert virksomhetens tiltak for å sørge for at kravene til kvalitet og sikkerhet for tjenestemottakerne blir overholdt.

3.1 Organisering, styring og ledelse

3.1.1 Organisering

Barneverntjenesten for Bodø, Gildeskål, Hamarøy, Rødøy, Røst, Steigen og Værøy kommune er en interkommunal tjeneste med Bodø som vertskommune. Bodø kommune er Nordlands største med et folketall på ca 55 000. De seks samarbeidskommunene er alle små distriktskommuner.

Barneverntjenesten for Bodø m.fl. er organisert under Bodø kommunes avdeling for oppvekst og kultur. Alle ansatte i barneverntjenesten er ansatt i Bodø kommune. Flertallet av de ansatte har også sitt arbeidssted i Teamgården i Bodø, mens et mindretall har sitt arbeidssted i en av samarbeidskommunene. Barneverntjenestens ledelse, rådgivende jurister, merkantile tjenester, seksjon mottak/vakt og ressursteamet er stasjonert i Bodø, men er tilgjengelige for alle samarbeidskommunene i tjenesten.

Avdeling Bodø har tre seksjoner som i utgangspunktet bare betjener Bodø kommunes barnevernssaker; barneseksjonen, ungdomsseksjonen og omsorgsseksjonen. Seksjonene ledes av hver sin fagleder. Omsorgsseksjonen ivaretar oppfølgingen av barna som Bodø kommune har omsorgen for, og dermed flertallet av tjenestens fosterbarn under omsorg.

Samarbeidskommunene Gildeskål, Hamarøy, Rødøy og Steigen kommuner har på sin side lokale avdelingskontorer med egen fagleder. Saksbehandlere og fagledere ved disse avdelingskontorene jobber som generalister ved at de både gjennomfører barnevernundersøkelser, følger opp hjelpetiltak i hjemmet og barn i fosterhjem eller institusjon.

Barnevernundersøkelse og oppfølging av barnevernstiltak for barn bosatt på Røst og Værøy, blir ivaretatt ved at to medarbeidere som er lokalisert i Bodø, jevnlig reiser ut. Også disse medarbeiderne jobber som generalister, samtidig som de sorterer under barneseksjonen, avdeling Bodø. Ansvar for oppfølging av barn under omsorg er dermed fordelt på i alt seks seksjoner eller avdelinger med hver sin fagleder.

Barnevernleder har det overordnede faglige ansvaret for tiltak og tjenester etter barnevernloven. Faglederne har delegert myndighet til å godkjenne vedtak og andre dokumenter innenfor nærmere definerte rammer, og på vegne av barnevernleder. Dette går frem av tjenestens delegasjon- og ansvarsbeskrivelse.

Hele ledergruppen, dvs. barnevernleder, nestleder, fagledere for samtlige seksjoner/avdelinger og veiledende konsulenter, har faste møter hver 14 dag. Faglederne ved avdelingskontorene veksler mellom å delta fysisk og på teams. I tillegg har barnevernleder individuelle møter med faglederne hver fjerde uke.

Barnevernleders nærmeste overordnede er avdelingsdirektøren for oppvekst og kultur (OK). Avdelingsdirektøren sorterer direkte under kommunedirektøren. Barnevernleder deltar på ukentlige ledermøter med avdelingsdirektøren og de andre tjenestelederne på OK. I tillegg har barnevernleder ukentlige individuelle møter med avdelingsdirektøren.

Kommunens øverste ledelse etterspør tertialrapporter, samt årlig rapport om tilstanden i barneverntjenesten. Barnevernleder blir også jevnlig bedt om å informere kommunestyret.

Vertskommunesamarbeidet mellom Bodø kommune og de fire samarbeidskommunene med egne avdelingskontorer er i utgangspunktet lagt opp slik at hver avdeling ivaretar sakene i sin kommune. Dette innebærer for eksempel at når Steigen har plassert et barn i fosterhjem i Bodø kommune, så reiser medarbeidere som jobber i Steigen til Bodø på oppfølgingsbesøk. Saksbehandlerressursene tilhører den enkelte avdeling, og deles i utgangspunktet ikke avdelingene imellom.

Samtidig er det enkeltstående eksempler på at saksbehandler- og faglederressurser kan brukes på tvers av avdelingene. Bakgrunnen for slike avtaler er enten knapphet på saksbehandler- eller faglederressurser ved en avdeling, eller spesielle forhold ved en konkret sak. Når slike avtaler blir inngått, faktureres kommunen som trenger bistand eller forsterkninger for påløpte driftsutgifter.

Ifølge avtalene mellom Bodø kommune og den enkelte samarbeidskommunen skal avtalene om interkommunalt samarbeid på barnevernområdet evalueres årlig. Ingen av samarbeidsavtalene er så langt revidert etter at de ble inngått. Bodø kommune forbereder nå en gjennomgang og revidering av samtlige avtaler, i dialog med samarbeidskommunene.

Det er ikke etablert et felles møtefora for kommunene i den interkommunale barneverntjenesten.

3.1.2 Bemanningssituasjonen

Leder for barnverntjenesten har vært sykemeldt siden desember 2022. Siden da har barnevernleders stedfortreder, som også er tjenestens nestleder, vært konstituert som barnevernleder. Vi forstår det slik at hennes oppgaver som nestleder bare i begrenset grad har vært ivarett av andre i denne perioden. Konstituert barnevernleder er i det følgende omtalt som barnevernleder.

Omsorgsseksjonen, avdeling Bodø, har tidligere hatt stabil bemanning over tid, men det siste halvannet året har dette endret seg. Perioden har vært preget av betydelig turnover, parallelt med vakanser og sykemeldinger. Kapasiteten har av den grunn vært sprengt det siste året. I løpet av sommeren 2023 er i alt syv nye medarbeidere kommet på plass på seksjonen. På tidspunktet for tilsynet var det dermed stort fokus på opplæring av nye medarbeidere. Omsorgsseksjonen har i alt 11,8 stillingshemler.

Avdeling Steigen og Hamarøy har over tid slitt med rekruttering av medarbeidere, med den følge at avdelingene er kontinuerlig underbemannet i forhold til antall stillingshemler. Avdeling Hamarøy har (pt.) fire stillingshemler for barnevernfaglig personell. Tre av disse er besatt. Ifølge fagleder ved avdeling Hamarøy er de likevel overveiende ajour med sine oppgaver fordi de har hatt en uvanlig rolig periode. Avdeling Steigen har også fire stillingshemler nå, men bare to av stillingene er besatt. Avdelingen har derfor en innleid konsulent. Ifølge fagleder for avdeling Steigen står flere av barnevernssakene deres uten tildelt saksbehandler.

Fordi barneverntjenesten for Bodø m.fl. er organisert i avdelinger der hver avdeling i utgangspunktet ivaretar sine saker, er det mer komplisert å fordele saksbehandlerressursene etter behov.

Hvis tjenesten ikke greier å rekruttere nok medarbeidere til et avdelingskontor, blir situasjonen oftest løst med å leie inn konsulentbistand. På tidspunktet for tilsynet hadde avdeling Steigen en innleid konsulent. Avdeling Hamarøy og avdeling Gildeskål har også hatt innleide konsulenter i

perioder. Utgiftene til konsulentbistand faktureres den enkelte samarbeidskommunen.

Det er også eksempler på at avdelingene bistår hverandre mot fakturering. Avdelingenes kapasitet til å bistå hverandre er samtidig begrenset.

Vi spurte de ansatte vi intervjuet om hva de tenker utgjør den største risikoen i arbeidet med oppfølging av fosterbarn. Samtlige pekte på bemanningssituasjonen; at de har for få saksbehandlere sett i forhold til antall saker pga. ubesatte stillinger, sykemeldinger og høy turnover.

3.1.3 En tjeneste – eller flere tjenester i en?

Vi spurte flere av de fagansatte om de opplever at barneverntjenesten for Bodø m.fl. fungerer som én tjeneste. De fleste svarte «både ja og nei» - med litt ulik vekt på ja eller nei.

Fagleder for avdeling Hamarøy forklarte at hun opplevde det som en klar styrke at avdelingen er en del av en større barneverntjeneste der avdelingen drar veksler på en erfaren ledelse, jurister, ressursteam mv. Fagleder for avdeling Steigen var på sin side klar på at hun ikke alltid opplever den interkommunale tjenesten som én tjeneste, men at avdeling Steigen på mange måter er en tjeneste for seg selv. Hun opplever at intensjonen med en interkommunal tjeneste er god, men det faglige utbyttet i form av stordriftsfordeler er begrenset. Fagleder opplever at avdelingen, som over tid har vært underbemannet, står alene med ansvaret for en u håndterlig stor saksmengde.

Noen av de ansatte poengterte også at utover de felles ledermøtene og at avdelingene kan be om veiledning og saksdrøftinger, så legges det ikke opp til noe faglig samarbeid mellom avdelingene

Også barnevernleder beskriver at den interkommunale barneverntjenesten i flere henseende nok ikke oppleves som én tjeneste. I ledermøte og sammenhenger der samarbeidskommunen er til stede kan avdeling Bodø ha en tendens til å ha mye fokus på egne utfordringer og behov. Dette prøver de å være bevisst på. Samtidig bidrar verken organiseringen med lokale avdelingskontorer, eller de geografiske avstandene til å styrke opplevelsen av at de er én tjeneste.

Både barnevernleder og faglederne ved avdelingskontorene nevnte at Bodø kommune har forsøkt å styrke bemanningen ved henholdsvis avdeling Hamarøy og avdeling Steigen ved å tilsette søkere bosatt i Bodø kommune, med tilbud om arbeidssted i tjenestens lokaler i Bodø kombinert med hjemmekontor. Disse forsøkene ble ikke opplevd som vellykket. Dette handlet bl.a. om at medarbeiderne skulle følges opp av fagleder ved distriktsavdelingene, samtidig som de ikke ble organisasjonsmessig eller på annen måte integrert i fagmiljøet i avdeling Bodø.

3.1.4 Tilstandsrapporter for hver kommune

Fra 2021 er barneverntjenesten pålagt å legge frem en tilstandsrapport for kommunestyret i hver kommune minst en gang pr år, se barnevernslovens § 15-3, femte ledd. Formålet med tilstandsrapporten er å gi kommunestyrene bedre innsikt i tilstand, utvikling og viktige problemstillinger i barnevernet. Målet er bedre prioriteringer og kontroll i kommunene.

Vi har fått framlagt årsrapport/tilstandsrapport for alle kommunene i samarbeidet. Nedenfor refererer vi kort fra rapportene for Bodø, Hamarøy og Steigen kommuner.

Bodø kommune

I tilstandsrapporten for Bodø kommune/avdeling Bodø, er det beskrevet at turnover, udekket sykefravær og vakanser har satt sitt preg på arbeidssituasjonen i 2022 i form av et misforhold mellom antall saker/arbeidsmengde og antall medarbeidere. Videre beskriver rapporten at kapasitetsutfordringene har gitt seg utslag i at undersøkelsessaker blir stående på venteliste og at en høy andel undersøkelser avsluttes etter frist.

Ifølge rapporten var i alt 125 barn plassert i fosterhjem for en kortere eller lengre periode i løpet av 2022. 87 av disse barna var under omsorg. Det går ikke frem av rapporten i hvilken grad fosterbarna fikk lovpålagt oppfølging.

Steigen kommune

Tilstandsrapporten for Steigen kommune/avdeling Steigen, beskriver langvarige utfordringer med å rekruttere medarbeidere. Bare tre av fire stillinger har vært besatt i 2022. En av stillingene dekkes nå opp av et privat konsulentfirma. I rapporten begrunnes bruk av konsulenthjelp med at dette er nødvendig for at avdeling Steigen skal kunne ivareta lovpålagte oppgaver og ikke bli hengende for langt etter med arbeidet. Også avdeling Steigen har en høy andel fristbrudd, nærmere bestemt i 9 av 26 undersøkelsessaker i 2022.

Det går frem av tilstandsrapporten at 20 barn fra Steigen kommune var plassert i fosterhjem i 2022. 10 av disse barna var under omsorg. Ifølge rapporten fikk alle fosterbarna, med unntak av ett, lovpålagt antall oppfølgingsbesøk.

Hamarøy kommune

I tilstandsrapporten for Hamarøy kommune/avdeling Hamarøy, går det frem at avdelingen har vært underbemannet de senere år. Avdelingen har i utgangspunktet 6 stillingshjemler, men avdelingskontoret var bemannet med 2-3 medarbeidere i 2022. Ifølge rapporten hadde Hamarøy kommune 12 barn i tiltak utenfor hjemmet i 2022 (fosterhjem eller institusjon). Rapporten beskriver ikke i hvilken grad avdelingen oppfylder ulike lovkrav.

3.1.5 Rutiner og prosedyrer

Ifølge kommunelovens bestemmelser om internkontroll skal kommunen ha nødvendige rutiner og prosedyrer for barnevernstjenesten.

Barneverntjenesten for Bodø m.fl. har en egen internkontroll- og kompetansegruppe som bl.a. jobber med å utarbeide nye maler og rutinebeskrivelser, og revidere gamle. Internkontrollgruppa består av barnevernleder, nestleder, to fagledere, jurist m.fl. De har sine møter hver tredje uke.

Vi har fått fremlagt flere rutinebeskrivelser og maler som er i bruk på fosterhjemsområdet. De ulike avdelingene og seksjonene bruker stort sett de samme prosedyrene og malene. Interne rutinebeskrivelser er samlet i Kvalitetslosen, og malene er tilgjengelige i fagsystemet. I tillegg er Visma veilederen, et tilrettelagt digitalt oppslagsverk for barneverntjenester, tilgjengelig for alle ansatte.

Tjenesten har to rutinebeskrivelser for oppfølging av fosterbarn og fosterhjem med nesten samme tittel og til dels samme innhold. Det er ikke tydelig for oss hvorfor tjenesten har to rutinebeskrivelser for samme oppgave. Merk: Videre i rapporten viser vi til rutinebeskrivelsene

som ett dokument.

Det går fram av rutinebeskrivelsen at det skal skrives referat fra oppfølgingsbesøkene og at øvrige aktiviteter i saken skal dokumenteres i journalnotater. Tjenesten har også en rapportmal som brukes som mal for referater fra oppfølgingsbesøkene. Malen bidrar til at relevante tema blir tatt opp i oppfølgingsbesøkene.

Både omsorgsseksjonen og distriktsavdelingene har ukentlige fagmøter med saksveiledning. På omsorgsseksjonen har de delt de ansatte i to grupper, slik at hver av gruppene har saksdrøftinger hver annen uke.

I tillegg har faglederne jevnlig individuell saksgjennomgang med den enkelte saksbehandler. Ifølge tjenestens rutinebeskrivelse skal slik saksgjennomgang gjennomføres minimum to ganger pr år.

Omsorgsseksjonen har saksgjennomgang med hver saksbehandler *fire* ganger pr år. Her er også veiledende konsulent i regelen med på møtene sammen med fagleder. Omsorgsseksjonen har grundige saksgjennomganger. De bruker en egen mal for saksgjennomgang, og dokumenterer det som blir avklart og avtalt som et internt arbeidsdokument. Dersom det blir tatt viktige beslutninger i saksgjennomgangen skal dette også dokumenteres i barnets saksmappe.

På avdeling Hamarøy har faglederne saksgjennomgang med hver av saksbehandlerne så ofte som hver andre eller tredje uke. Også Steigen praktiserer saksgjennomgang, I utgangspunktet en gang i måneden.

Fagledere kan også ta initiativ til saksdrøft med barnevernleder og ressurspersoner i tjenesten, f.eks. jurist. Slike saksdrøftinger skal dokumenteres, og da primært i en egen drøftingsmal. Malen kan bidra til at det dokumenteres tydeligere hvem som har deltatt i saksdrøftingen, hvilke problemstillinger som er drøftet og hva som evt. ble besluttet.

3.1.6 Oppfølging av avvik og risiko for avvik

En viktig del av internkontrollen er at kommunens ledelse avdekker og følger opp avvik og risiko for avvik.

Bodø kommune har en prosedyre for melding, behandling og lukking av avvik som gjelder for hele kommunen. Ifølge prosedyren plikter alle virksomhetene i kommunen å etterleve prosedyren. Avvik skal meldes i kvalitetssystemet Kvalitetslosen. Dette gjelder både HMS-relaterte avvik og brudd på prosedyrer, retningslinjer, lover og forskrifter. Ifølge prosedyren skal det settes inn nødvendige tiltak for å håndtere og lukke avviket, og for å forebygge og hindre gjentakende avvik.

Ifølge opplæringsplan for nyansatte i barneverntjenesten får alle en innføring i Kvalitetslosen, herunder hvordan melde avvik. I prosedyren for oppfølging av fosterbarn og fosterhjem står det at fagleder skal rapportere «eventuelle avvik fra retningslinjer» til barnevernleder. Det er ikke beskrevet nærmere hvilke hendelser som typisk skal meldes som avvik, eller hvilke avvik som skal rapporteres til barnevernleder til forskjell fra de som skal meldes i Kvalitetslosen.

Ifølge egenrapporteringen avdekkes svikt eller fare for svikt fortløpende gjennom ulike rapporteringsverktøy, i kontakt med brukere, samarbeidspartnere, oppdragstakere, samt i intern samhandling i tjenesten. Opplysninger om svikt, eller risiko for svikt, behandles i tjenestens ledergruppe og i internkontrollgruppa - og brukes i forbedringsprosesser.

Vi har ikke fått framlagt prosedyrer som beskriver hvordan barneverntjenesten arbeider med avviksbehandling, forbedring og evaluering. Vi har imidlertid fått beskrevet eksempler på at det blir satt inn tiltak for å redusere fare for svikt i oppfølgingen av fosterbarn pga. underbemanning. I en lengre periode siste år hadde omsorgsseksjonen altfor få saksbehandlere i forhold til antall fosterbarn. I denne situasjonen sørget tjenesten for at alle fosterbarna/fosterhjemmene hadde navn og nummer til en saksbehandler, slik at alle hadde noen de kunne kontakte ved behov. Videre ble oppfølgingsbesøkene prioritert ut fra en risikovurdering av fosterbarnets eller fosterhjemmets behov for oppfølging. Tilsvarende tiltak er også iverksatt ved avdelingskontorene.

Vi har ikke fått framlagt noen oversikt over avviksmeldinger eller klager knyttet til tema for tilsynet. Ifølge barnevernleder foreligger det ingen slik oversikt. Tjenesten har heller ikke lagt fram noen skriftlige risiko- og sårbarhetsanalyser, verken for barneverntjenesten generelt eller for oppgaver knyttet til oppfølging av barn i fosterhjem. Det er heller ikke gjennomført noen brukerundersøkelser.

I intervjuene med de ansatte kom det frem at de ikke bruker avvikssystemet, og at dette ikke forventes av ledelsen. Noen av de vi snakket med kjente ikke til at Kvalitetslosen har et system for avviksbehandling. Andre forklarte at de melder ifra om avvik til leder eller på ledermøte, men at de ikke alltid opplever at dette blir fulgt opp.

3.1.7 Opplæring og kompetanseutvikling

Kommunen skal sørge for nødvendig opplæring og veiledning av barneverntjenestens personell, jf. barnevernsloven § 15-2.

Vi har fått framlagt en utførlig opplæringsplan for nyansatte. Planen tilpasses den enkeltes arbeidsoppgaver i tjenesten. Videre er e-læringskurs i Visma veilederen tilgjengelig for de ansatte, i tillegg til veiledning og saksgjennomganger.

Vi har ikke fått framlagt oversikt over kompetansebehovet for de ansatte som jobber med oppfølging med barn i fosterhjem.

Ifølge egenrapporteringsskjema deltar noen ansatte på den årlige fosterhjemskonferansen i regi av fosterhjemsforeningen. Ifølge tilstandsrapportene har ingen av de ansatte ved distriktsavdelingene hatt kompetanseheving på fosterhjemsområdet i 2022.

3.2 Oppsummering av funn relatert til kvalitetskravene

Nedenfor presenterer vi våre funn relatert til de aktuelle kvalitetskravene. Vi har slått sammen noen av kvalitetskravene slik at funnene er fordelt under seks punkter.

3.2.1 Barneverntjenesten tilrettelegger for og gir barnet mulighet til å medvirke i oppfølgingen, og medvirkningen er dokumentert

Bodø barneverntjeneste har en rapportmal som brukes for å dokumentere fosterhjemsbesøkene. Malen har en egen rubrikk for samtale med barnet med noen stikkord for tema som kan være aktuelle å ta opp, herunder ordningen med tillitsperson.

Ifølge tjenestens rutinebeskrivelse for oppfølging skal oppfølgingsbesøkene fortrinnsvis legges til ordinær arbeidstid, selv om dette kan innebære at fosterbarn må tas ut av skolen for noen timer. Ifølge rutinebeskrivelsen skal det gjøres unntak for elever i videregående skole, idet de vil få registrert fravær fra skolen. Av intervjuene går det frem at de ansatte i liten grad er kjent med disse interne retningslinjene. Saksbehandlerne legger i regelen fosterhjemsbesøkene til et tidspunkt som gjør at de kan treffe fosterbarnet uten at han eller hun trenger å ta fri fra skolen. Saksmappene vi har lest bekrefter denne praksisen.

I saksmappene ser vi at barneverntjenesten gjennomgående sørger for å treffe barnet, og tar initiativ til kontakt og samtaler. Med mindre barnet ønsker at fosterforeldrene skal være til stede, snakker saksbehandler med barnet alene. Vi har sett flere gode eksempler på tett kontakt og oppfølging av fosterbarnet fra barneverntjenestens side.

I noen av sakene ser vi at besøkene blir for sjeldne, eller at det er hyppige skifter av kontaktperson. Dette er forhold som i seg selv kan gå på bekostning av kontakt med barnet og barnets mulighet for medvirkning i egen sak. Vi ser også eksempler på saker der lite er dokumentert i faser med store omskiftninger for barnet. Det blir dermed uklart i hvilken grad barneverntjenesten har lagt til rette for barnets medvirkning.

Vi finner ikke dokumentert at noen av fosterbarna har fått informasjon om retten til å ha med seg en tillitsperson i samtale med barnevernet.

Malen som tjenesten bruker for beslutning/avtale om redusert besøkshyppighet bidrar ikke til å sikre at barnet har fått anledning til å uttale seg om dette spørsmålet før beslutningen treffes. Fordi det er få eksempler på slike avtaler i saksmappene vi har lest, og fordi disse avtalene er inngått tilbake i tid, har vi ikke fått undersøkt i hvilken grad dette blir ivaretatt i praksis i dag.

Av fosterbarna vi har snakket med mener tre av fire at barneverntjenesten legger til rette for at de kan medvirke i egen sak, men en av fire svarte at dette bare delvis blir ivaretatt.

Av fosterforeldrene mener fem av seks at barneverntjenesten legger til rette for at barnet kan medvirke. En av seks mente at dette bare delvis ble ivaretatt fordi barnet generelt fikk for lite oppfølging.

3.2.2 Barneverntjenesten planlegger oppfølgingen av barnet

Plan for når oppfølgingen skal gjennomføres

På omsorgsseksjonen, avdeling Bodø skal hver av saksbehandlerne utarbeide en oversikt, årsplan for fosterhjemsoppfølging, som skal inneholde en samlet oversikt over fosterhjemmene og tidspunkt for samtlige planlagte fosterhjemsbesøk inneværende år. Oversikten skal deles med fagleder innen 14. januar hvert år. Fagleder skal også oppdateres løpende om evt. endringer.

Hensikten med planen er primært å sikre at saksbehandlerne setter av tid til alle besøkene, at tidspunktene blir avklart med de respektive fosterhjemmene, og at seksjonen har oversikt.

I tillegg til årsplanen har tjenesten en egen mal med tittel *Oppfølgingsplan fosterbarn*. Denne planen er individuell og skal brukes for å registrere alle planlagte og gjennomførte besøk, møter, samvær og mottatte tilsynsrapporter for inneværende år. Formålet med denne planen er å ha en lett tilgjengelig oversikt over planlagte og gjennomførte oppgaver, bl.a. i tilfelle saken må overlates til annen saksbehandler. I intervjuene kom det frem at planen brukes av enkelte saksbehandlere, men ikke alle. Flere mente at planen var som krevende å holde oppdatert, og vi fikk inntrykk av at det var litt opp til den enkelte om de vil bruke den. I saksmappene har vi i liten grad funnet oversikt over når oppfølgingsbesøkene er planlagt gjennomført.

Også avdelingskontorene er opptatt av at tidspunktene for fosterhjemsoppfølgingen planlegges og avtales i god tid. Her er ikke saksomfanget like stort, og rutinene er tilpasset at det er lettere å holde oversikten.

Plan for innholdet i oppfølgingen

I rutinebeskrivelsen for oppfølging av fosterbarn og fosterhjem er det beskrevet at saksbehandlere må forberede seg før fosterhjemsbesøkene ved å gjennomgå rapporten fra forrige besøk, mottatte tilsynsrapporter og annen innkommet informasjon. Utover dette finner vi ingen retningslinjer for hvordan *innholdet* i oppfølgingsbesøkene bør planlegges. I intervjuene kommer det imidlertid frem at innholdet i fosterhjemsbesøkene er et sentralt tema i saksgjennomgangene på omsorgsseksjonen, og at fagleder, veiledende konsulent og flere av saksbehandlerne har høy grad av bevissthet om ulike relevante tema. Vi har også fått framlagt en egen mal/disposisjon som omsorgsseksjonen bruker i sine saksgjennomganger. Et av punktene her er: *Oppgaver som må gjøres i saken*. Dette punktet kan forstås som et insitament til å planlegge fosterhjemsoppfølgingen. Vi har imidlertid ikke sett slike arbeidsplaner i de saksmappene vi har lest.

I vår gjennomgang av saksmappene har vi ikke sett eksempler på skriftlige planer for *innholdet* i fosterhjemsbesøkene, f.eks. i form av en oversikt over hvilke temaer som er relevant å ta opp med det enkelte fosterbarnet eller fosterhjemmet det kommende året. Vi har heller ikke fått framlagt en sjekklister el. med oversikt over aktuelle årlige tema, eller tema som er relevante i ulike faser, f.eks. ut fra barnets alder. Rapportmalen for fosterhjemsbesøk inneholder rubrikker og noen stikkord som saksbehandlerne kan støtte seg til i oppfølgingsarbeidet, også når de forbereder besøkene.

Inntrykket fra saksmappene er at kontaktpersonene i all hovedsak er godt forberedt til oppfølgingsbesøkene og at relevante temaer blir tatt opp. Samtidig har vi ikke sett eksempler på at det går frem av rapportene om fosterhjemsavtalen er gjennomgått, eller at fosterbarn har fått informasjon om partsrettigheter når de blir 15 år.

I saksmappene finner vi at de fleste barna har en omsorgsplan. Planene er imidlertid gamle og ikke oppdaterte på barnets aktuelle situasjon og behov. De er dermed lite relevante som grunnlagsdokumenter for planlegging av oppfølgingen. Planene er gjennomgående ikke datert. Vi har ikke sett eksempler på planer for barnets omsorgssituasjon og oppfølgingen av barnet i henhold til ny barnevernslov § 8-3 fjerde ledd.

Under tilsynsbesøket fikk vi framlagt tjenestens nye mal for omsorgsplaner. Malen er utarbeidet etter at ny barnevernslov trådte i kraft, er tilgjengelig i fagsystemet og tatt i bruk i enkelte saker. Malen har tittelen «Endelig omsorgsplan», et begrep som ikke er videreført i ny lov. Videre er teksten i malen i begrenset grad avstemt med barnevernslovens § 8-3 fjerde ledd.

Flertallet av fosterforeldrene opplevde fosterhjemsoppfølgingen som planlagt. En av seks opplevde oppfølgingen som tilfeldig pga. hyppige saksbehandlerbytter, besøk på kort varsel og oppfølging pr telefon. En av fosterforeldrene viste til at oppfølgingen var lite forutsigbar ved at besøkshyppigheten var veldig variabel. Av fosterbarna svarte tre av fire at de opplevde fosterhjemsoppfølgingen som planlagt.

3.2.3 Barneverntjenesten tilegner seg tilstrekkelig informasjon om barnets utvikling, omsorgssituasjon og behov for endringer eller ytterligere tiltak

Barneverntjenesten baserer seg i stor grad på informasjon fra fosterforeldrene og fosterbarna når de følger med på barnets situasjon og utvikling. Rapportmalen for oppfølgingsbesøk legger opp til at barneverntjenesten skal etterspørre barnets fungering og utvikling på ulike områder. Videre skal barnet spørres om egen situasjon og trivsel. I flere saker gir dette tilstrekkelig informasjon om barnets situasjon i fosterhjemmet.

Saksbehandlerne beskriver også at de innhenter opplysninger fra andre instanser, eller innleder samarbeid med andre instanser, ved behov. De innhenter også sakkyndige rapporter og epikriser for barn under omsorg, med mindre avsender sørger for å sende disse direkte.

Inntrykket fra saksmappene er at barneverntjenesten gjennomgående har en lav terskel for å kontakte skolen eller andre samarbeidspartnere, og evt. ta initiativ til samarbeidsmøter.

Fem av seks fosterforeldre, og tre av fire fosterbarn, svarte at de opplevde at barneverntjenesten tilegnet seg tilstrekkelig informasjon om fosterbarnet.

3.2.4 Barneverntjenesten besøker fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å gi barnet forsvarlig oppfølging, og oppfølgingen er helhetlig og tilpasset den enkelte fosterfamilie

Ifølge forskrift om fosterhjem § 7 skal barneverntjenesten besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å kunne følge opp og føre kontroll med barnets situasjon i hjemmet, og minimum 4 ganger i året. Dersom forholdene i fosterhjemmet er gode, og plasseringen har vart i mer enn 2 år, kan barneverntjenesten vedta at antall besøk skal reduseres til minimum 2 ganger i året.

Tjenesten har en mal for avtale om fosterhjemsoppfølgingen som brukes i saker der det er grunnlag for å redusere besøkshyppigheten fra minimum fire besøk pr år til minimum to besøk pr år. I sakene vi har lest var det avtalt/besluttet redusert besøkshyppighet i to av de ti sakene. Barneverntjenestens

konkrete vurderinger og avveininger av ulike hensyn går ikke frem av denne avtalen. Ifølge de ansatte blir spørsmål om redusert besøkshyppighet gjenstand for drøfting, men dette blir i regelen ikke dokumentert, verken i avtalen eller i barnets journal. En av saksbehandlerne vi snakket med sa at hun savnet å kunne finne disse vurderingene i barnets mappe.

I tjenestens interne rutinebeskrivelse for oppfølging er det presisert at det bør være hyppig kontakt mellom barnevernet og fosterbarnet/fosterhjemmet det første året, bl.a. for å forebygge belastninger som på sikt kan føre til utilsiktede flyttinger. Ifølge rutinebeskrivelsen kan dette gjøres ved å gjennomføre flere enn de fire pålagte oppfølgingsbesøkene, og/eller ved å supplere oppfølgingsbesøkene med veiledning fra ressursteamet eller kommunepsykolog.

Halvårsrapportene til Bufdir for Bodø kommune viser imidlertid at denne målsetningen ikke følges opp. Tvert imot har Bodø kommune over tid hatt særlig høye avvik på oppfølging av fosterbarn det første året etter plassering. Samtidig rapporteres det også om betydelige avvik på oppfølging av fosterbarn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn ett år.

Tallene i tabellene nedenfor er hentet fra halvårsrapporteringene til Bufdir, og for sammenhengens skyld har vi valgt å gå helt tilbake til 2020. Tabellene viser hvor mange fosterbarn Bodø kommune har oppfølgings- og kontrollansvar for, og i hvilken grad barna har fått minimum antall oppfølgingsbesøk. Den første tabellen viser tall for barn som har vært plassert i mer enn ett år, den andre for barn som har vært plassert *mindre enn ett år*.

Merk! Tallene under omfatter *alle barn i fosterhjem*, uavhengig av plasseringshjemmel. Dette skyldes at det ikke er mulig for statsforvalteren å hente ut egne tall for oppfølging av barn under omsorg.

Avdeling Bodø har heller ikke en egen oversikt avgrenset til barn under omsorg, eller barn som følges opp av omsorgsseksjonen. Flertallet av barna som bor i fosterhjem er imidlertid under omsorg.

Oppfølgingsbesøk – fosterbarn plassert mer enn 1 år – Bodø kommune:

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 2023
Antall fosterbarn pr 30/6 og 31/12	85	85	82	86	89	88	77*
Har fått minimum 4 (2) besøk siste år	66	73	71	71	73	69	47*

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 2023
Har ikke fått min. 4 (2) besøk siste år	19	12	11	15	16	19	30*
Avvik i prosent	22 %	14 %	13 %	17 %	18 %	22 %	39 %*

Oppfølgingsbesøk – fosterbarn plassert mindre enn 1 år – Bodø kommu

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 20
Antall fosterbarn pr 30/6 og 31/12	27	22	23	20	16	17	
Ligger an til å få minimum 4 besøk	9	13	16	13	9	14	
Ligger ikke an til å få minimum 4 besøk	18	9	7	7	7	3	

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 20
Avvik i prosent	67 %	41 %	30 %	35 %	44 %	18 %	56

**Bodø kommunes halvårsrapport for første halvår 2023 ble sendt inn til Bufdir med feil, idet tjenesten ikke hadde kapasitet til å gå inn i tallene og rette opp feilene. Feilene kommer til uttrykk ved at antall barn i ulike tiltak, og antall fosterbarn som kommunen har oppfølgings- og kontrollansvar for, ikke stemmer med hverandre. Statsforvalteren har ikke mulighet til å vurdere hvilke tall som er feil, eller hvor store feilene er.*

Til sammenligning med tallene over har Narvik kommune rapportert at lovkravet på fosterhjemsoppfølging er innfridd uten avvik første halvår 2023, mens Rana har rapportert avvik på under 2 %.

Barnevernleder og flere av de ansatte ved omsorgsseksjonen antar at en del av avvikene skyldes feilregistreringer i fagsystemet, og da først og fremst fordi oppfølgingsbesøk hos fosterbarn som følges opp av barneseksjonen ikke alltid blir riktig registrert i fagsystemet. Dette forklares med at ansatte ved barneseksjonen ikke får samme mengdetrening med disse oppgavene som ansatte ved omsorgsseksjonen.

Nedenfor følger tilsvarende tall for Steigen og Hamarøy kommuner. Her har vi ikke med tall for fosterbarn som har vært plassert mindre enn ett år, fordi disse tallene er så små at de ikke kan offentliggjøres av hensyn til personvernet. Vi kan likevel kort slå fast at verken Steigen eller Hamarøy har rapportert om avvik på oppfølging av nyplasserte barn.

Tabellene viser at avvikene for fosterbarn som har vært plassert i mer enn ett år har variert de siste 3 ½ årene. Avvikene her er tidvis svært høye, også i 2022 og 2023.

Oppfølgingsbesøk – fosterbarn plassert mer enn 1 år – Steigen kommun

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 2023
Antall fosterbarn pr 30/6 og 31/12	16	17	16	18	18	18	18

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 2023
Har fått minimum 4 (2) besøk siste år	14	16	13	17	11	9	11
Har ikke fått min. 4 (2) besøk siste år	2	1	3	1	7	9	11
Avvik i prosent	12 %	6 %	19 %	6 %	39 %	50 %	41 %

Oppfølgingsbesøk - fosterbarn plassert mer enn 1 år - Hamarøy kommune:

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 2023
Antall fosterbarn pr 30/6 og 31/12	11	11	9	8	10	8	10
Har fått minimum 4 (2) besøk siste år	4	3	6	7	9	6	9
Har ikke fått min. 4 (2) besøk siste år	7	8	3	1	1	2	11
Avvik i prosent	64 %	72 %	33 %	12 %	10 %	25 %	50 %

De ansatte bekrefter at de ikke alltid har kapasitet til å besøke alle fosterbarna så ofte som nødvendig, og forklarer at dette skyldes underbemanning og kapasitetsproblemer. I perioder må de gjøre strenge prioriteringer basert på risikovurderinger. Flere av de ansatte påpeker at når de pålagte oppfølgingsbesøkene ikke blir gjennomført, så øker risikoen for at barneverntjenesten ikke fanger opp utfordringer i fosterhjemmet.

Dette bildet gjenspeiles i de 10 sakene vi har lest. Fire av sakene oppfylder lovkravet mht. antall besøk i perioden fra og med 2021 til sommeren 2023. Tre av sakene har for få besøk i deler av perioden, mens tre saker har for få besøk hvert år.

De fire sakene som har fått tilstrekkelig antall besøk gjennom hele perioden, kjennetegnes av at oppfølgingen fremstår som helhetlig og tilpasset den enkelte fosterfamilien. I de andre sakene ser vi også flere eksempler på faglig godt tilpasset oppfølgingsarbeid, samtidig som vi ser at oppfølgingen glipper i perioder. I fire av sakene sammenfaller periodene med *for få besøk* med perioder som nødvendigvis må ha vært utfordrende for fosterbarnet og/eller fosterforeldrene pga. samlivsbrudd, atferdsvansker eller andre utfordringer. I to av de fire sakene med for få oppfølgingsbesøk ble barnet flyttet til nye plasseringssteder.

Vi må her ta forbehold om at oppfølgingen i noen av sakene vi har lest kan ha omfattet mer kontakt enn det som går frem av mappene, fordi det kan hende at ikke alle oppfølgingsaktivitetene er dokumentert. Flere ansatte har forklart at det kan være utfordrende å rekke å dokumentere alle fosterhjemsbesøkene og annen viktig kontakt med fosterhjemmet. Fagleder for avdeling Steigen er klar på at de ofte kommer til kort med dokumenteringen pga. kapasitetsproblemer. De bruker ikke alltid rapportmalen etter fosterhjemsbesøk, og bare deler av den øvrige kontakten de har med fosterhjemmene blir dokumentert.

Flere av de ansatte forteller at de ringer fosterhjemmene når de ikke rekker å reise på besøk. Vi har i liten grad sett journalnotater som dokumenterer slike telefonsamtaler i saksmappene vi har lest.

Barnevernleder forklarer at i perioden med lav bemanning måtte prioritere hvilke barn som skulle få nødvendig oppfølging, og hvilke som måtte få færre besøk enn lovkravet tilsier. Hun sier at de strenge prioriteringene ikke har ført til utilsiktede flyttinger, men at prioriteringene nok har medført at samarbeidsforholdene mellom fosterforeldre og barnevern har blitt vanskeligere i noen saker, og det kan ha hatt følger for barnevernets omdømme.

Når det gjelder kvaliteten på oppfølgingen, dvs. om oppfølgingen er tilpasset fosterbarnets eller fosterhjemmets behov, så ser vi også her variasjoner. Vi ser videre at det ikke alltid er slik at når en saksbehandlere eller avdelinger strever med å finne gode innfallsvinkler i oppfølgingen, at de tar initiativ til saksdrøftinger med ledelsen eller andre ressurspersoner i tjenesten.

To av seks fosterforeldre opplever at oppfølgingsbesøkene blir for sjeldne. To av seks fosterforeldre opplever også at oppfølgingen ikke er tilstrekkelig helhetlig og tilpasset, bl.a. pga. dårlig erfaring med å be barnevernet om hjelp. Fosterbarna vi har snakket med sier at de opplever at barnevernstjenesten kommer på besøk ofte nok, og at oppfølgingen er tilpasset deres behov.

3.2.5 Barnevernstjenesten gjør en forsvarlig vurdering av barnets utvikling og omsorgssituasjon, konkluderer på om det er behov for endringer eller ytterligere tiltak og iverksetter disse

Ifølge rutinebeskrivelsen for oppfølging av fosterhjem har saksbehandler ansvaret for å dokumentere «hva som er gjort» ved å skrive journalnotater og referat fra oppfølgingsbesøkene.

Rapportmalen bidrar til at saksbehandler dokumenterer sine vurderinger av barnets situasjon i fosterhjemmet i etterkant av hvert fosterhjemsbesøk. Ved behov, f.eks. hvis en sak tar en vending, kan saken tas opp i felles saksdrøfting med fagleder og kollegaer ved seksjon eller avdeling. Særlig alvorlige eller vanskelige saker kan også tas opp med barnevernleder og evt. jurist eller andre ressurspersoner i tjenesten.

Barneverntjenesten har en egen mal som kan brukes for å dokumentere særlig viktige saksdrøftinger. Når denne malen brukes blir problemstillingene og drøftingene grundig beskrevet, i tillegg til at det som oftest vil gå klart frem hvem som har deltatt, hva som er besluttet mv.

Drøftingsmalen brukes imidlertid ikke veldig ofte. Malen er tilgjengelig for hele tjenesten, men inntrykket fra saksmappene er at den brukes mest av avdeling Bodø. Noen drøftinger dokumenteres som et vanlig notat i barnets journal, og noen blir nok ikke dokumentert i det hele tatt.

Vi har sett flere eksempler på at barnevernets vurderinger er jevnlig og grundig dokumentert i saker vi har lest, slik at det er mulig å få et inntrykk av det faglige arbeidet med saken. Noen av sakene vi har lest inneholder imidlertid få eller ingen vurderinger utover de kortfattede vurderingene saksbehandler gjør seg etter hvert oppfølgingsbesøk. I saker der fosterbarnet eller fosterhjemmet har utfordringer, kan dette fremstå som mangelfullt. I noen av sakene er oppfølgingen, og dermed også dokumentasjon av barnevernets vurderinger, mangelfull i kritiske faser av saken.

Når saker blir tatt opp til felles drøfting og det blir tatt beslutninger om videre oppfølging og/eller nye tiltak, så er inntrykket at beslutningene gjennomgående blir fulgt opp og nye tiltak iverksatt.

Flertallet av fosterforeldrene opplevde at barneverntjenesten gjør en forsvarlig vurdering av barnets utvikling og situasjon i fosterhjemmet, og behovet for videre tiltak.

3.2.6 Kommunen sikrer systematisk og tilpasset internkontroll i oppfølgingsarbeidet

Ifølge barnevernleder sikrer ledelsen forsvarlige tjenester og lik kvalitet i hele tjenesten gjennom felles ledermøter, felles fagdager, felles rutinemateriell, individuelle ledermøter, saksdrøfting med ledelsen, og ved at faglederne kan kontakte barnevernsledelsen, hverandre og andre ressurspersoner i tjenesten ved behov.

Utover dette har ikke barnevernledelsen noen systematisk oppfølging eller kontroll med det faglige arbeidet på avdelingene. Ifølge barnevernleder har faglederne ansvaret for å følge opp de ansattes arbeid, og sikre at oppfølgingsarbeidet holder et faglig forsvarlig nivå. Ledelsen tar ikke initiativ til stikkprøvekontroll eller gjennomgang for å se nærmere på om praksis i de ulike avdelingene holder et forsvarlig nivå.

Internkontrollgruppa har i oppgave å lage og revidere rutinebeskrivelser og maler. Flere ansatte sier at de opplever malene som gode og hjelpsomme, og at de fungerer som en støtte i oppfølgingsarbeidet. Andre forklarer at de opplever rutinebeskrivelsene og malene som uklare og lite nyttige, og at de ikke bidrar til å holde saksbehandlingen på et jevnt godt nivå. Noen opplever også at tjenesten har en høy terskel for å justere eller endre rutiner og maler.

Egenrapporteringen og intervjuene viser at barneverntjenesten ikke har noen samlet oversikt over avviksmeldinger og klager på fosterhjemsområdet, eller hvordan avvikene er fulgt opp. Det kom også fram at de ansatte i begrenset grad er kjent med når og hvordan de skal melde avvik. Vi har ikke sett eksempler på at avvikssystemet i Kvalitetslosen er brukt av de ansatte i barneverntjenesten.

Vi har fått beskrevet et eksempel på at barneverntjenesten satte inn tiltak for å redusere faren for svikt i oppfølgingen av fosterbarn i perioden da omsorgsseksjonen hadde altfor få saksbehandlere i forhold til antall fosterbarn. Tjenesten sørget for at alle fosterbarna og fosterhjemmene hadde navn og nummer til en saksbehandler, slik at de som et minimum hadde noen de kunne kontakte ved behov. Videre ble oppfølgingsbesøkene prioritert ut fra en risikovurdering av fosterbarnets og fosterhjemmets behov for oppfølging.

Den vanskelige bemanningssituasjonen på omsorgsseksjonen høsten 2022 hadde sin bakgrunn i flere forhold. Slik vi forstår det ble situasjonen forsterket av at det tok lang tid før barneverntjenesten fikk klarsignal for å lyse ut stillingene, og at det tok ytterligere tid før stillingene ble utlyst på grunn av arbeid med lønnsbudsjetten og vurdering av nedtrekk av stillinger.

Avdelingsdirektøren har løpende kontakt med barneverntjenesten. Vi legger derfor til grunn at administrativ ledelse ble holdt underrettet om situasjonen på omsorgsseksjonen, og at de dermed hadde anledning til å sette fortgang i tilsettingsprosessene. Samtidig vet vi at administrativ og politisk ledelse *ikke* ble informert skriftlig om status for fosterhjemsoppfølgingen mht. avvik og risiko, og hvilke konsekvenser mangelfull bemanning på Omsorgsseksjonen vil få for barn i fosterhjem.

Dette er heller ikke nevnt i den siste tilstandsrapporten til kommunestyret.

I forbindelse med barneverntjenestens halvårsrapporteringer til Barne- og familiedirektoratet, og under tilsynet, har det kommet fram at tjenesten over tid har strevd med å levere korrekte tall på fosterhjemsområdet. Ved rapportering for første halvår 2023 gav tjenesten beskjed om at de ikke greide å levere sikre tall for hvor mange fosterbarn Bodø kommune har oppfølgings- og kontrollansvar for, eller hvor mange av disse som har fått lovpålagt oppfølging.

Barneverntjenesten har ikke tradisjon på regelmessig å legge frem nøkkeltall, eller tall fra halvårsrapportene, for administrativ og politisk ledelse. Barneverntjenesten legger fra enkelte helårstall, bl.a. i de årlige tilstandsrapportene til kommunene.

4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag

Som beskrevet i kapittel 3 finner vi flere eksempler på at oppfølgingen av barn i fosterhjem er godt ivaretatt. Samtidig finner vi at barneverntjenesten ikke besøker alle fosterhjemmene så ofte som nødvendig, med den følge at fosterbarn under omsorg ikke sikres nødvendig oppfølging og hjelp, heller ikke i kritiske faser. Dette er brudd på barnevernsloven § 8-3 og § 1-7.

Når fosterbarnet ikke får tilstrekkelig oppfølgingsbesøk øker risikoen for at det ikke blir lagt til rette for medvirkning, at viktig informasjon ikke blir fanget opp, og at oppfølgingen ikke blir helhetlig og tilpasset barnets og fosterhjemmets behov og at fosterbarnet ikke får rett hjelp til rett tid. Vi finner også mangler knyttet til dokumentasjon av oppfølgingsaktiviteter og faglige vurderinger.

Som vertskommune for den interkommunale barnverntjenesten må Bodø kommune ha oversikt over og kontroll med at *hele tjenesten* driftes forsvarlig. Etter Statsforvalterens vurdering er ikke kommunens ledelse og styring på fosterhjemsområdet tilstrekkelig. Kommunens internkontroll er ikke tilstrekkelig systematisk og har ikke et omfang og innhold som er tilpasset tjenestens størrelse, organisering og risikoforhold. Dette er brudd på kommuneloven § 25-1 om internkontroll.

4.1 Utilstrekkelig bemanning

Under tilsynet kom det frem at omsorgsseksjonen ved avdeling Bodø har hatt en periode med underbemanning på grunn av høy turnover, sykemeldinger og vakanser. Avdelingene Steigen og Hamarøy har slitt med underbemanning over lengre tid fordi det er vanskelig å rekruttere nye medarbeidere i distriktene. Vi legger til grunn at det er en viss sammenheng mellom underbemanning og mangelfull oppfølging av fosterhjemmene.

Etter vår vurdering har ikke Bodø kommune iverksatt nødvendige tiltak for å sikre tilstrekkelig bemanning i tjenesten. Dette begrunnes med at Bodø kommune valgte å utsette utlysning av flere stillinger ved omsorgsteamet høsten 2022. Videre har ikke Bodø kommune sørget for å sikre tilstrekkelig bemanning ved avdelingskontorene, alternativt sørget for å avpasse saksmengden til avdelingenes reelle kapasitet.

4.2 Manglende oversikt over status i tjenesten

En forutsetning for forsvarlig styring er at kommunen har god oversikt over status i tjenesten. Denne oversikten er mangelfull. Bodø kommune rapporterte inn tall for avdeling Bodø første halvår 2023 med åpenbare feil på fosterhjemsområdet. Kommunen har heller ikke oversikt over hvordan avvikene fordeler seg mellom de tre seksjonene ved avdeling Bodø, som alle følger opp barn i fosterhjem. Dette er et dårlig utgangspunkt for styring.

I tilstandsrapportene for henholdsvis Bodø, Hamarøy og Steigen (2022) er det ikke nevnt at kommunene har avvik på fosterhjemsområdet, til tross for at avvikene til dels er betydelige. Intensjonen med tilstandsrapportering er nettopp at kommunene skal få presis informasjon om barneverntjenestens status.

Vi har ikke fått framlagt noen skriftlige risikoanalyser. Et eksempel på et aktuelt tema for risikoanalyse kan være at omsorgsseksjonen fikk syv nye medarbeidere sommeren 2023, uten erfaring fra oppfølging av barn i fosterhjem. Et annet eksempel er situasjonen som oppstår når en distriktsavdeling er underbemannet over tid.

Barnevernledelsen har heller ikke oversikt over avvik som går frem av evt. klager fra brukere, oppdragstakere eller samarbeidspartnere, eller svikt som avdekkes av medarbeidere i tjenesten. De ansatte vet ikke hva som utgjør et avvik, hvordan avvik skal meldes eller hva de kan forvente av oppfølging og forbedringsarbeid fra ledelsens side.

Når barnevernledelsen ikke har presis oversikt over status i egen tjeneste, kan de vanskelig iverksette virksomme styringstiltak. Videre kan de ikke kommunisere ut tydelig informasjon som beslutningsgrunnlag for administrativ og politisk ledelse.

4.3 Utfordrende organisering av den interkommunale tjenesten

Barneverntjenesten for Bodø m.fl. har en utypisk organisering som interkommunal tjeneste etter vertskommunemodellen ved at tjenesten har fire distriktsavdelinger med egen fagleder. Disse avdelingskontorene betjener innbyggerne i sine respektive kommuner, mens avdeling Bodø betjener innbyggerne i Bodø, samt Værøy og Røst. Utgangspunktet er at hver avdeling ivaretar sine saker.

Etter vår vurdering er det grunn til å stille spørsmål ved om denne organiseringen kan virke begrensende på vertskommunens og barnevernledelsens muligheter for, og ambisjoner om, å styre barneverntjenesten som et hele. Vi tenker her både på styring av tjenestens bemanningsressurser, og kvalitetssikring og kontroll med tjenesteutøvelsen på alle nivåer.

Den vanlige måten å organisere en interkommunal barneverntjeneste på er at den organiseres som én tjeneste, som i fellesskap betjener innbyggerne i alle kommunene i samarbeidet. Seksjoner eller team som er spesialisert på ulike deler av barnevernets oppgaver, favner da hele tjenesten, slik at et omsorgsteam vil ha ansvaret for alle barn under omsorg fra de ulike kommunene i samarbeidet.

Lokale kontorsteder representerer vanligvis ikke egne avdelinger med egen fagleder, men et arbeidssted som brukes av medarbeidere ved behov, f.eks. for å ivareta god tilgjengelighet for brukerne. Med en slik organisering vil barnevernledelsen fordele saker og styre ressurser og kompetanse dit det til enhver tid trengs mest, uavhengig av kommunegrensene. En slik modell reduserer også behovet for at ansatte må jobbe med krevende og konfliktfylte barnevernssaker i eget nærmiljø.

Vi ser at det kan være mange grunner til at Bodø og samarbeidskommunene har valgt å organisere seg slik de har gjort. Vi tenker her på store geografiske avstander, ønske om nærhet til brukerne og ønske om å opprettholde arbeidsplasser i distriktskommunene. Etter vår vurdering er det imidlertid viktig at kommunene i samarbeidet er seg bevisst at det kan være både fordeler og ulemper med denne organiseringen. Bedre kunnskap om mulige ulemper kan gi et bedre utgangspunkt for dialog kommunene imellom, og gjøre det lettere å finne løsninger som kan demme opp for mulige uheldige effekter av organiseringen.

Etter vår vurdering er det risiko for at det er ulik kvalitet på oppfølgingsarbeidet fra avdeling til avdeling på grunn av utfordringene knyttet til geografiske avstander og tjenestens organisering. Vårt inntrykk er at kommunens internkontroll ikke i tilstrekkelig grad er tilpasset disse utfordringene.

Kommunen fører ikke systematisk kontroll med oppfølgingsarbeidet, og har ikke gode systemer for å fange opp svikt. Dermed er ikke internkontrollen egnet til å sikre forsvarlige tjenester i hele organisasjonen.

4.4 Rom for forbedringer av rutiner og maler tilpasset hele tjenesten

Under et tilsyn er det *tjenestens praksis* som skal vurderes, ikke tjenestens rutinebeskrivelser og maler. Rutinebeskrivelser og maler gir heller ingen garanti for god praksis.

Når det er sagt *kan* gode rutinebeskrivelser, sjekklister og maler fungere avklarende og utgjøre en viktig støtte for saksbehandlerne. Samlet kan dette bidra til å kvalitetssikre oppfølgingsarbeidet. Barneverntjenesten har på plass en del rutinebeskrivelser og maler på fosterhjemsområdet, men vi finner også en del mangler som vi har valgt å påpeke. Etter vår vurdering kan gode rutinebeskrivelser og maler spille en viktig rolle i en organisasjon preget av høy turnover og der medarbeiderne har ulike forutsetninger og ulik arbeidssituasjon mht. kompetanse, erfaring, mengde-trening og fagstøtte.

Tjenesten har to ulike rutinebeskrivelser for oppfølging av fosterbarn og fosterhjem med nesten samme tittel og delvis sammenfallende innhold. Rutinebeskrivelsene viser ikke til hverandre. Dette kan i seg selv virke forvirrende for saksbehandlerne. Videre er vårt inntrykk at flere vesentlige tema knyttet til fosterhjemsoppfølgingen ikke er omtalt og avklart i tjenestens rutinebeskrivelser.

Intervjuene avdekket at det ikke nødvendigvis er samsvar mellom rutinebeskrivelsene og praksis. Innholdet i rutinebeskrivelsene er heller ikke like godt kjent for alle. Eksemplet her er føringen om at fosterhjemsbesøkene i regelen skal legges til arbeidstiden, og at fosterbarnet da må ta fri fra skolen. I praksis blir de fleste fosterhjemsbesøkene gjennomført slik at fosterbarna kan møte saksbehandler *etter* skoletid. Etter vår vurdering er det bedre samsvar mellom tjenestens praksis og hensynet til medvirkning og tilpasset oppfølging, enn tilfellet er for rutinebeskrivelsen. Funnene tyder på at det både kan være grunn til å revidere teksten i rutinebeskrivelsen, og videre påse at rutinebeskrivelser er kjent og brukes som støtte i saksbehandlingen.

Rapportmalen for fosterhjemsbesøk blir brukt og fungerer for de fleste saksbehandlerne som en støtte i oppfølgingsarbeidet. Vi er likevel i tvil om rutinebeskrivelsen og rapportmalen gir alle saksbehandlerne den nødvendige støtte til å planlegge fosterhjemsbesøkene slik at ulike tema som er viktige i ulike situasjoner eller faser ikke glipper. Tjenesten har heller ikke entydige rutiner som tilsier at saksbehandlerne skal skriftliggjøre planer for oppfølgingen, noe som bl.a. vil bidra til å sikre bedre kontinuitet ved saksbehandlerbytte. Etter vår vurdering bør tjenesten vurdere hvordan rutinebeskrivelser og rapportmal kan utvikles eller suppleres for å bidra til systematisk planlegging av oppfølgingsarbeidet.

Videre viser vi til tjenestens nye mal for barnets omsorgsplan, jf. bestemmelsen i barnevernsløven § 8-3 fjerde ledd. Malen har klare innholdsmessige svakheter idet den er preget av den gamle barnevernlovens bestemmelse om omsorgsplaner. Malen fanger i liten grad opp intensjonene i den nye bestemmelsen om barnets plan. Malen må derfor revideres.

Barneverntjenestens mal og rutiner for beslutning/avtale om redusert besøkshyppighet sikrer ikke at barnets synspunkter blir innhentet og vektet, eller at barneverntjenestens begrunnelse og avveining av ulike hensyn blir dokumentert. Etter vår vurdering bør male og/eller rutiner bidra til å sikre barnets medvirkning, og at det er mulig å finne tilbake til begrunnelsen for å fravike lovens utgangspunkt om minimum fire besøk pr år.

5. Statsforvalterens konklusjon

Her presenterer vi konklusjonen av vår undersøkelse, basert på vurderingene i kapittel 4.

Statsforvalteren har avdekket mangler i barneverntjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem. Barneverntjenesten besøker ikke fosterhjemmene så ofte som nødvendig, med den følge at fosterbarn under omsorg ikke sikres nødvendig oppfølging og hjelp, også i kritiske faser. Det foreligger også mangler knyttet til barneverntjenestens dokumentasjon. Dette medfører at vesentlig informasjon og vurderinger ikke er tilgjengelig på barnets mappe.

Videre finner vi at internkontrollen er mangelfull. Barneverntjenesten har ikke sikre tall for hvor mange fosterbarn de har ansvaret for, eller hvor mange fosterbarn som ikke har fått lovpålagt oppfølging. Dette gir et problematisk utgangspunkt for styring og ledelse.

Vi ser heller ikke at internkontrollen har et omfang og innhold som er tilstrekkelig tilpasset en stor interkommunal barnevernstjeneste, herunder tjenestens særegne organisering og risikoer forbundet med denne.

Dette er brudd på barnevernsloven § 8-3 og § 1-7 og kommuneloven § 25-1 om internkontroll.

6. Oppfølging av påpekte lovbrudd

I dette kapittelet redegjør vi for hva Statsforvalteren forventer at kommunen skal gjøre for å rette påpekte lovbrudd.

Vi ber kommunen utarbeide en plan med nødvendige tiltak for å rette lovbruddet, og sende den til Statsforvalteren innen utgangen av januar 2024. Planen bør inneholde følgende:

- Konkrete målformuleringer for hva som skal forbedres
- Tiltak som skal gjennomføres for å skape forbedring
- Frister for iverksetting og evaluering av om tiltakene har virket som planlagt
- Beskrivelse av hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltakene blir iverksatt og gjennomført
- Beskrivelse av hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltakene har virket som planlagt ved at *praksis* er forbedret

Kort tid etter at planen er mottatt, vil Statsforvalteren ta kontakt med kommunen for å avtale tidspunkt for dialogmøte. Det er kommunens plan som vil være tema på møtet, i tillegg til at vi vil legge en plan for videre dialog. Antall dialogmøter vil avhenge av omfang og alvorlighet av lovbrudd.

For å undersøke om tiltakene har ført til forsvarlig praksis, vil kommunen bli bedt om å utføre en egenkontroll. I egenkontrollen skal kommunen gjennomgå saker ved å fylle ut et skjema med spørsmål. Tidspunkt for gjennomføring av egenkontroll avtales i dialogmøte.

Statsforvalteren kan i tillegg utføre en stikkprøvekontroll dersom det er nødvendig.

Med hilsen

Gisle Berg (e.f.)
avdelingsdirektør

Gunhild Westergaard
seniorrådgiver

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

I dette vedlegget omtaler vi hvordan tilsynet ble gjennomført, og hvem som deltok. Varsel om tilsynet ble sendt 24.05.2023.

Forberedende møte med virksomheten ble gjennomført 15.06.2023.

Tilsynsbesøket ble gjennomført ved Barneverntjenesten for Bodø m.fl. sine lokaler i Teamgården, og innledet med et kort informasjonsmøte 12.09.2023. Oppsummerende møte med gjennomgang av funn ble avholdt digitalt den 20.09.2023.

De fleste dokumentene var tilsendt og gjennomgått på forhånd, mens noen dokumenter ble mottatt og gjennomgått i løpet av tilsynsbesøket. Følgende dokumenter ble gjennomgått og vurdert som relevante for tilsynet:

- Egenrapporterings skjema
- Organisasjonskart – Barneverntjenesten for Bodø fl.
- Møteoversikt (faste aktiviteter) 2023
- Tilstandsrapporter/årsrapporter 2022 – om barnevernet i hver kommune i samarbeidet
- Avtaler om virksomhetsoverdragelse/vertskommunesamarbeid
- Rutinebeskrivelse: Oppfølging fosterhjem og fosterbarn
- Rutinebeskrivelse: Oppfølging av fosterbarn og fosterhjem, plassering etter 5-1
- Mal: Rapport fra fosterhjemsbesøk
- Mal: Avtale om redusert besøkshyppighet
- Mal: Oppfølgingsplan fosterbarn
- Mal: Årsplan fosterhjemsoppfølging
- Mal: Endelig omsorgsplan
- Mal/sjekkliste for saksgjennomgang
- Prosedyre for melding, behandling og lukking av avvik – Bodø kommune
- Rutinebeskrivelse: Samtykke til helsehjelp for barn under omsorg
- Rutinebeskrivelse: Tilmelding til ny skole

Vi valgte ut 10 saksmapper etter følgende kriterier:

- Barn som bor eller har bodd i fosterhjem etter vedtak om omsorgsovertakelse, og som har hatt oppfølging av barneverntjenesten for Bodø fl. etter 01.01.21.
- hvorav seks saksmapper fra avdeling Bodø, to fra avdeling Hamarøy og to fra avdeling

Fire fosterbarn og seks fosterforeldre ble intervjuet i forbindelse med tilsynet.

I tabellen under gir vi en oversikt over hvem som ble intervjuet, og hvem som deltok på oppsummerende møte:

Ikke publisert her

Disse deltok fra tilsynsmyndigheten:

Seniorrådgiver, Lise Tymi, Statsforvalteren i Nordland, revisor Seniorrådgiver, Gry Berg, Statsforvalteren i Nordland, revisor

Seniorrådgiver, Gunhild Westergaard, Statsforvalteren i Nordland, revisjonsleder

Alle tilsynsrapportar frå dette landsomfattanede tilsynet

2022–23 Barneverntjenestens ansvar for oppfølging av barn plassert i fosterhjem

Søk etter tilsynsrapporter

Søk

Fra: [Forum for Kontroll og Tilsyn](#)
Til: [Forum for Kontroll og Tilsyn](#)
Emne: Invitasjon til FKTs fagkonferanse 4. – 5. juni 2024
Dato: tirsdag 9. januar 2024 14:40:16

Til kontrollutvalgsmedlemmer og andre interesserte

Velkommen til **FKTs fagkonferanse 2024** som arrangeres på Quality Airport Hotel, Gardermoen 4.– 5. juni.

Nå har du sjansen til faglig oppdatering og nettverksbygging

Målgruppen er ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontrollarbeid i kommunal sektor.

Program:

Kontrollutvalget – roller og samspill

Mange er ferske i kontrollutvalget og de trenger kunnskap om utvalgets rolle og hvordan utvalget skal opptre i samspill med andre aktører som har ansvar for kontroll i kommunene. Vi inviterer representanter fra både kontrollutvalg og revisjon, ordfører og kommunedirektør til samtale og refleksjon rundt tema «Kontrollutvalget – roller og samspill».

Habilitet og tillit

Høsten 2023 har nyhetsbildet vært preget av ulike habilitetssaker og spørsmål om innsideinformasjon. Hvordan påvirkes tilliten til politikerne av dette? Er det grunn til å se nærmere på tilsvarende problemstillinger i lokalpolitikken?

Henvendelser og varsling

Kontrollutvalget kan erfare å ta imot henvendelser om mer eller mindre konkrete kritikkverdige forhold. Hvordan skal kontrollutvalget håndtere slike henvendelser? Og hva med varsling – har kontrollutvalget noe med det å gjøre?

Økonomisk bærekraft

Har kommunen din en bærekraftig økonomi? Hvordan kan kontrollutvalget finne ut det? Har kontrollutvalget et ansvar her?

Vi vil også vise fram gode eksempler på forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Vel møtt!

Deltakeravgift: Medlemmer kr. 7 900, andre kr. 8 400

Påmeldingsfrist: 29. april

Årsmøte i Forum for kontroll og tilsyn avholdes 4. juni. Nærmere informasjon om årsmøtet finner du [her](#)

Medlemsoversikt

Til påmelding

SALTEN IUA

Salten interkommunale utvalg mot akutt forurensning

Bodø 17. november 2023

PROTOKOLL BUDSJETTMØTE I SALTEN IUA 2023

Møtested og dato:

Årsmøtet ble gjennomført på Bystyresalen Bodø fredag 17. november kl 10.30

Tilstede:

Odd Emil Ingebrigtsen	Bodø Kommune
Nils Christian Steinbakk	Fauske Kommune
Bjørn Magne Pedersen	Gildeskål Kommune
Sigurd Stormo	Meløy Kommune
Inger Monsen	Rødøy Kommune
Runar Jensen	Saltdal Kommune
Susann Berg Kristiansen	Værøy Kommune
Kolbjørn Mathisen	Sørfold Kommune
Andre Kristoffersen	Beiarn Kommune
Elisabeth Mikalsen	Røst Kommune

SAKSLISTE

Sak 11/2023 Valg av møteleder og møtesekretær

Budsjettmøtets behandling

Styrets leder velges som møteleder, og daglig leder som møtesekretær

Sak 12/2023 Fortegnelse over årsmøtets medlemmer

Budsjettmøtets behandling

Det møtte 10 stemmeberettigede, og møteleder bekrefter at årsmøtet er beslutningsdyktig etter vedtektene § 7. Dette inkluderer leder i styret.

Sak 13/2023 Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes

Salten IUA – sekretariat Salten Brann IKS

Adresse: Olav V gate 200, 8070 Bodø

Telefon:

75 55 74 05

Bankkonto.: 4500.55.97300

E-post:

salten.iua@saltenbrann.no

Budsjettmøtets behandling

Sak 14/2023 Valg av møtedeltakere til å underskrive protokoll

Budsjettmøtets behandling

Til å underskrive protokoll velges:

1: Susann Berg Kristiansen

2: Runar Jensen

Sak 15/2023 Godkjenning av talerett for andre enn årsmøtorepresentantene

Forslag til vedtak:

Alle deltakende på årsmøtet gis talerett

Budsjettmøtets behandling

Sak 16/2023 Årsbudsjett Salten IUA 2024

Styrets forslag til vedtak:

1. Styret Salten IUA foreslår at Budsjettmøtet vedtar forslag til budsjett Salten IUA 2024

Budsjettmøtets behandling

1. Budsjettmøtet vedtar budsjett Salten IUA 2024

Sak 17/2023 Ny samarbeidsavtale Salten IUA

Styrets forslag til vedtak:

1. Styret foreslår at Budsjettmøtet vedtar forslag til avtale om oppgavefellesskap Salten IUA
2. Budsjettmøtet henstiller at saksbehandling ferdigstilles i hver enkelt kommune innen utgangen av 2023
3. Styret vedtar at daglig leder lager forslag til felles kommunalt saksframlegg til kommuner.

Budsjettmøtets behandling

1. Budsjettmøtet vedtar forslag til avtale om oppgavefellesskap Salten IUA
2. Budsjettmøtet henstiller at saksbehandling ferdigstilles i hver enkelt kommune innen utgangen av 2023

Sak 18/2023 Valg

Valgkomiteens forslag til vedtak:

Ingen aktive tiltak før neste valg i 2024

Årsmøtets behandling:

-

Susann Berg Kristiansen
Værøy Kommune

Runar Jensen
Saltdal kommune

Digital signering neste side

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

AVTALE OM OPPGAVEFELLESKAP OM BEREDSKAP MOT AKUTT FORURENSNING (IUA) i henhold til bestemmelsene i kommunelovens §19

mellom

Kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Meløy, Rødøy, Røst, Saltdal, Steigen, Sørfold og Værøy om å organisere nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innen kommunene

Hjemmel

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) 13. mars 1981 nr. 6 kapittel 6
- Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10
- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) 22. juni 2018 nr. 83 kapittel 19
- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) 25. juni 2010 nr. 45 kapittel V

1. Generelt

1.1 Oppgavefellesskapet

Alle landets kommuner plikter etter lov og forskrift å delta i interkommunalt samarbeid gjennom interkommunale utvalg mot akutt forurensning (IUA). «Kommunalt oppgavefellesskap om beredskap mot akutt forurensning i Salten», IUA nr. 25 Salten heretter omtalt som Salten IUA.

Kommunesamarbeidet organiseres etter kommunelovens kap. 19 som kommunalt oppgavefellesskap. Oppgavefellesskapet skal ikke være et eget rettssubjekt.

1.2 Deltakerkommuner, eierandel og geografisk virkeområde

Salten IUA består av kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Meløy, Rødøy, Røst, Saltdal, Steigen, Sørfold og Værøy, som fastsatt i forskrift om kommunal beredskap om akutt forurensning, Bodø kommune er oppgavefellesskapets kontorkommune. Salten Brann IKS er oppgavefellesskaps sekretariat. Eierandel er satt på bakgrunn av innbyggere pr 1.1.2023.

Deltakerkommune	Eierandel
Bodø	63,82%
Beiarn	1,23 %
Rødøy	1,36 %
Meløy	7,44 %
Fauske	11,47 %
Gildeskål	2,31 %
Steigen	3,19 %
Værøy	0,82 %
Røst	0,56 %
Sørfold	2,21 %
Saltdal kommune	5,57 %
Sum	100,00 %

Virkeområdet innbefatter land, vassdrag og sjøområder deltakerkommunenes kommunegrenser.

1.3 Formål med IUA og kommunenes ansvar

Formålet med Salten IUA er i å ivareta deltakernes plikt til å ha beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning i henhold til lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven) §§ 43 og 44¹.

Med mindre tilfeller av akutt forurensning menes blant annet akutt forurensning fra transport på land og sjø, landbruk, nedgravde oljetanker og bensinstasjoner. Kommunen skal identifisere potensialet for mindre tilfeller av akutt forurensning i egen kommune i en miljørisikoanalyse i henhold til forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning.

1.4 Deltakernes forpliktelser

Kommunens beredskap mot akutt forurensning skal etableres gjennom interkommunalt samarbeid i henhold til § 7² i Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning. Den enkelte kommune skal i tillegg etablere en begrenset, lokal beredskap som kan håndtere små hendelser og som sikrer at en førsteinnsats kan igangsettes raskt. Den lokale og den interkommunale beredskapen skal samlet utgjøre kommunens beredskap mot akutt forurensning³.

1.4.1

Deltakerkommunen skal sørge for nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innen kommunen, og sikre at en førsteinnsats kan igangsettes raskt. Dette gjennom miljørisikoanalyse §4⁴, kartlegge aktuelle kilder til mindre tilfeller av akutt forurensning, og ha en detaljert, prioritert og kartfestet oversikt over miljøverdier og sårbare naturområder i kommunen, i overensstemmelse med forskrift⁵. Miljørisikoanalysen skal oppdateres hvert fjerde år og ved endringer i dimensjonerende scenario i samsvar med gjeldende regelverk. Oversendes Salten IUA som administrerer det interkommunale samarbeidet.

1.4.2

Kommunen skal med grunnlag i miljørisikoanalysen ha en oppdatert beredskapsanalyse. Denne danner grunnlaget for hver enkelt kommunes beredskap mot akutt forurensning mtp

- a. organisering av beredskapen
- b. nødvendig beredskapsutstyr
- c. nødvendig mannskap
- d. responstid.

Beredskapsanalysen skal minimum oppdateres hvert fjerde år, eller ved endringer i kommunen som kan påvirke beredskapen.

¹ Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) 13. mars 1981 nr. 6 kapittel 6

- ² Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10

- ³ Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10

- ⁴ Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10

- ⁵ Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10

1.4.3

Salten IUA skal sørge for at beredskapen mot akutt forurensning som er beskrevet i kap. 1.4 skal etableres på grunnlag av miljørisikoanalysen, beredskapsanalysen og de dimensjonerende scenarioene, jf. Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning § 4 og § 5, og skal beskrives i en beredskapsplan i henhold til § 8⁶.

2. Organisering og ansvar

2.1 Organisering

Salten IUA sine faste organer er representantskap, Beredskapsutvalg og med daglig leder som står for den daglige drift.

2.2 Myndighet

Salten IUA er et oppgavefellesskap etter bestemmelsene i kommunelovens kap. 19 og er ikke eget rettssubjekt. Det administrative ansvaret legges til Bodø kommune og det operative til Salten IUA og Beredskapsutvalget.

IUA har kun myndighet til å treffe beslutninger om interne forhold i samarbeidet, og til å forvalte tilskuddsordninger og egne vedtatte budsjetter.

Oppgavefellesskapet har ikke myndighet til å treffe enkeltvedtak, jf. kl. § 19-1⁷, annet ledd

Myndighetsutøvelse i forbindelse med hendelser ligger til kommunen eller den som bemyndiges i skadestedskommunen. I tilfeller der kommunen ikke er kontaktbar kan Salten IUA velge å aksjonere med bakgrunn i forurensningslovens § 46 aksjonsplikt og § 47 bistandsplikt.

Salten IUA sine faste organer er Representantskapet og Beredskapsutvalg for daglig drift og ved aksjoner. Beredskapsutvalg delegeres myndighet fra hendelseskommune ved aksjonering. Salten IUA sitt beredskapsutvalg har operativt ansvar ved hendelser, og Bodø kommune har administrativt ansvar for driften av IUA.

2.3 Representantskapet

Representantskapet er oppgavefellesskapets øverste organ, og består av ett medlem fra hver deltakerkommune. Hvert kommunestyre velger selv sitt medlem og varamedlem, for fire år om gangen. Representantskapet velger selv sin leder og nestleder for fire år om gangen. Medlemmer til Representantskapet og hvem som velges til leder og nestleder.

Representantskapsmøtet er øverste myndighet. Ordinært representantskapsmøte skal avholdes innen utgangen av mai måned hvert år, med eget budsjettmøte innen utgangen av november

- ⁶ Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10

- ⁷ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) 22. juni 2018 nr. 83 kapittel 19

Det skal innkalles til ekstraordinært representantskapsmøte når ett av medlemmene krever det, eller etter ønske fra Beredskapsutvalg.

Innkalling til representantskapsmøte skal skje med minst fire ukers varsel. Dagsorden og saksdokumenter skal sendes til alle medlemmene senest to uker før møtet skal gjennomføres.

Saker som ønskes behandlet av representantskapsmøtet, må meldes skriftlig minst fire uker før møtet avholdes til Sekretariatet, Salten Brann IKS.

Representantskapsmøtet har blant annet følgende oppgaver:

- Godkjenning av innkalling og dagsorden
- Valg av referent, to protokollvitner og eventuelt en ordstyrer
- Godkjenning av talerett for andre enn årsmøtorepresentantene
- Årsregnskap med revisjonsberetning
- Beredskapsutvalgets årsberetning
- Fastsettelse av godtgjørelse til fellesrepresentantene til Beredskapsutvalg.
- Innkomne saker, herunder vedtektsendringer
- Valg av medlemmer til Beredskapsutvalg i samsvar med § 8 nedenfor.

Representantskapsmøtet velger to representanter til å underskrive protokoll fra møtet.

Deltakerkommunene har følgende antall stemmer:

Kommune	Antall stemmer
Beiarn	1
Bodø	9
Rødøy	1
Meløy	2
Fauske	3
Gildeskål	1
Steigen	1
Værøy	1
Røst	1
Saltdal	2
Sørfold	1
Sum	23

Fordelingen av stemmer er presentert i tabell over. Representantskapet er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede, og disse representerer minst to tredeler av stemmene. Ved stemmelikhet er møteleders stemme avgjørende.

2.4 Beredskapsutvalg

Salten IUA ledes av eget Beredskapsutvalg. Dette er satt sammen av følgende representanter:

Leder:	Brannsjefen i Salten Brann IKS
Nestleder:	Varabrannsjef i Salten Brann IKS
Daglig leder:	Ansatt i Salten Brann IKS, velges av leder Beredskapsutvalget
Medlemmer:	Havnedirektøren Bodø, eller den han/ hun bemyndiger Politimesteren i Nordland Politidistrikt med vara, eller den han/hun bemyndiger Fellesrepresentant med vara for deltakende kommuner som velges av årsmøtet Fellesrepresentant med vara for deltakende kommuner som velges av årsmøtet Representant fra en større industrivirksomhet etablert i virkeområdet Representant fra Statsforvalteren
Observatører:	Representant fra Kystverkets Oljeverndepot i Bodø

Leder av Beredskapsutvalg har møteplikt og talerett i ordinært og ekstraordinært representantskapsmøte, mens medlemmer av Beredskapsutvalget har møte- og talerett.

Beredskapsutvalg rapporterer til Representantskapet.

Beredskapsutvalg har blant annet følgende oppgaver:

- Sammenstille deltakerkommunenes analyser og beredskapsplaner, jf. sivilbeskyttelsesloven §§ 14 og 15 og forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning beredskapsplan mot akutt forurensning §§ 4 og 5⁸.
- Påse at det anskaffes riktig materiell, tilpasset kommunenes øvrige materiell
- Utarbeide årsrapport, fremlegge årsregnskap og forslag til budsjett til behandling på representantskapsmøte
- Påse at det utarbeides en årlig plan for kompetanseutvikling og beredskapsøvelser etter §9⁹. Øvelsene skal gi aktuelt personell nødvendig trening til å fylle sin oppgave. Øvelsene skal dokumenteres.

2.4.1 Operativt og administrativt ansvar for Salten IUA

Som vertskommune har Bodø kommune administrativt ansvar, Salten IUA har operativt ansvar ved hendelser på gitt nivå ref. pkt. 2.2 4. ledd. Interkommunale aksjoner ledes av Beredskapsutvalget etter bemyndigelse fra hendelseskommune. Beredskapsutvalget driftes etter modell Enhetlig Ledelsessystem.

- ⁸ Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Siviltforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) 25. juni 2010 nr. 45 kapittel V.

- ⁹ Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10.

Salten IUA sørger for at eget materiell vedlikeholdes og lagres på egnet sted. For å avhjelpe logistikkutfordringer i IUA- et kan beredskapsstyret vedta å etablere fremskutte depot der det er hensiktsmessig for beredskapen.

Salten IUA utarbeider årlige aktivitetsplaner der en medlemskommune skal øves hvert år etter vedtatt plan.

3. Økonomi

3.1 Innskuddsplikt for deltakerkommunene

Driften av Salten IUA finansieres av deltakerkommunene etter følgende prinsipp:

- Deltakerkommunene betaler et fast grunnbeløp pr år, som er likt for alle kommuner.
- I tillegg betales det et kronebeløp pr. innbygger etter folketallet iht. tabell fra Statistisk sentralbyrå per 01.01.
- Grunnbeløpet og kronebeløpet ble fastsatt på Årsmøtet for Salten IUA i 2019 og reguleres årlig iht. kommunal deflator.

Innskuddet skal dekke blant annet materiell og utstyr til bruk under IUA-aksjoner for å forhindre og begrense miljøskader ved akutt forurensning, og til administrative utgifter.

Utgifter til aksjoner skal etter forurensningsloven dekkes av forurenser. Der det imidlertid ikke vil være mulig å inndrive midler, har deltakerkommunene delt ansvar for utgiftene, jf. kommuneloven § 19-2 første og annet ledd¹⁰.

3.2 Kostnader til kompetanseutvikling

Kostnader til generell kompetanseutvikling av personell i egen deltakerkommune dekkes av den enkelte deltakerkommune. Utgifter til gjennomføring av kursstigen til Kystverket dekkes av Salten IUA - lønn dekkes av den enkelte kommune.

3.3 Låneopptak

Salten IUA kan ikke ta opp lån, eller på annen måte pådra deltakerkommunene forpliktelser utover det som følger av vedtatte budsjetterrammer.

3.4 Anvisningsmyndighet

Beredskapsutvalgets leder eller den hun/ han bemyndiger har anvisningsmyndighet innenfor vedtatte budsjetterrammer.

3.5 Regnskap

Regnskapet føres av Bodø kommune som vertskommune¹¹, og skal føres etter Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner.

Likvide midler i samarbeidet skal stå på ubundet fond i Bodø kommune sine regnskaper.

- ¹⁰ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) 22. juni 2018 nr. 83 kapittel 19

- ¹¹ Lov om kommuner og fylkeskommuner Kap. 20-1 Vertskommunesamarbeid

3.6 Revisjon

Regnskapet revideres av Salten kommunerevisjon.

3.7 Materielle eiendeler

Materiell og utstyr som er anskaffet gjennom bevilgning over de årlige budsjettene i det interkommunale samarbeidet, er oppgavefellesskapets eiendom. Det samme gjelder materiell og utstyr som er anskaffet under aksjoner ledet av Salten IUA.

Felles materiell som blir tatt ut av lagret til bruk i en kommune ved akutt forurensning skal returneres ubeskadiget og rengjort. Skadet materiell skal erstattes av forurenser eller den kommunen materialet er brukt i.

4. Endringer, oppsigelse og ikrafttredelse mv.

4.1 Endringer og oppsigelse av samarbeidsavtalen

Samarbeidsavtalen kan endres dersom samtlige i representantskapet, med unntak av punkt nevnt i §19-4 fjerde ledd¹².

Kystverket kan i enkeltvedtak gi nærmere krav til den interkommunale beredskapen mot akutt forurensning, jf. Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning, §7¹³. Kystverket behandler søknader om endring i regiontilhørighet og regionnavn og kan gjøre endringer i regioninndelingen.

En deltaker kan ensidig søke om å endre regiontilhørighet til Kystverket. Skriftlig varsel sendes til representantskapet 1 år i forkant, regnet fra 31.12. det året avtalen endres. Dersom samtlige deltakere er enige, kan det eventuelt avtales kortere frist.

Oppløsning av Salten IUA må søkes Kystverket når minst 2/3 av representantskapet ønsker det. Dersom Salten IUA vedtas oppløst, må representantskapet oppnevne et avviklingsstyre. Ved oppløsning fordeles verdier, kostnader med økonomiske forpliktelser og anskaffet spesialutstyr på deltakerne i forhold til eierandel på tidspunktet for deltakernes vedtak om oppløsning.

4.2 Endring av avtalen

De forhold i samarbeidsavtalen, som kommer frem av kommuneloven § 19-4 fjerde ledd¹⁴, kan kun endres av kommunestyrene i alle deltakerkommunene. Forslag til endringer kan fremmes av en eller flere av partene i IUA nr. 25 Salten. Alle endringer skal godkjennes av kommunestyrene

4.3 Ikrafttreden

Denne avtalen trer i kraft ved deltakerkommunenes signering.

- ¹² Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) 22. juni 2018 nr. 83 kapittel 19

- ¹³ Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning FOR-2022-01-04-10

- ¹⁴ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) 22. juni 2018 nr. 83 kapittel 19

Beiarn kommune
Dato:

Bodø kommune
Dato:

Fauske kommune
Dato:

Gildeskål Kommune
Dato:

Meløy kommune
Dato:

Rødøy Kommune
Dato:

Røst Kommune
Dato:

Saltdal Kommune
Dato:

Steigen Kommune
Dato:

Sørfold kommune
Dato:

Værøy kommune
Dato:

Legevakt

[Kopier lenke](#)

Hvem får tilsyn

Enhet:

Rødøy kommune

RØDØY KOMMUNE

Org.nr.:

945717173

Hvem fører tilsyn

Fagområde:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Helse- og omsorg

Fagavdeling:

Helse- og vergemålsavdelinga

Org.nr.:

974764687

Kontakt:

Beate Iren Johansen

Tlf. 75531520

E-post: beijo@statsforvalteren.no

Samordner

Kontaktperson

Statsforvalteren i Nordland

Regie Sjø

Tlf. 75547851

E-post: fmnore@statsforvalteren.no

Kategori:

Planlagt tilsyn

Type:

Stedlig tilsyn

Lovhjemmel:

Helse- og omsorgstjenesteloven

Helsetilsynsloven

Pasient- og brukerrettighetsloven

Kommunen som forsøplingsmyndighet

[Kopier lenke](#)**Hvem får tilsyn**

Enhet:

Rødøy kommune

RØDØY KOMMUNE

Org.nr.:

945717173

Hvem fører tilsyn

Fagområde:

Avfall

Fagavdeling:

Klima- og miljøavdelinga

Org.nr.:

974764687

Kontakt:

Espen Olaf Henriksen

Tlf. 75531603

E-post: fmnoEHE@fylkesmannen.no

Samordner

Kontaktperson

Statsforvalteren i Nordland

Regie Sjø

Tlf. 75547851

E-post: fmnores@statsforvalteren.no

Kategori:**Planlagt tilsyn****Type:****Dokumenttilsyn****Lovhjemmel:****Forurensningsloven**

SAK 09/24

Eventuelt

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
14.02.2024

Vedlegg:

Forslag til vedtak:

Inndyr, 6. februar 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder